

זה השער ליי צדיקים יבאו בו

ולשתי לב שמחה

אור ורע לצידיק

בעזה"י ליקבה"ו בינ"ו

לאור מאיר

כולל מענין הפקשה
"א-להא דמאיר עיני"

על דרך מעלת תורת
רבי מאיר בעל הנם
זכותו יגן עלינו אמן

והקשר לראש חדש טבת
ופעולות הנעשות לכבודו ביום זה

לזכות

מרת שושנה בת טובה עליה השלום
יהיו תדברים לעלוי נשמתה הטובה
תהא נפש ארוכה בארץ חיים אמן כן יהי רצון
(באור השמי)

מותר להדפיס עותק אחד
ובתנאי שישמרו על קדושתו

בְּכֹל עֵינֵי הַלְבָתִי
אֵין לְסִמְךָ עַל הַמּוֹבָא כֵּאֵן
לְלֹא עֵיוֹן בַּמְקוֹרוֹת
וְשִׂאֵלֶת חֶכֶם

בענני הקונטרס

050.4125671

mas819514@gmail.com

מפתח

ה מילין זעירין ..... ה

א-להא דמאיר ענני ז

מקור הבקשה "א-להא דמאיר ענני" ♦ באמירת "א-להא דמאיר ענני" יכון לכונה שכון רבי מאיר בעל הנס בזה בעת שאמר לשר בית הסהר שיאמר כן וינצל ♦ בקשה מהשם יתברך שיענה לנו בזכות רבי מאיר בעל הנס ♦ על דרך שיטת רבי מאיר שבכל מצב ישראל נקראים בנים ♦ על דרך שיטת רבי מאיר שתפלה ותשובה מועילה להפך גזר דין מרעה לטובה, גם ליחיד וגם לאחר שנגזר הדין ♦ על דרך אורו ועומק מחשבתו של רבי מאיר ♦ על דרך דברי רבי מאיר שהשכינה מצטערת בצערנו ♦ לענין שאמירת "אלקא דמאיר ענני" בלשון ארמי

לז אור צדיקים ישמח ..... לז

לענין הדלקת נר לכבוד רבי מאיר בעל הנס זיע"א ♦ על שם נירון קיסר - סבו של רבי מאיר, שהתגיר.

מא צדקת הצדיק ..... מא

לענין נתינת צדקה לכבוד נשמת רבי מאיר בעל הנס זיע"א ♦ על דרך שיטת רבי מאיר שישראל נקראים בנים למקום גם כשאינם עושים רצונו של מקום ואפילו שהם בדרגה הפחותה ביותר ♦ על דרך שהגאלה תהיה בזכות שיטת רבי מאיר ♦ ישיחנה ל"אחרים" ♦ על דרך עצת רבי מאיר לאריכות ימים והצלה ממות לחיים בזכות הצדקה

אָזר לְמַאֲר

לְזַכֵּר רַבֵּי מַאֲר בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ טֵבֵת ..... נא

הַדְּלָקַת נֵר לְכַבּוֹד נַשְׁמָתוֹ ◊ לְתַת צְדָקָה לְכַבּוֹד נַשְׁמָתוֹ ◊ סְעוּדָה לְכַבּוֹד נַשְׁמָתוֹ ◊ רַבֵּי מַאֲר מְכַנִּיעַ כַּחוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ ◊ רַבֵּי מַאֲר – מֵהַצְדִּיקִים שֶׁיֵּצְאוּ מֵעֵשׂוֹ, מְכַנִּיעַ כַּחוֹ ◊ לְהַזְכִּיר זְכוֹת רַבֵּי מַאֲר וְשִׁכַר סָבוֹ שֶׁעָמַד בְּנִסְיוֹן ◊ אִוְרוֹ שֶׁל רַבֵּי מַאֲר נֶגֶד חֲשֻׁכַת יוֹן ◊ רַבֵּי מַאֲר הוּא הַפֶּךְ שֶׁל "לְשַׁכְּחֵם תּוֹרַתְךָ וּלְהַעֲבִירֵם מִחֻקֵּי רְצוֹנְךָ" ◊ בְּחִנּוּכָה מַאֲרִים גַּם אֶת הַנְּשָׁמוֹת הַנְּפוּלִים. וּלְדַעַת רַבֵּי מַאֲר גַּם הֵם קְרוּיִים בְּנִים ◊ לְהוֹרוֹת שֶׁהִלְכָה כְּרַבֵּי מַאֲר, שִׁפָּה צְעָקָה גַּם לְאַחַר גְּזֵר דִּין ◊ חֹדֶשׁ טֵבֵת, כְּנֶגֶד אֲשֶׁר שֶׁעֲנִינוּ לַמּוֹד מִשְׁנָה, וְהַקָּשֶׁר לְרַבֵּי מַאֲר בְּעַל הַנֵּס ◊ "סֵתֵם מִשְׁנָה רַבֵּי מַאֲר" ◊ "מַאֲר" בְּבִרְכַת אֲשֶׁר

תְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת ..... סז

"לְרַפּוּאָה וּלְכָל דְּבָר" ◊ בְּעַת הַדְּלָקַת הַנֵּר לְהַצֵּלָה מִסַּכָּנָה ◊ בְּעַת נְתִינַת צְדָקָה ◊ "לְעוֹרֵר רַחֲמִים אִם יִזְכָּה לְהוֹלִיד בֶּן זָכָר" ◊ סְגוּלָה לְזוּוג הַגּוֹן ◊ סְגוּלָה לְמַצִּיאַת אַבְדָּה ◊ "תְּפִלָּה בְּמָקוֹם סַכָּנָה וְלִסְטִים" ◊ לְהַצֵּלָה וּשְׁמִירָה לְיוֹצֵא לְדֶרֶךְ

פְּיוּטִים לְכַבּוֹד רַבֵּי מַאֲר בְּעַל הַנֵּס זִיעַ"א ..... עג

מִסְפֵּר "שִׁירֵי נְעִים" מִהֶרְאֲשׁוֹן לְצִיּוֹן בְּעַל "יִשָּׂא בְרָכָה" זַע"ל ◊ מִסְפֵּר "תּוֹלְדוֹת אֶהְרֹן וּמִשָּׁה" ◊ מִסְפֵּר "הַשְּׁבֵת וּזְמִירוֹתֶיהָ" ◊ מֵאֵת הַמַּחְבֵּר הַמְּלַקֵּט יצ"ו

מילין זעירין

יהל אור התורה דמאיר ואור גרו הקדוש יגיה
מקדשת שמו הטוב אלקא לנו יאיר היום וישפיע

ידועה התפלה ומפרסמת הבקשה, אשר יסד התנא הקדוש רבי מאיר
בעל הנס עליו השלום וזכותו יגן עלינו אמן, והזכיר והו גדולי
הדורות בתפלותיהם, כסגלה לעם סגולה, להציל הלחוצים מהמיצר
אל המרחב ולהחיש ישועה לעם נושע בה'.

ובעצת חברים ולבקשת רבים ערכנו קבץ קטן זה הכולל מעט מענין
בקשה זו, עם רעיונות מלקטים ומחדשים בזה.

קונטרס זה יוצא במהדורת בקורת לרגל ראש חודש טבת, יום המסגל
לישועה בזכות רבי מאיר בעל הנס וזכותו יגן עלינו אמן [כפי שיבוא
בהרחבה במקומו] לזכות מרת שושנה בת טובה עליה השלום (ב' אדר
ה'תשפ"ג) יהיו הדברים לעלוי נשמתה הטהורה, תהא נפשה צרורה
בצרור החיים אמן כן יהי רצון

קראנו הקונטרס "לאור מאיר" על שם תורת רבי מאיר ועניני
ההדלקה לזכותו וכן על דרך שכתבו הקדמונים לרמז שם המחבר
בחבור [משה אליהו בצרוף שם הוי"ה אדנו"ת. עין הענין בזה בספר "מזמור
לאסף" דף יז ע"ב]

השתדלנו לציין מקורות מדיקים לצטוטים המובאים בקונטרס,
מטעמים רבים מובנים, וכן כיון שהנקוד נעשה כפי מעוט ידיעתנו

[ומטבע הדברים פעמים שבנקוד בא הנכתב בכתיב חסר], וגם כיון שפתחנו ראשי תבות כפי קט הבנתנו, הנה כל המסתפק במשמעות הדברים, יוכל לעיין במקורות.

מִמָּוָה הַשֵּׁם ית' תִּקְוֹתַי, אֲמַצָּא חַן בְּעֵינַיִךָ אֲדוֹנָי.
 שְׁלוֹמֶךָ יִשׁוּעַתִּי צוּרִי וְגֹאֲלִי, שִׁים עָלַי וְעַל עַמִּי
 הָאֵר אֹרְחֵי אֹרְחֵי וַיִּשְׁעֵי, וְשָׁמֹר מְסֻלַּתִּי וּנְתִיבַתִּי
 אֵלֶיךָ אֲשֶׁא נַפְשִׁי וְרוּחִי, וְאֲשַׁפֵּךְ לִפְנֶיךָ שִׁיחִי
 לָתֵת שְׂאֵלַתִּי וְלַעֲשׂוֹת בְּקִשְׁתִּי, כִּי מִמָּוָה תִּהְלַתִּי
 יוֹדַע תַּעֲלוֹמוֹת לְבָי, אַתָּה יַדְעָתָ שְׁבַתִּי וְקוּמִי
 הָכֵן לְבָבִי וַיִּשָׁר דְּרָכִי, לְהִיּוֹת רְצוֹנֶךָ רְצוֹנִי
 וַיּוֹדַע הַיּוֹם חֲסָדֶיךָ עִמּוֹדִי, וְטוֹבָךָ נָסִי וּמְנוּסִי

מִשָּׁה אֵלֶיהוּ בֶן רַבִּי אַבְרָהָם צְבִי

אֲמוּצַנִי מוֹשְׁגֵבִי וְחֻזְקֵנִי, אֵלֶהָא דְּמֵאִיר עֵנְגִי.

כא כסליו – יום זכאי שבו עשה השם יתברך את הישועה הגדולה לישראל על ידי שמעון הצדיק, בהצלת המקדש מפני אלכסנדר מוקדון (פמובא במגלת תענית וביומא סט ע"א ועיין שם בהגהת היעב"ץ). וזכות שמעון הצדיק שהוא ראש חכמי המשנה ותורה שבעל פה וממנו כל המסורה (כדברי הרמב"ם בהקדמה לפרוש המשניות) וזכות רבי מאיר בעל הנס – סתם משנה רבי מאיר, וזכות כל קדושים עמם, יקבץ השם יתברך גליותינו (עיין פסיקתא דרב כהנא פסקה ו אות ג, שבזכות המשנה יתקבצו הגליות) ויחיש גאלתנו ופדות נפשנו, אמן כן יהי רצון.

אֵל־לֵהָא דִּמְאִיר עֵנְנִי

מְקוֹר הַבִּקְשָׁה "אֵל־לֵהָא דִּמְאִיר עֵנְנִי"

מְקוֹר הַבִּקְשָׁה "אֵל־לֵהָא דִּמְאִיר עֵנְנִי" הוּא מֵהַמַּעֲשֵׂה בַּגְּמָרָא ע"ז (דף יח), שֵׁם מוּבָא שְׁבְרוּרֵיהּ, אֲשֶׁתּוֹ שֶׁל רַבִּי מְאִיר, הִיָּתָה בְּתוֹ שֶׁל רַבִּי חֲנִינָא בֶּן תְּרַדְיוֹן, אָמְרָה לְרַבִּי מְאִיר, אֵין זֶה רְאוּי שְׂאֲחוּתִי יוֹשֶׁבֶת בְּמִקּוֹם טָמֵא [עֵין שֵׁם בַּגְּמָרָא, שְׁכֻשְׁהוּצִיאוֹ אֶת רַבִּי חֲנִינָא לְהַרְיָגָהּ, נָטְלוּ אֶת בְּתוֹ וְכָלְאוּ אוֹתָהּ בְּמִקּוֹם טָמֵא] וַיֵּשׁ לְטַכְס עֲצָה, לְהוּצִיָּאָהּ מִשָּׁם.

לְקַח רַבִּי מְאִיר שְׁלוּשָׁה קַבִּים שֶׁל דִּינָרִים וְאָמַר, שָׂרֵק אִם לֹא נַעֲשֶׂה בָּהּ אִסוּר, יִהְיֶה גַם וַיּוּכַל לְהַצִּילָהּ. הִתְקִין אֶת עֲצָמוֹ בְּלְבוּשׁ שְׂיֵהְיֶה נִרְאָה כְּפָרֶשׁ וּבָא לְמִקּוֹם וְנָסָה לְרֹאוֹת אִם תִּתְרַצֶּה לְדַבֵּר עִבְרָה. אַךְ הִיא דָּחְתָה אוֹתוֹ שׁוֹב וְשׁוֹב.

כְּאֲשֶׁר יָדַע רַבִּי מְאִיר שֶׁלֹּא עָשְׂתָה אִסוּר, וְהִיָּתָה דוֹחָה אֶת כָּל מִי שְׁפָנָה אֵלֶיהָ, פָּנָה רַבִּי מְאִיר לְשׁוּמֵר וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שְׂיִתֵּן לוֹ לְקַחַת אֶת הָאִשָּׁה הַזֹּאת. אַךְ הַשׁוּמֵר סָרַב מִחֲשֵׁשׁ שְׂיַעֲנִישׁוּהוּ הַמַּלְכוּת.

הַצִּיעַ לוֹ רַבִּי מְאִיר שְׂיִקַּח אֶת הַדִּינָרִים שֶׁהֵבִיא עִמּוֹ, בְּחֲצֵי מֵהֶם יִשְׁחַד אֶת הַשְּׁלִטוֹנוֹת וְעוֹד יִשְׁאַר לוֹ חֲצֵי מֵהֶם לְעֲצָמוֹ. אַךְ הַשׁוּמֵר סָרַב, בְּטַעֲנָה שְׂאִיךְ יִשְׁחַד אֶת הַשְּׁלִטוֹנוֹת כְּשִׁיגְמְרוּ הַדִּינָרִים?

ח אֵזֶר לְמֵאִיר אֱלֹהֵא דְמֵאִיר עֲנִי

אָמַר לוֹ רַבִּי מֵאִיר, אִם יִגִּיעַ לְמִצַּב כָּזֶה, יֹאמֶר "אֱלֹהֵא דְמֵאִיר עֲנִי" וַיִּנְצֵל.

הַקְּשָׁה הַשּׁוֹמֵר, וּמִי יֹאמֶר שֶׁתְּפִלָּה זוֹ תִצְלֵל אוֹתִי? אָמַר לוֹ רַבִּי מֵאִיר, כַּעַת אוֹכִיחַ לָךְ. וְשָׁם הָיוּ כָּל־בָּיִם מְסַכְּנִים אוֹכְלֵי אָדָם. נָטַל רַבִּי מֵאִיר רָגַב אֲדָמָה וְהִשְׁלִיכָה עַל הַכְּלָבִים. הַכְּלָבִים רָגְזוּ וְקָפְצוּ לְעֵבְרוֹ. מִיַּד אָמַר רַבִּי מֵאִיר "אֱלֹהֵא דְמֵאִיר עֲנִי" וְהַכְּלָבִים עָזְבוּ אוֹתוֹ. כְּשֶׁרָאָה זֹאת הַשּׁוֹמֵר, הִסְכִּים לְהִצָּעָה. לָקַח אֶת הַכֶּסֶף וְשִׁחַרְר אֶת אַחוֹתָהּ שֶׁל בְּרוּרִיָּה. הִדְבָּר נִשְׁמַע לְשִׁלְטוֹן וְהַשּׁוֹמֵר נִתְפָּס וְנִגְזַר עָלָיו מִיתָה.

וְהִנֵּה כְּשֶׁבָאוּ לְתַלְוֹתוֹ אָמַר "אֱלֹהֵא דְמֵאִיר עֲנִי" וְהַתְּלִינִים לֹא הִצְלִיחוּ לְתַלְוֹתוֹ. פָּנּוּ לַשּׁוֹמֵר וְשָׂאוּ אוֹתוֹ מֵה לְחַשׁ, שֶׁבְּגִלְלָה זֶה אֵינָם מְצַלְיָחִים לְתַלְוֹתוֹ? סֵפֶר לָהֶם הַשּׁוֹמֵר אֶת הַשְּׁתַּלְשֻׁלוֹת הָעֲנִינִים. כְּשֶׁשָּׁמְעוּ זֹאת הָרוֹמְיִים צָוּוּ לְתוֹפְסוֹ. חָקְקוּ אֶת דְּמוּתוֹ בְּפִתְחָהּ שֶׁל רוֹמִי וְגִזְרוּ שְׁכַל הָרוֹאֶה אִישׁ זֶה, שִׁיבִיאָהוּ לְשִׁלְטוֹן. בְּמַהֲלָךְ הָרְדִיפָה אַחֲרָיו, הִצְלִיחַ רַבִּי מֵאִיר לְהִטְעוֹת אֶת הָרוֹמִים בְּדַרְכֵי שׁוֹנוֹת, כַּמוֹבָא בְּגִמְרָא. [אֲגַב נְזִכִיר מִדְּבָרֵי הַמְּפָרְשִׁים (עֵין בְּמַהֲרַשׁ"א וּבְעֵינֵי יַעֲקֹב), שֶׁפְּעֻלוֹת אֱלֹהֵי – נְתִינַת הַדִּינָרִים וְאִפְּן הַבְּרִיחָה מִהָרוֹמָאִים, עָשָׂה רַבִּי מֵאִיר בְּדַרְךְ הַטְּבַע, כִּי לֹא חָפֵץ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמַעֲשֵׂה נְסִים. וְכִשְׁרָאָה שִׁיזְטָרְךָ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּדַרְךְ נֶס, בָּרַח מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְבָבֶל].*

* נעתיק לשון הגמרא, "ברוריא, דביתהו דרבי מאיר, ברתיה דרבי חנינא בן תרדיון הואי. אמרה לו, זילא בי מלתא דיתבא אחתאי בקובה של זונות. שקל תרקבא דדינרי, ואזל. אמר, אי לא איתעביד בה איסורא מיתעביד ניסא, אי עבדה איסורא לא איתעביד לה ניסא. אזל, נקט נפשיה כחד פרשא. אמר לה, השמיעני לי. אמרה ליה, דשתנא אנא. אמר לה, מתרחנא מרתח. אמרה לו, נפישין טובא (ואיכא טובא הכא) דשפירן מינאי. אמר, שמע מינה לא עבדה איסורא. כל דאתי אמרה

אַלְקָא דְמַאִיר עֲנַנִי אֶזְר לְמַאִיר ט

וְכַתֵּב הַגָּאוֹן חֵיד"א בְּ"פֶתַח עֵינַיִם" (בְּגִמְרָא שָׁם) שְׁמַדְבְּרֵי רַבִּי מַאִיר לְאוֹתוֹ שׁוֹמֵר, אָמֹר "אַלְהָא דְמַאִיר עֲנַנִי" וְתַנְצִיל – "מְזַה נְשִׁתְרַבֵּב הַמְנַהֵג בְּכָל גְּלִילוֹתֵנוּ דְעַל כָּל צָרָה שְׁמַתְפַּלֵּל הָאָדָם אוֹמֵר אַלְהָא דְרַבִּי מַאִיר עֲנַנִי וְנוֹדְרִים שְׁמֹן אוֹ צְדָקָה לְנִשְׁמָתוֹ שֶׁל רַבִּי מַאִיר".

בְּאִמְרַת "אַלְהָא דְמַאִיר עֲנַנִי" יְכוֹן לִפְנוֹנָה שְׁכּוֹן רַבִּי מַאִיר בְּעַל הַיָּם בְּזַה בְּעֵת שְׁאֵמֵר לְשֵׁר בֵּית הַסֵּהר שְׁיֵאמֵר כֵּן וַיִּנְצֵל.

בְּאִמְרַת "אַלְהָא דְמַאִיר עֲנַנִי" נֶאֱמְרוּ כְּפוֹנוֹת עַל פִּי סוּד. וְנִצְיִן קָטַע קֶצֶר מִדְּבַרֵי שְׁמֵשׁוֹן מַאֲסֵטְרָפוֹלִי מִבְּאוּר "דִּין יְדִין" [בְּאוּר עַל סֵפֶר "קְרַנַיִם" לְמִקְבֵּל הַקְּדוּשׁ רַבִּי אֶהְרֹן אֲבָרְהָם ב"ר בְּרוּךְ מִקְרֵדִינָא שְׁבַסְפָּרַד] לְרַבִּי זְכוּתָם יִגֵּן עָלֵינוּ אָמֵן:

ליה הכי. אזל לגבי שומר דידה, אמר ליה, הבה ניהלה. אמר ליה, מיסתפינא ממלכותא. אמר ליה, שקול תרקבא דדינרא, פלגא פלח ופלגא להוי לך. אמר ליה, וכי שלמי מאי איעביד. אמר ליה, אימא אהא דמאיר ענני ומתצלת. אמר ליה, ומי יימר דהכי איכא. [אמר ליה, השתא חזית.] הוו הנהו כלבי דהוו קא אכלי אינשי, שקל קלא, שדא בהו. הוו קאתו למיכליה, אמר, אהא דמאיר ענני. שבקוה. ויהבה ליה. לסוף, אשתמע מילתא בי מלכא. אתיוה, אסקוה לזקיפה. אמר, אהא דמאיר ענני. אחתוה. אמרו ליה, מאי האי. אמר להו, הכי הוה מעשה. אתו חקקו לדמותיה דרבי מאיר אפיתחא דרומי, אמרי, כל דחזי לפרצופא הדין, לייתיה. יומא חדא חזיוהי, רהט אבתריה, רהט מקמייהו, על לבי זונות. איכא דאמרי, בשולי עובדי כוכבים חזא, טמש בהא ומתק בהא. איכא דאמרי, אתא אליהו, אדמי להו כזונה, כרכתיה. אמרי, חס ושלום, אי רבי מאיר הוה לא הוה עביד הכי. קם, ערק אתא לבבל. איכא דאמרי מהאי מעשה, ואיכא דאמרי, ממעשה דברוריא."

י אֵזֶר לְמַאֲרֵי אֱלֹהֵי דְמַאֲרֵי עֲנִי

"...תִּדְעַ דְאִתָּא בְּגַמְרָא בַע"א (ע"ז דף יח ע"א) שְׁנַתָּן רַבִּי מַאֲרֵי סִימָן כְּשֶׁתֵּאמֵר אֱלֹהֵי דְמַאֲרֵי עֲנִי אֱלֹהֵי דְמַאֲרֵי עֲנִי יִנְצֵל מִכָּלֵב, וְיֵשׁ נִסְחָאוֹת בְּתַלְמוּדָא דִּידָן שְׁגֵרְסִינָן "אֱלֹהֵי דְמַאֲרֵי עֲנִי עֲנִי, אֱלֹהֵי דְמַאֲרֵי עֲנִי עֲנִי, וְסוּדוֹ הַנִּפְלָא וְהַכּוֹנֵה כִּי ב' פְּעָמִים אֱלֹהֵי דְמַאֲרֵי עֲנִי אֱלֹהֵי דְמַאֲרֵי עֲנִי גִימְטְרִיא שְׁלוֹ עוֹלָה מִמֶּשׁ תַּתְקַמַּד כְּמַנִּין פְּלָבִים הַנְּדַבְּקִים תַּחַת קִלְפַת טַבֵּת, וְהוּא בְּגִימְטְרִיא רְשֵׁת דָּם, וְאִם הִגִּירְסָא כְּפַל ב' פְּעָמִים "אֱלֹהֵי דְמַאֲרֵי עֲנִי עֲנִי, אֱלֹהֵי דְמַאֲרֵי עֲנִי עֲנִי" אֲזִי מְסַפְרוּ מִמֶּשׁ תַּתְקַד כְּמִסְפֵּר הַכְּלָבִים שֶׁתַּחַת בַּעַל צְפוּן וְהוּא מְסַפֵּר מְכוּן מִמֶּשׁ אוֹת בְּאוֹת וְדוּק" (דְּבָרָיו הוֹבְאוּ לְקַמְן בְּהַעֲרָה שְׁבַעמוֹד נג).

וּמְדַבְּרֵי הַבִּיאוּ רַבּוֹתֵינוּ הַמְּקַבְּלִים זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָה בְּחַבּוּרֵיהֶם. וְהִרְחִיבוּ בְּזֶה בְּסוּדוֹת טְמִירִים רְזִי דְרָזִין וְסִתְרֵי סִתְרִין עֲלָאִין וְטְמִירִין.

וְהַגְּאוֹן הַחִיד"א ב'פֶּתַח עֵינַיִם" (שָׁם) וְכֵן ה'בֵּן אִישׁ חִי" (פֶּרֶשֶׁת רָאָה שְׁנָה ב' הַלְכָה ג', לְעֲנִין הַנּוֹדֵר לְצַדִּיקָה) הַבִּיאוּ מִשָּׁם הַרְמ"ע מִפֶּאֱנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה (בְּמַאֲמֵר חֲקוֹר דִּין), שְׁכַאֲשֶׁר אָמַר "אֱלֹהֵי דְמַאֲרֵי עֲנִי", יְכוּן לְכוֹנֵה שְׁפוּן רַבִּי מַאֲרֵי בַּעַל הַנֵּס בְּזֶה בַּעַת שְׁאָמַר לְשֵׁר בֵּית הַסֵּהָר שְׁיֵאמֵר כֵּן וְיִנְצֵל. עֵין שָׁם בְּרַמ"ע וּבְמִפְרָשׁ שָׁם.

וְכַתַּב הַחִיד"א ב'פֶּתַח עֵינַיִם", "וּבְזֶה פִּרְשׁ הַרְמ"ע שָׁם אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתָךְ (תְּהִלִּים פד, ה) הֵם עֲצָמָם בֵּיתָךְ מְרַכְּבָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב זֶה אֵלַי וְאֲנוּהוּ (שְׁמוֹת טו, ב) אֲשֶׁרִי אָדָם עוֹז לוֹ (תְּהִלִּים פד, ו) שְׁמִבְטַחוּ בְּמִסְלוֹת אֲשֶׁר בְּלָבָבָם שֶׁל יוֹשְׁבֵי בֵיתָךְ זֶה הוּא תִּכּוֹן דְּבָרָיו. וְהַשְׁתָּא הַנּוֹהֵג כֶּף בְּאוֹמְרוֹ

אַלְקָא דְמַאִיר עֲנַנִי אֶזְר לְמַאִיר יֵא

אַלְהָא דְרַבִּי מַאִיר עֲנַנִי טוֹב דִּיכּוֹן בְּדַעְתּוֹ שְׂיַעֲנֶנָּה בְּאוֹתָהּ כְּפִנְהָ שְׂכּוֹן רַבִּי מַאִיר כְּמוֹ שְׂכַתְּב הַרְמִ"ע. וּמִכָּאֵן אֶתָּה לְמַד שְׂמָה שְׂנַהֲגוּ לֹאמַר שְׂמִכּוֹנִים בְּתַפְלָה לְדַעַת רַשְׁבִּי וְכִיּוֹצֵא וְכֵן בְּתוֹרָה וּבַמִּצְוֹת מְנַהֵג טוֹב וְנֹאמַר בּוֹ אֲשֵׁרִי".

וְאוּלַי אֶפְשָׁר לְהוֹסִיף, כִּי אֲמַנָּם סוּדוֹת גְּבוּהִים וְעַמּוּקִים נֹאמְרוּ בַּמֶּאמָר "אַלְקָא דְמַאִיר עֲנַנִי", אַךְ נִרְאֶה פְּשׁוּט שְׂרַבִּי מַאִיר לֹא מָסַר לְאוֹתוֹ גּוֹי, אֶת הַכְּפִנּוֹת הַנְּסֻתָרוֹת וְהַעֲמֻקוֹת שְׂבַאמִירָה זֶה. וְאַף עַל פִּי כֵן, נִצּוּל מִמְּוֹת וְלֹא יִכְלוּ לַעֲשׂוֹת לוֹ רָעָה.

וּמִשְׁמַע מְזֶה שְׂעֻצָּם הָאֲמִירָה מוֹעִילָה. וְדִי בְּזֶה שְׂיִכּוֹן לְכּוֹנֵה שְׂכּוֹן רַבִּי מַאִיר בְּעַל הַנֶּס, כְּהוֹרָאת רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, כְּנִזְכָּר לְעִיל. [וְכַמּוֹבֵן שֶׁהָבֵא בְּסוּד ה' לְדַעַת כְּפִנּוֹת אֲמִירָה זֶה, הֵנָּה מֵה טוֹב שְׂיִכּוֹן אֶת הַסּוּדוֹת שֶׁהוֹבֵאוּ בְּרַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, וְהָאֲמוּר לְעִיל הוּא עֲבוּרֵנוּ וְלְכַעֲרָכֵנוּ וְדַבְּרֵינוּ].*

וְכַתֵּב הַגֵּר"ח פְּלֶאגִי בְּסִפְרוֹ "מוֹעֵד לְכָל חַי" (סִימָן יט אוֹת לא), לְעַנִּין אֲמִירַת סְלִיחוֹת "כְּשִׁיאֵמַר אֱלֹהֵי הַמְּרַכְּבָה וְכוּ", יֹאמַר אַחֲרָיו אֱלֹהָא

* יֵשׁ לְגֵרוֹס "אַלְהָא דְמַאִיר עֲנַנִי" – רְאֵה לְעִיל הָעֶרְה (בְּעַמּוּד יג).

* וְנִרְאֶה לְהוֹסִיף בְּזֶה בְּדֶרֶךְ חִידוּד, דְּבַכְמָה דּוֹכְתִין בְּתַלְמוּדָא, אֵיתָא שִׁיטַת רַבִּי מַאִיר שְׂאִין אָדָם מוֹצִיא דְּבִרְיוֹ לְבַטְלָה. וְגַם כֹּאן דְּאִזִּיל רַבִּי מַאִיר לְשִׁיטְתִּיה, וּמַעֲצָם הָאֲמִירָה, הֵגַם דְּלֹא יָדַע מֵאֵי קָאמַר, יְכוּל לְפַעוּל יִשׁוּעוֹת בְּאֲמִירָה זֶה, דְּמַכּל מְקוּם כְּלָלָא דְּר"מ, שְׂאִין אָדָם מוֹצִיא דְּבִרְיוֹ לְבַטְלָה, וְעַצְם הַדִּיבּוּר יִפְעַל לוֹ יִשׁוּעָה. וְאוּלַי עַל דֶּרֶךְ זֶה נִרְאֶה בְּס"ד רְמַז נֹאֵה, דְּרֵאשֵׁי תִיבּוֹת א' לְקָא ד' מַאִיר עֲנַנִי [ע"ה] עִם הַכוּלָּל, עוֹלָה בְּגִימַטְרִיא ר"ת א'ינ א'דָם מ'וֹצִיא ד'בְּרִיו ל'בַטְלָה [ע"ו].

יב אֵזֶר לְמֵאִיר אֶלְקָא דְמֵאִיר עֵינַי

דְּמֵאִיר עֵינַנּוּ, וַיְכִיֵּן לְמָה שְׁכַתְּבִיתִי בְּקִנְטָרִס עֲתָרַת הַחַיִּים סִימָן נב אוֹתֵיּוֹת ח' וַיִּי"ו וְכו'.

וְשֵׁם בְּאוֹת ח' בַּ"עֲטָרַת הַחַיִּים", מִתְּבָאֵר שֵׁישׁ לְכִיֵּן עַל דְּרָף שְׁכַתְּבִי רַבִּי שְׁמִשׁוֹן מֵאוֹסְטְרוֹפּוֹלִי. וּבְאוֹת י' כָּתַב, "גַּם נִרְאָה לִי שְׁטוֹב לְכִיֵּן בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, לְאִשֶׁר וּלְקַיִם, מָה שֶׁהָיָה מֵרַגְלָא בְּפוֹמִיָּה דְּרַבִּי מֵאִיר, שְׁאָמְרוּ בְּבִרְכוֹת (יז ע"א) "מֵרַגְלָא בְּפוֹמִיָּה דְּרַבִּי מֵאִיר, גָּמַר בְּכָל לְבַבָּךְ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ לְדַעַת אֶת דְּרַכֵּי, וְלִשְׁקֹד עַל דְּלִיתִי תוֹרָתִי, נִצַּר תוֹרָתִי בְּלִבְךָ, וְנִגְדַּד עֵינַיֶךָ תִּהְיֶה יִרְאַתִּי. שְׁמֹר פִּיךָ מִכָּל חֲטָא, וְטַהַר וְקַדֵּשׁ עֲצָמְךָ מִכָּל אֲשָׁמָה וְעוֹן, וְאֲנִי אֶהְיֶה עִמָּךְ בְּכָל מְקוֹם". עַד כָּאן. וְכָתַב הָרַב דְּבַרֵּי יְהוּדָה זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה בְּפִרוּשׁ אֲבוֹת (דפ"ו) כִּי בּוֹדְאֵי מִי שֶׁהוּא קַיִם דְּבַרֵּי שְׁאָמַר בַּ"ב דְּבִרְכוֹת הַנַּ"ל וּמְסִים שֵׁם וְאֲנִי אֶהְיֶה עִמָּךְ בְּכָל שְׁיִרְצָה וְהוּא גּוֹזֵר וְכַבֵּי-יְכוֹל מְקַיְמוּ וּמְטִיבִין דְּמָרְן רַבִּי מֵאִיר הָיָה מֵאִיר עֵינַיִנוּ בְּזוֹה, בְּהַתְקַיִם כָּל הָאָמּוֹר, אִז תִּהְיֶה מְקַיִם וְאֲנִי אֶהְיֶה עִמָּךְ כַּנַּ"ל עַל דְּרָף כּוֹנֵת רַבִּי מֵאִיר. עַד כָּאן לְשׁוֹנוּ.

וְאֵם שְׁאִין אָדָם יְכוֹל לֹמַר עַל עֲצָמוֹ שְׁקַיִם כָּל הָאָמּוֹר בְּעֵינַיִן וּמְכִיר מְעוֹט עֲרֻכּוֹ וְקִצּוֹרוֹ בְּעִבּוּדַת ה', עַל כָּל פְּנִיִם יְכוֹן בּוֹ בְּפִרְקֵי לְקַיִם מְאָמַר הַתְנָא רַבִּי מֵאִיר וְה' יְגַמֵּר מִחֲשַׁבְתּוֹ לְטוֹבָה, וּמִחֲשַׁבָּה טוֹבָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצַרְפָּה לְמַעֲשֶׂה, וּבְלָאוּ הֵכִי כָּתְבוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה שְׁיִכִּיֵּן בְּאָמְרוֹ אֶלְהָא דְּמֵאִיר עֵינַי עַל הַכּוֹנֵה שֶׁהָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמְרוֹ וְכִמוֹ שְׁכַתְּבִי הַגָּאוֹן הַרַמְ"ע בְּמֵאֵמֶר (חֲקוֹר דִּין שָׁם) הַכּוֹנֵה כְּמוֹ שְׁכִיֵּן רַבִּי מֵאִיר עֵינַי בְּאוֹתָהּ כּוֹנֵה, יְעִין שָׁם".

אַלְקָא דְמַאִיר עֲנִי אֶזְר לְמַאִיר יג

וְלִקְמֹן דְּבָרִים לְפִי פְּשׁוּטָן שְׁנֵאמְרוּ בְּזֵה מְסַפְּרִים וְסוֹפְרִים, וּמַעֲנִינָם,
לְעוֹרֵר אֶת זְכוּת רַבִּי מַאִיר בַּעַל הַנֵּס וְאֶת תּוֹרָתוֹ, בְּדֶרֶךְ דְּרֵשׁ וְרָמֵז
בְּמִשְׁנֵתוֹ הַקְּדוּשָׁה. וְכַד לְקָמֹן.

**בְּקִשָּׁה מֵהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ שִׁיעָנָה לָנוּ בְּזְכוּת רַבִּי מַאִיר
בַּעַל הַנֵּס.**

הִנֵּה בְּפִשְׁטוּת הַלְּשׁוֹן נִרְאָה שֶׁהַבְּקִשָּׁה אֶלְקָא דְמַאִיר – הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ שֶׁרַבִּי
מַאִיר עוֹבֵד אוֹתוֹ, יַעֲנֵנִי [כְּדֶרֶךְ "אֵלְקֵי אַבְרָהָם" וְכוּ'].

אֶלָּא שְׁאֵמְרוּ חַז"ל בְּמִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא (תּוֹלְדוֹת פָּרָק ז) "אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר
יוֹחָאי, אֵין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵיַחַד שְׁמוֹ עַל הַצְּדִיקִים בְּחַיֵּיהֶן אֶלָּא לְאַחַר
מִיתָתָן, שְׁנֵאמַר: לְקַדְשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּה וְגו' (תְּהִלִּים טז, ג). אֵימָתִי הֵן
קְדוּשִׁים? כְּשֶׁהֵן קְבוּרִים בְּאֶרֶץ. שְׁכַל זְמַן שֶׁהֵן חַיִּין, אֵין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מֵיַחַד שְׁמוֹ עֲלֵיהֶן, כֹּל כֵּן לָמָּה שְׂאֵין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵאַמִּין בְּהֵן,
שְׁלֵא יִטְעָה אוֹתָן הַיֵּצֵר הָרַע. וְכִיּוֹן שְׁמַתִּים, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵיַחַד שְׁמוֹ
עֲלֵיהֶן". וְאִם כֵּן, אֵיךְ רַבִּי מַאִיר אָמַר עַל עֲצָמוֹ "אֶלְקָא דְמַאִיר"?

וְלִכּוֹן כָּתַב הַמַּהְרֵשׁ"א (ע"ז יח ע"ב) שֶׁהַלְּשׁוֹן "מַאִיר" מְתִיחַס גַּם הוּא לְהַשֵּׁם
יִתְבַּרְךָ, "דְּלֵא אָמַר אֶלְהָא דְמַאִיר כּו' רַק לְסִימָן בְּעֵלְמָא עַל שְׁמוֹ, וְלֵא
נְתִכּוֹן כֹּל עֶקֶר עַל שְׁמוֹ, רַק נְתִכּוֹן אֶלְהָא דְמַאִיר לְאֶרֶץ וְלְדָרִים עֲלֵיהָ
הוּא יַעֲנֵנוּ. אוּ שְׁאֵמַר אֶלְהָא דְמַאִיר לָנוּ בְּמַלְכוּת יוֹן הַקּוֹדֶמֶת בְּנֵס הַנִּירוֹת
שֶׁל חֲנֻכָּה, כְּמוֹ שְׁיִסַּד הַפִּיט וּמִי יֵאִיר לָךְ מַאִיר כּו' הוּא יַעֲנֵנוּ לְהַצִּיל
אוֹתָנוּ בְּנֵס מִיַּדְיָהֶם. וְקַל לְהַבִּין"

עוד עין בפרוש ה'מזרחי' (בראשית יב, ב) שמשמע לחלק בין אם השם יתברך מיחד שמו, שזה לא בחייו, לבין אם אומר האדם על עצמו, עין שם*.

* ונראה לומר בדרך אפשר באופן נוסף, כי הנה איתא בעירובין (יג ע"ב) "תנא, לא רבי מאיר שמו אלא רבי נהוראי שמו. ולמה נקרא שמו רבי מאיר, שהוא מאיר עיני חכמים בהלכה". וכן כתב הרמב"ם להדיא בפיה"מ דרבי מאיר שמו נהוראי. [אמנם עי' תורת חיים בד"ה לא רבי מאיר שמו, שהביא ספרים דגרסי "אלא רבי מיישא שמו" ע"ש. וכן עי' בעין יעקב. וע"ע בפתח עינים משם רבינו חננאל שדבריו הובאו ביוחסין. וראה בליקוט הנפלא דף על דף בעירובין, שמביא ממכתבו של הנודע ביהודה (שו"ת מהדו"ת יו"ד קנא) לבעל המסורת הש"ס בענין זה. ועי' דובר צדק (אות ז) לרצ"ה מלובלין, שמקיים הגירסא כאן, ומיישב לחלק בין מאיר הרומז לרבי מאיר בנגלה, שהיה מנהיר פני חכמים וכו' לבין נהוראי שהוא בחינת נעלם שלא ירדו לסוף דעתו, ע"ש בהרחבה.]

ומעתה דנהוראי הכוונה לרבי מאיר, אולי אפשר ליישב, דכיון לשם מאיר ממש, כי חזינן שלא היה זה שמו הפרטי ונקרא כן רק על שם תורתו, ונמצא שאין בזה מיחד שמו של הקב"ה בחייו.

ועתה העירונו שדומה לזה משמע מכתבי הגרמ"מ משקלוב (ביאור משנת חסידים - דף רו) "...ובזה תבין שאמר אלהא דמאיר ענני (ע"ז יח ע"א), והלא אין הקב"ה מיחד שמו על החיים (עי' מהרש"א ח"א שם), אבל באמת לא ר' מאיר שמו אלא שמאיר עיני כו' (עירובין יג ע"ב), ואנו קוראין אותו אח"כ מפני שמאיר עיני כו' והוא גדול אצלינו, אבל הוא בעצמו לא תלה זה בעצמו, אלא שמחמת שבעו"ה הי' העולם שמם (יבמות סב ע"ב), וחביב הי' עליו דברי תורה ביותר, סמך על אביו שבשמים שיעמוד לו בשביל עמו ישראל ויראה בעניו להצילו, הגם שאין רשאי לעשות כן עת לעשות כו' (תהלים קיט, קכו), וזה גדולה עבירה לשמה (נזיר כג ע"ב), והקב"ה ראה בעניו, והאיר עיניו איך להוציא האור מן החשך בדרך אחר, וקרא להקב"ה אלהא דמאיר, והקב"ה נתן זה לפי החכמים ברוח קדשם, לקרוא אותו בזה השם עליו, לראי"ה ולאות ועדות לכל באי עולם גודל יראתו וחכמתו,

אַלְקָא דְמַאִיר עֲנַנִי אֶזְר לְמַאִיר טו

ואעפ"כ אין אנו יכולים לסמוך אלא במה שכבר הלכה מבוררת, אעפ"כ שבכל דורו לא ה' כמותו (עירובין יג ע"ב)."

ואולי על דרך זה יתפרש גם מאמר הגמ' בברכות (יז ע"א) "מרגלא בפומיה דרבי מאיר, גמור בכל לבבך ובכל נפשך לדעת את דרכי ולשקוד על דלתי תורת, נצור תורת בלבך ונגד עיניך תהיה יראתי, שמור פיך מכל חטא וטהר וקדש עצמך מכל אשמה ועון, ואני אהיה עמך בכל מקום". ועוד שם "מרגלא בפומיהו דרבנן דיבנה, אני בריה וחברי בריה. אני מלאכתי בעיר והוא מלאכתו בשדה. אני משכים למלאכתי והוא משכים למלאכתו. כשם שהוא אינו מתגדר במלאכתי כך אני איני מתגדר במלאכתו. ושמא תאמר אני מרבה והוא ממעיט, שנינו, אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים".

וההבדל בין הלשונות ברור, דלשון המרגלא בפומיה דרבי מאיר, הם בעצם דברי השם יתברך שמצווה גמור בכל לבבך וכו'. ונראה משמע מכאן דדבריו של רבי מאיר הם בבחינת שכינה מדברת מתוך גרונו.

וכעין הבחינה המובא בנפש החיים (עיין שער ג פרק יד), לענין משה רבינו עליו השלום, שככל שהתעלה דיבר בלשון הקב"ה, עיין שם.

ועל דרך זה אולי אפשר לומר שלבחינה זו כיוון "אהא דמאיר" – השכינה דמדברת מתוך גרונו – "ענני". וה' ית' יכפר בעדנו אם טעינו.

[ומה שכתב בנפש החיים דלזו המדרגה לא הגיע עדיין ולא יגיע אף אדם מזמן חטא אדה"ר ועד ביאת הגואל, נראה דכוונתו כי לשלימות הדרגה בזה, שהיתה רק למשה רבינו. ומשמע בספרים שכל צדיק יכול לזכות לזה לפום דרגיה, עיין עבודת ישראל (קוז'ניץ, בליקוטים שבסוף הספר) על הפסוק (ישעיה נא, טז) "ואשים דברי בפוך ובצל ידי כסיתך לנטוע שמים וגו'". הנה הקב"ה נותן דבריו הקדושים בפה הצדיק שיוכל לפעול רחמים וחסדים לעולם וכל הצטרכותם, והגם שהצדיק מדבר בפיו ובלשונו, מכל מקום כח הדיבור והדיבור בעצמו הם כח השי"ת בעצמו ואינם נפרדים חלילה מאתו כלל, וכמ"ש במשה רבינו רבן של כל הנביאים שהיתה שכינה מדברת מתוך גרונו. וכל צדיק לפי מדרגתו ודביקותו" עיין שם בהרחבה. ועוד עיין ליקוטי מוהר"ן (קמא סוף סימן עז). ואמנם לשון שכינה מדברת מתוך גרונו, מצינו בכמה ספרים

טז אור למאיר אלקא דמאיר ענני

וְנִרְאָה לֹמֵר שְׁדַבְרֵי הַמְהַרְשֵׁ"א הֵם רַק עַל אַמִּירַת "אַלְקָא דְּמַאִיר עֲנִנִי"
לְעֲנִין אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה, שֶׁהָיָה בְּחַיֵּי חַיּוֹתוֹ שֶׁל רַבִּי מַאִיר, אֲבָל לְאַחַר שֶׁנִּחְתָּה
נַפְשׁוֹ בְּעֵדֶן גַּן אֱלֹקִים, אָכֵן מִיַּחַד הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שָׁמוֹ עָלָיו וְאִין מְנִיעָה
לְבַקֵּשׁ בְּזִכּוֹת רַבִּי מַאִיר מִמֶּשׁ, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אוֹתוֹ רַבִּי מַאִיר עָבַד בְּכָל
לְבוֹ, יַעֲנֵנוּ.

וְאַמְנֵם כִּף מִשְׁמַע בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת שֶׁנִּתְּנוּ טְעָמִים שׁוֹנִים (מֵהֶם יוֹבֵאוּ לְקַמֵּן)
לְכַף שְׁמִזְכִּירִים אֶת רַבִּי מַאִיר יוֹתֵר מִשָּׂאֵר צְדִיקִים, וּמִשְׁמַע שְׁמַתִּיחִסִּים
לְזִכּוֹת רַבִּי מַאִיר, שֶׁבְּזִכּוֹתוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲנֵה לָנוּ*.

שהשתמשו על צדיקים. לדוגמה, עיין ספר מאור ושמש (פרשת ויגש) "היתה שכינה
מדברת מתוך גרונו של יוסף הצדיק". ובאגרא דכלה (בראשית כז, א) גבי יעקב אבינו
ע"ה, "אך להיות השכינה מדברת מתוך גרונו של הצדיק" וכו' ועוד.].

* ולהעיר, שהגם שלשון "דמאיר" כפי שאנחנו מבקשים לאחר פטירתו, מכוון
לרבי מאיר, מכל מקום ראוי לומר "דמאיר" ולא דרבי מאיר, שהוא לשון רבי
מאיר בגמרא, ומה גם שלשון זה כולל סודות גדולים יל"ח, וכפי שכתב הגר"ח
פלאג"י (שו"ת "לב חיים" ח"ב - או"ח ריש סי' קס) "חדשים מקרוב באו שמוסיפים
באמירת עננו בסליחות "עננו אלהא דר' מאיר עננו", וכד הוינן בה, נראה שצריך
לדקדק ולומר אלהא דמאיר עננו, כמ"ש לשומר בית הסוהר אימא אלהא דמאיר
ענני ומתצלת, ומ"ש מרן החיד"א בס' עבודת הקודש (כף אחת סימן ג), שיאמר
אלהא דר' מאיר ענני, יש להגיה בדבריו, וצ"ל אלהא דמאיר ענני בדוקא. וכן
כתבו המקובלים. ובספרי עתרת החיים (סימן נב אות ח) כתבתי, שכן נהגו
שהשרוי בצרה יפריש מעות לצדקה או שמן למאור או נר לעילוי נשמת ר' מאיר,
וכן נהגו באיזמיר ובכל תפוצות ישראל, שכל הנמצאים בעת צרה ומצוקה וכן
הולכי דרכים ובנהרות נודרים לע"נ רבי מאיר בעל הנס, וצריך לקיים נדרו
לשולחו לעה"ק טבריה וכו', וזהו מנהג פשוט וברור בכל העולם. ומניה לא
תזוע, ואין ליתנו למוסד אחר, שאז אינו יוצא י"ח בזה. ושם כתבתי שצ"ל כלשון

עַל דֶּרֶךְ שִׁיטַת רַבִּי מַאִיר שְׁבָכָל מִצַּב יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים בְּנִים

בְּמִסְכַּת קִדּוּשֵׁין (לו ע"א) מוּבָא דַעַת רַבִּי מַאִיר, שִׁישְׂרָאֵל נִקְרָאִים בְּנִים, גַּם כֹּאֲשֶׁר אֵינָם נוֹהֲגִים מְנַהֵג בְּנִים, וְאַפִּילוּ הֵם בְּנִים סְכָלִים וְלֹא אִמֵּן בָּם, וְהֵם זֶרַע מְרַעִים בְּנִים מִשְׁחִיתִים וְכוּ' – בְּכָל מִצַּבָּם נִקְרָאִים בְּנִים לְאַבְיָנוּ שְׁבַשְׁמִים*.

וְכַתֵּב וְהַרְשִׁב־א (עֵין שׁו"ת הַרְשִׁב־א חֶלֶק א' סִימָן קצד וְסִימָן רמב) שֶׁהִלְכָה כְּרַבִּי מַאִיר, שְׁבִין כָּף וּבִין כָּף קְרוּיִין בְּנִים, מִשּׁוֹם הַפְּסוּקִים מְדִיקִים כְּמוֹתוֹ. [עֵין שָׁם לְעֵינֵינוּ שְׁגָם מוֹמָר מְטִמָּא בְּאֵהָל כִּיהוּדִי. וְהֵבִיאוּ הַרְמָ"א לְהִלְכָה (יִוְרָה דַעַת סִימָן שַׁעב סְעִיף ב) עֵין שָׁם וּבְבֵאוֹר הַגְּרָ"א].

הזה בדוקא: אלהא דמאיר ענני" וכן ראוי לנהוג" ודבריו הובאו ב"ילקוט יוסף" (נוסח התפילות הברכות אות קס ובהערה).

* דברי הברייתא במסכת קידושין "תניא, (דברים יד, א) בְּנִים אֲתָם לֵה' אֱלֹהֵיכֶם - בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים אתם קרוים בנים, אין אתם נוהגים מנהג בנים אין אתם קרוים בנים, דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר, בין כך ובין כך אתם קרוים בנים, שנאמר (ירמיהו ד, כב) בְּנִים סְכָלִים הֵמָּה. ואומר (דברים לב, כ) בְּנִים לֹא אִמֵּן בָּם. ואומר (ישעיהו א, ד) זֶרַע מְרַעִים בְּנִים מִשְׁחִיתִים. ואומר (הושע ב, א) וְהָיָה בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יֹאמַר לָהֶם לֹא עַמִּי אֲתָם יֹאמַר לָהֶם בְּנֵי אֵל חַי. מאי ואומר? וכי תימא סכלי הוא דמקרי בני, כי לית בהו הימנותייהו לא מיקרו בני, תא שמע ואומר בנים לא אמון במ. וכי תימא כי לית בהו הימנותא הוא דמיקרו בנים, כי פלחו לעבודת כוכבים לא מיקרו בנים, תא שמע, ואומר זרע מרעים בנים משחיתים. וכ"ת בנים משחיתים הוא דמיקרו בני מעלייא לא מיקרו, תא שמע ואומר והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני אל חי".

יח אור למאיר אלקא דמאיר ענני

וְכַתַּב רַבֵּינוּ יוֹסֵף חַיִּים בְּ"בֶן יְהוּדָע" שָׁם, שֶׁבְּפִסְיָקְתוֹ שֶׁל רַבִּי מַאִיר יֵשׁ תְּקוּנָה וְעִמּוּדָה לְיִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם לְבַל יִתְיַאֲשׁוּ מִן הַרְחָמִים בְּכָל מִצָּב רוֹחֲנֵי בַּהֵם שְׁרוּיִים*.

וְעַל דֶּרֶךְ זֶה נִרְאָה לֹדֵם, שֶׁלְכֵן מְבַקְשִׁים "אַלְקָא דְמַאִיר עֲנִי", שֶׁיַּעֲנֶה לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּאֵב לְבָנָיו, בְּכָל מִצָּב רוֹחֲנֵי בַּהֵם אָנוּ נְתוּנִים.

וּבְדֶרֶךְ נֹסֶפֶת כָּתַב בְּסֵפֶר "פְּרִדָּס יוֹסֵף" (וַיִּקְרָא כַּג, כַּד) "הַיּוֹם הַזֶּה עוֹלָם וְכוּ', קָשָׁה הָאֵם כַּעֲבָדִים אֵין אָנוּ צְרִיכִים לְרַחֲמִים? וַיֵּשׁ לֹדֵם אִם בֶּן יַחֲטָא יָכוֹל לְבַקֵּשׁ מֵאָבִיו גַּם בְּעֵת שְׁאָבִיו בְּרִגְזוֹ, כִּי בּוֹדֵאי יִרְחַם עָלָיו דִּכֵּן בְּטַבַּע אָב וּמְקוֹדִים רַחֲמִים לְרִגְזוֹ, אֲבָל עֶבֶד כְּשִׁיחֲטָא רַק יִבְקֵשׁ חֲנִינָה בְּעֵת שִׁיּוּדָע שְׁאֲדוֹנוֹ מְלֵא רָצוֹן וְטוֹב לְבוֹ, וְלָכֵן אֹמְרִים אִם כְּבָנִים מְבַקְשִׁים תְּכַף רַחֲמִים גַּם בְּזִמְן הַדִּין, וְאִם כַּעֲבָדִים שְׂאֵי אֶפְשָׁר לָנוּ לְבַקֵּשׁ עֲתָה עֲיַנְנוּ לָךְ תְּלוּיּוֹת עַד שְׁתִּהְיֶה עֵת חֲנִינָה.

וְנִבִּין מֵהַ שְׁמֵיבְקָשִׁים אֶלְהָא דְמַאִיר עֲנִנוּ, וְלֹא שְׂאָר תְּנַאֲיִם, דְּבִקְדוּשִׁין (לו ע"א) אֵיתָא רַבִּי מַאִיר אֹמֵר בֵּין כָּף וּבֵין כָּף קְרוּיִים בָּנִים, לְזֹאת כְּשִׁאֲחַד

* ונעתיק מדבריו, "...הנה נודע מה שכתב הרשב"א ז"ל בתשובה, אע"ג דקיימא לן ר' יהודה ור' מאיר הלכה כר' יהודה, הכא קיימא לן כר' מאיר, משום דדייק קראי כוותיה ע"ש. ובזה פרשתי בס"ד רמז הכתוב במשלי סימן ד' (פסוק כ'), בְּנֵי לְדַבְרֵי הַקְּשִׁיבָה, לְאֲמָרֵי הַט אֲזַנְךָ, וְהֵינּוּ לְאֲמָרֵי בַּהֲפֹךְ אֲתוּוֹן לְמַאִיר הַט אֲזַנְךָ לְסַבְרָתוֹ דְּסַבִּירָא לִיה בֵּין כַּךְ וּבֵין כַּךְ קְרוּיִין בָּנִים, וּבִזְהָ אֵל תְּתִיאֵשׁ מִן הַרְחָמִים. וּבִזְהָ יוֹבֵן בְּס"ד הַטַּעַם שֶׁנִּקְבַּר רַבִּי מַאִיר מֵעוֹמֵד, כַּמ"ש רַבֵּינוּ מוֹרְנוּ הַרְבַּ חַיִּים וַיִּטַּל ז"ל בְּסוֹף שַׁעַר הַגִּלְגּוּלִים, וְהֵינּוּ מִפְּנֵי שֶׁבְּסַבְרָתוֹ נַעֲשֶׂה עִמּוּדָה לְיִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם, דְּאֵין נּוֹפְלִים אֶפְיִלוּ כְּשִׁאֵין עוֹשִׁין רָצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם". עֵיין שֵׁם עוֹד.

וראה לקמן בהערה שבעמוד מג, טעם נוסף מדברי רבינו יוסף חיים, לכך שבענין זה נפסק כרבי מאיר.

אַלְקָא דְמַאִיר עֲנִי אֶזְרָא לְמַאִיר יִט

חֶסֶד וְחֶלִילָהּ בְּעֵת צָרָה וּמִבְקֵשׁ יִשׁוּעָה תִּכְףּ כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהִמָּתִין, מִזְכִּיר
אֶת רַבִּי מַאִיר דְּלִשְׁיטָתוֹ אָנוּ בְּנִים וְאָב מֵרַחֵם תִּכְףּ". עֵינַי שָׁם עוֹד.

[יְצִיץ שְׁמוּבָא בְּסִפְרִים לְמוֹדִים נוֹסְפִים הַנְּלֻמָּדִים מִשִּׁיטַת רַבִּי מַאִיר, שְׁפָרָה הַהֲלָכָה,
שְׁבַכָּל מִצָּב יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים בְּנִים, וּמְעַט מֵהֶם יוֹבָא בְּמַהְלָךְ הַסִּפְרָה.*]

* ועיין לגאון חיד"א בספרו "ראש דוד" (פרשת שופטים) בדרוש ארוך, ובתוך דבריו איכא כמה נפק"מ לדעת רבי מאיר, ונראה להביא כמה קטעים מדבריו לעניננו, "...ויתבאר בזה מאמרם ז"ל בילקוט יחזקאל סימן ל"ז רמז שע"ה וזה לשוננו, לאחר עשרים שנה שנהרגו הרוגי בבל שרתה רוח הקדש על יחזקאל, והוציאו לבקעת דורא והראהו עצמות יבשות הרבה מאד, אמר לו בן אדם מה אתה רואה, אמר לו עצמות יבשות, אמר לו יש בי כח להחיותם או לאו, אמר לו ה' אלהים אתה ידעת, ולפי שלא האמין לא נקברו עצמותיו בארץ טהורה, עד כאן לשוננו. והדברים תמוהים, ואפשר לישוב קצת, ונקדים מה שפירש הרב פרשת דרכים ז"ל דרוש כ"ה מאמרם ז"ל בחלק וזה לשוננו, תנו רבנן, בשעה שהפיל נבוכדנצר חנניה מישאל ועזריה לכבשן האש, אמר לו הקב"ה ליחזקאל לך והחיה מתים בבקעת דורא, באו עצמות וטפחו לו לאותו רשע על פניו, אמר מה טיבן של אלו, אמרו לו חבריהם של אלו מחיה מתים בבקעת דורא, פתח ואמר אתוהי כמה רברבין וכו' מלכותיה מלכות עלם ושלטניה עם דר ודר, עד כאן לשוננו.

ודקדק הרב ז"ל מה ראה הקב"ה לעשות הנס המופלא הזה בעת שהשליך חנניה מישאל ועזריה לכבשן, ותו מה שכתב רש"י חבריהם של אלו מחיה מתים, על יחזקאל היו אומרים, ונבוכדנצר היה יודע שהקב"ה מחיה אותם, וקשה דאם היה יודע מה שאל מה טיבן, ותו מה שאמר נבוכדנצר ושלטניה עם דר ודר מה שייך הכא. ופירש הרב במה שאמרו שם פרק חלק, שהמתים שהחיה יחזקאל היו בני אדם שכפרו בתחיית המתים ואין בהם לחלוחית מצוה וחיפו ההיכל בשקצים ורמשים, ותימה דלמה בחר ה' באנשים הללו הנדחה והצולעה, הלא טוב למען יחיו יראי ה' וחושבי שמו, אך אמרו ז"ל שישראל באותו דור היו אומרים עבד שמכרו רבו כלום יש לזה על זה כלום, ובקשו לפרוק עול, וטעמם שסברו שיש להם דין עבדים, אבל אם יש להם דין בנים תו לא מצו לפרק עול, דהבן לא יצויר

שלא יהיה בן, ובפרק קמא דתעניות אמר רבי יוחנן שמפתח תחיית המתים ביד הקב"ה ולא נמסרה לשליח, דכתיב וידעתם כי אני ה' בפתחי את קברותיכם, ופירש רש"י אני ולא שליח, וקשה דהקב"ה כהן, ואיך מטמא חס ושלום בפתיחת קבר להחיותם אחר כך, וצריך לומר כמו שכתבו התוספות פרק ד' דסנהדרין דלא קשיא היאך נטמא כביכול במשה, דישראל בנים, וכהן מטמא לבנו, ומאחר שמכח תחיית המתים מוכרח דיש לנו דין בנים, נתבטלה סברת ישראל שהיו אומרים עבד שמכרו רבו וכו', שהרי יש לנו דין בנים, ומשום הכי הוכרח להחיות מתים, לבטל טענה זו של ישראל שרצו לפרוק באומרם עבד שמכרו וכו', ואם המתים שהחיה לא היו רשעים גמורים, עדיין היה אפשר לומר כסברת רבי יהודה, דכשאינם עושים רצונו של מקום אינם נקראים בנים, ואלו שהחיה היינו שהיו עושים רצונו של מקום ונקראו בנים, אבל אותו הדור שחרב הבית בימיהם שלא היו עושים רצונו של מקום, יאמרו שנקראים עבדים ויפרקו עול, לזה החיה אנשים היותר רשעים, ואם כן על כרחין לומר כסברת רבי מאיר, דאף כי פלחי לעבודה זרה וכו' נקראים בנים, ונתבטלה טענת ישראל עבד שמכרו וכו', ונבוכדנצר גם כן סבר דמאחר דנחרב הבית והגלה אותם בידו כבר יצאו מרשות ה', דעבד שמכרו וכו', ויכולים לעבוד עבודה זרה, וזהו שאמרו בשעה שהפיל נבוכדנצר לחנניה מישאל ועזריה אמר לו הקב"ה לך והחיה מתים, לבטל סברתו הנפסדת דסבור דישראל אינם בנים, וכיון שהחיה אותם באו העצמות וטפחו לו על פניו, ואמרו ז"ל שמאותם עצמות שהקב"ה מחיה היו לו כלים, וכשהגיע השעה שיחיו טפחו על פניו כשהיה רוצה לשתות בהן, ותמה ואמר מה טיבן של אלו, שמורה שיש תחיית המתים, ואיך יתכן, והלא הם עבדים, והכהן אינו מטמא לעבדו, ואיך ה' החיה אותם, ואמרו לו אל תשתומם, על דבר שחבריהם של אלו הוא מחיה מתים, כלומר שפעולה זו אינה על ידי הקב"ה עצמו, אלא על ידי שליח, וסברתך דישראל עבדים עדיין במקומה, אבל לא נכנסו דבריהם באזניו, לפי שידע שהקב"ה מחיה אותם, כלומר על ידי הקב"ה עצמו ממש, ולזה אמר מלכותיה מלכות עלם, שהודה שטעה, שסבר דישראל אינם תחת ממשלתו, שהיו עבדים ומכרם, אבל עתה מכח תחיית המתים מורה דמלכותיה מלכות עולם וישראל תחת ממשלתו, דבנים הם, ולא יצויר הבן שלא יהיה בן, זהו תורף דברי הרב ז"ל בקצרה.

אַלְקָא דְמַאֲדַר עֲנַנֵי אֶזְרַל לְמַאֲרַ כַּא

[וע"ש מש"כ, בדיוק דברי ה"פרשת דרכים"]...דאי לאו טעמא דה' מטמא להם בפותחו הקברות משום שישראל יש להם דין בנים אף שאינם עושים רצונו של מקום, מדוע עשה ה' ככה, להחיות המוקצים שבעם, שכפרו בתחיית המתים ואין בהם לחלוחית מצוה וחיפו ההיכל שקצים ורמשים, דאם רצונו להודיע גבורותיו עזוזו ונפלאותיו, האם אין בקברי ישראל כי אם הני רשיעי, הלא טוב להחיות גדולים צדיקים ונודעה יד ה' אל עבדיו, ועוד מה היום מימים, ומה ענין זה באותו פרק באותו יום ובה שעתא שהפיל נבוכדנצר הרשע לחנניא מישאל ועזריה לכבשן האש, אלא מוכרח שעיקר הטעם היינו משום שהם בנים, ... ואצטריכא להו שעתא להוציא מלב רשעי ישראל ונבוכדנצר, שסברו דישראל עבדים, ויפרקו עול בטענת עבד שמכרו רבו וכו', ולכך נבוכדנצר היה מכריחם לעבוד עבודה זרה, ולהודיעם כי שקר ענו וטעו בדמיונם, הפלא ה' להחיות הני רשעים גמורים, ועל כרחם יתברר להם שנטמא כביכול משום שהם בנים, דלא שייך הכא משום פקוח נפש, ונתקיימו דברי הרב ז"ל.

אדהכי והכי אתאן למאמרינן, דמה שאמר מה טיבן של אלו, פשטן של דברים משמע דעל העצמות שטפחו על פניו היה שואל, והשיבוהו דיחזקאל מחיה מתים, ואפשר לפרש המאמר בסגנון זה, כי הנה נבוכדנצר סבר דישראל עבדים, ויצאו מרשות ה', דעבד שמכרו רבו אין לזה על זה כלום, וה' הסגירם בידו, ולכן הכריהם על העבודה זרה, והפיל חנניא מישאל ועזריה לגו אתון נורא יקידתא, וכשראה שטפחו לו העצמות שה' היה מחיה אותן, אמר מה טיבן של אלו, כלומר טיבן של ישראל מהו, אם כבנים אם כעבדים, דעד עתה סבור הייתי שעבדים הם, והן עתה אנא דאין דינא דגרמ"י העצמות האלה, דמוכרח שהם בנים ככל דרוש הרב ז"ל, ואמרו לו יועציו הרעים והחטאים, כי הבינו היכן הדברים מגיעים, וחשבו להפיל ארצה מחשבתו אשר חשב דבנים הם והם תחת רשותו יתברך, מכח תחיית המתים, ולזה אמרו חבריהם של אלו מחיה מתים, כלומר לא כמו שסברת דה' מחיה אותם לפי שנקראו בנים, לא, כי הטעם הוא משום דברור לו שהם יחיו וכחיים חשיבי, וכמו שכתב תלמיד רבינו פרץ גבי אליהו זכור לטוב, תדע שכן האמת, דחבריהם של אלו שהוא יחזקאל שהוא כהן מחיה מתים, ואיך נטמא ועבר עליהם, אלא מוכרח דכיון דידע שיחיו כחיים חשיבי, וזה עצמו טעם הקב"ה שהוא מחיה אותם, ולא משום שהם בנים כמו שסברת, אמנם נבוכדנצר

לא חש לדבריהם, כי הם לא ידעו ולא יבינו וטח מראות עיניהם, דאם כדבריהם מדוע היה בשעה זו, ומה זה להחיות רשעים אלו, אלא מוכרח דאתא לאפוקי מאי דסברי דיש להם דין עבדים, ופרסם שיש להם דין בנים, ולכן אמר אתוהי וכו' מלכותיה מלכות עלם, וישראל הם ברשותו לעולם וכמו שפירש הרב ז"ל.

ומעתה אתאן למאמר הילקוט שהבאתי לעיל, ועל פי האמור יש לישוב קצת, דיחזקאל לא שלא היה מאמין ביכולת ה' חס ושלום, ומה שאמרו ולפי שלא האמין לא נקברו עצמותיו בארץ טהורה, הענין הוא דיחזקאל היה סובר כרבי יהודה, דבנים לא מיקרו אלא כשנוהגים מנהג בנים, ואם כן צדיקים גמורים הם בנים, וגם הבינוניים יקראו בנים, כי יש בנים חוטאים עם אביהם בצר מה, ועושים רצונם ומשרתים אביהם תדיר בכמה ענינים, וכן הבינוניים חוטאים באיזה דברים ומקיימי מצות ותלמוד תורה, ודין הוא שגם הבינונים יקראו בנים, אמנם הרשעים שחייבים כמה כריתות ומיתות בית דין אלו אין נקראים בנים, ואם כן הני מתים שלא היה בהם לחלוחית מצוה וחיפו ההיכל שקצים ורמשים, סבר יחזקאל שאין נקראים בנים, וזהו כונת המאמר הנזכר, אמר לו בן אדם מה אתה רואה, אמר לו עצמות יבשות, כלומר בלי לחלוחית מצוה, כמו שדרשו פרק חלק, אמר לו יש בי כח להחיותם או לאו, כלומר כיון שמפתח תחיית המתים בידי, יש בי כח להחיותם על ידי שאטמא בתחילה משום שהם בנים, ואף הרשעים גמורים נקראים בנים, ויש בי כח על פי התורה להחיותם, או לאו, שאין אלה בסוג בנים ואיני רשאי ליטמא להם, ומתים בל יחיו, לפי שהוא על ידי, וכונתו יתברך היתה שיתעורר יחזקאל ויאמר כי לעולם בניו הם, וילמד סניגוריא על ישראל, שהם בניו בני בחוניו וראוי לרחם עליהם, וכמדת טובו שאמר למשה רבינו ועתה הניחה לי ואכלם כדי שיבקש עליהם רחמים, ויחזקאל לא האמין כי לעולם הם בנים ואפילו רשעים גמורים, ולכן אמר לו ה' אלהים אתה ידעת, כלומר מה שתוכל להחיותם הוא משום דידעת דעתידין להחיות ואתה מחיה את כלם, וכמו שפירשו המפרשים, דהיינו כדעת התוספות הנזכר, וזהו שלא האמין שאותם הרשעים יהיו בנים וה' יוכל ליטמא, ולפי שלא האמין שיוכל הוא יתברך ליטמא לעצמות ההם, לכך לא נקברו עצמותיו בארץ טהורה, דרצונו יתברך שילמדו סניגוריא על בניו, ומדקדק עם חסידיו כחוט השערה."

אַלְקָא דְמַאֲדָּר עֲנִי אֲזַר לְמַאֲר כַּג

ויתקרב לזה מאמרם ז"ל פרק חלק דף צ"ג ע"א, אמר ר' תנחום בר חנילאי, בשעה שיצאו חנניה מישאל ועזריה מכבשן האש, באו כל אומות העולם וטפחו לשונאיהם של ישראל על פניהם, אמרו להם יש לכם אלוה כזה ואתם משתחווים לעבודה זרה, מיד פתחו ואמרו לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים כיום הזה, עד כאן. ויש לדקדק דתיבות כיום הזה נראות יתירות, אמנם על פי האמור לעיל אפשר, דהאומות הוכיחום דהם מבקשים טצדקי לפרוק עול ולומר עבד שמכרו רבו וכו', ועל זה טפחו על פניהם, באומרם יש לכם אלוה כזה ואתם משתחווים לעבודה זרה בטענות בלות ומטולאות, אדרבא היה לכם לבקש כמה צדדים לקבל עליכם עול מלכות שמים, ולא לעזוב מקור חיים לחצוב לכם בורות נשברים, וישאל קדושים כשמוע דבריהם המה ירדו חדרי בטן, וברוח מבינתם ידעו שהקב"ה הרעיש עולמו והחיה המתים הרשעים ביום ההוא להוציא מליכם שהם עבדים, כי אין האמת כן, אלא אפילו רשעים בנים איקרו, וזהו שאמרו לך ה' הצדקה על הנס של חנניה מישאל ועזריה, ואי משום הא לא תברא, דהיה אפשר לומר דחנניה מישאל ועזריה הם צדיקים גמורים ובנים מיקרו, והם מסרו נפשם על קדוש ה' כדין ישראל, והקב"ה הצילם כרחם אב על בנים, ועדיין היה אפשר לומר דשארית ישראל אשר הגלה ביד נבוכדנצר, דלא מעלו, עבדים הם, כי צורם מכרם ביד נבוכדנצר ופקע מינייהו עול מלכותו, אמנם ולנו בושת הפנים כיום הזה דייקא, ממה שעשית ביום הזה, שהחיה את הרשעים להורות שיש להם דין בנים, בושנו מסברתנו שהיינו טועים לומר עבד שמכרו וכו'."

ובזה יובן מאמרם ז"ל, בילקוט ריש הושע, והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם (הושע ב, א), אמר רבי יוחנן מה כתיב למעלה (שם א, ב), קח לך אשת זנונים וכו', אמר להם הושע לאומות העולם, מה אתם סבורים, בשביל שאמר להם הדברים הללו לא עמי אתם שהוא כועס עליהם, ראו היאך אומר להם, מה כתיב אחר כך, והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני אל חי, עד כאן לשונו. ויש לדקדק דמה צורך לומר הכתוב בני אל חי, דכלפי שאמר לא עמי, כבר אמר אחר כך אמרו לאחیکם עמי, והושע גם כן היה לו לומר לאומות, דאף שאמר להם לא עמי אתם, כמה זעמו, רגע, ואחר כך אומר להם אמרו לאחיקם עמי, אמנם על פי האמור ניחא, דכשאמר הקב"ה לא עמי, אז יאמרו בגוים נתפרדה החבילה, דעבד שמכרו רבו אין להם זה על זה כלום, וזהו שאמר

להם הושע, מה אתם סבורים שהוא כועס עליהם ואין להם עוד תקנה, כי כבר שלחם באמור להם לא עמי אתם, וכנסת ישראל יצאה והיתה לעצמה, לזה אמר מה כתיב אחר כך, יאמר להם בני אל חי, כיון שהם בנים, לא יצויר לכן שלא יהיה בן, ואף שכועס עליהם, כי רגע באפו חיים ברצונו כרחם אב על בנים.

סובב הולך לקוטב דרושנו שלוח הק"ן נוהג בארש', וישב על הבא"ר מאמרם ז"ל בשוחר טוב מזמור פ"ה וזה לשונם, הלעולם תאנף בנו, אם אנו עושים תשובה אין אתה מקבלנו, הלא אתה תשוב תחיינו, כמו שאמר ליחזקאל בפתחי את קברותיכם ונתתי רוחי בכם וחיייתם, עד כאן לשונו.

וצריך להבין מי תלה התשובה בתחיית המתים? ועוד, כבר הפסוק אומר הלא אתה תשוב תחיינו, ולמה הביא מיחזקאל? ואפשר לומר במה שכתב הרב הרמ"ע מפאנו זצ"ל דישראל יש להם תשובה, לא עשה כן לכל גוי, כי אין להם תשובה, וכן בדין, דשבע מצות יש להם, ואי אמרת יש להם תשובה הם שמונה מצות, והמפרשים נתנו טעם, דישראל בנים לה', וכיון שאנו בנים מקבלנו בתשובה, וכך היא המדה, דאב שמחל על כבודו כבודו מחול, אך הגוים הם עבדים, ומלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, ועתה לדעת רבי יהודה דלא מיקרו בנים אלא בעושים מנהג בנים, יש מקום לומר דתשובה לא מהניא אלא בחטאו חטאים פרטיים, דיש להם מצות ויש להם עונות כמו בינוניים, דכולי האי ואולי יקראו בנים, אבל אם הם רשעים גמורים, ודאי לרבי יהודה לא מיקרו בנים ותשובתם נשאר מעל, ברם לדעת רבי מאיר דבכל אופן אפילו עובדי עבודה זרה בנים מיקרו, אם כן תשובה מהניא, וימין ה' נאדרי בכח לקבל פושעים בתשובה, והדבר המכריע לאמת סברת רבי מאיר הם המתים שהחיה יחזקאל, שהיו רשעים גמורים ולא היה בהם לחלוחית מצוה, ועם כל זה כביכול נטמא להם והחיה אותם, ומזה מופת חותך כסברת רבי מאיר, ככל הדברים אשר דיבר בקדשו הרב פרשת דרכים זלה"ה הניתנין למעלה, וזהו שאמרו במאמר הנזכר הלעולם תאנף בנו, אם אנו עושים תשובה אין אתה מקבלנו, בתמיהא, כלומר אף שהרבינו לפשוע, אם אנו עושים תשובה ודאי תקבלנו, כי אתה אבינו, ואב שמחל על כבודו מחול, וכי תימא אם הרבו לפשוע לא מיקרו בנים כסברת רבי יהודה, לזה אמר הלא אתה בעצמך תשוב תחיינו בתחיית המתים, וכביכול תטמא לנו מדין כהן שמטמא לבנו, וכי תימא וגם תחיית המתים לא יהיה כי אם

אַלְקָא דְמַאִיר עֲנִי אֶזְרָא לְמַאִיר כּה

עַל דֶּרֶךְ שְׂיִטַּת רַבִּי מַאִיר שְׁתַּפְּלָה וּתְשׁוּבָה מוֹעִילָה
לְהַפְּךָ גֵזֶר דִּין מִרְעָה לְטוֹבָה, גַּם לְיַחִיד וְגַם לְאַחַר
שְׁנַגְזֵר הַדִּין

עֵין בְּמִסְכַּת רֵאשׁ הַשָּׁנָה (יח ע"א) לְעֲנִין הַפִּיכַת הַגְּזֵרָה לְטוֹבָה. וְשָׁם מוֹבֵאת
שְׂיִטַּת רַבִּי מַאִיר, שְׁעַל יְדֵי תַּפְּלָה שְׁלֵמָה נִתֵּן לְבִטּוֹל גְּזֵרָה רְעָה וּלְהַפְּכָה
לְטוֹבָה, גַּם לְיַחִיד שְׁמַתְפִּיל וְגַם לְאַחַר שְׁנַגְזֵר הַדִּין – "דְּתַנֵּיא, הִיָּה רַבִּי
מַאִיר אֹמֵר שְׁנַיִם שְׁעָלוּ לְמִטָּה וְחָלִין שָׁוָה, וְכֵן שְׁנַיִם שְׁעָלוּ לְגִרְדוּם –
"בֵּית וַעַד שְׁדָנִים בּוֹ נִפְשׁוֹת לְהַרְיָגָה". רש"י [לִידוֹן, וְדִינָן שָׁוָה] – "שְׁנִיָּהֶם
נִתְפָּשׂוּ עַל דְּבַר אֶחָד". רש"י, זֶה יֵרֵד [מִן הַמִּטָּה" רש"י] וְזֶה לֹא יֵרֵד, זֶה
נִצַּל [מִן הַוַּעַד". רש"י] וְזֶה לֹא נִצַּל, מִפְּנֵי מָה זֶה יֵרֵד וְזֶה לֹא יֵרֵד? זֶה
נִצַּל וְזֶה לֹא נִצַּל? זֶה הִתְפַּלֵּל וְנִעְנָה וְזֶה הִתְפַּלֵּל וְלֹא נִעְנָה. מִפְּנֵי מָה זֶה
נִעְנָה וְזֶה לֹא נִעְנָה? זֶה הִתְפַּלֵּל תַּפְּלָה שְׁלֵמָה [נִתְפָּוִן". רש"י] – נִעְנָה!
וְזֶה לֹא הִתְפַּלֵּל תַּפְּלָה שְׁלֵמָה – לֹא נִעְנָה".

לְצַדִּיקִים וּבִינוּנִיִּים דַּאִיקְרוּ בָנִים, לֹא כֵן הַרְשָׁעִים, לְזֶה אָמַר כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
בִּיחֻזְקָאֵל בִּפְתַּחֵי אֶת קְבֻרוֹתֵיכֶם, דִּיחֻזְקָאֵל הַחֵיהַ רְשָׁעִים גְּמוּרִים שְׁלֹא הִיָּה בְּהֵם
לְחֻלּוּחֵי מִצְוָה, וְאָמַר לוֹ ה' הַעֲצֻמוֹת הָאֵלֶּה כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה, הִנֵּה אֲנִי פּוֹתַח
אֶת קְבֻרוֹתֵיכֶם, וּפִירַשׁ הַרְבַּ פִּרְשַׁת דְּרָכִים שֶׁהֵם סִימָן לְכָל יִשְׂרָאֵל, לְהוֹדִיעַם שֶׁאֵף
שֶׁהִשְׁחִיתוּ הַתְּעִיבוּ בָנִים מִיִּקְרוּ, וְאִם כֵּן וְדַאִי אֶתְּהַ מִקְבֻלְנוּ בְּתוֹשָׁבָה, דַּאֲנוּ בָנִים
בְּכָל אֹפֶן, כְּמוֹ שֶׁנֶּרְאָה מִתַּחִית הַמֵּתִים שֶׁהִיָּה עַל יְדֵי יִחֻזְקָאֵל כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר". ע"ש
עוֹד. וְרֵאשׁ עוֹד מִעֵט מִדְּבָרָיו לְקָמֵן, לְעֲנִין צְדָקָה לְעִלּוּי נִשְׁמַת רַבִּי מַאִיר.
וְעֵיין בְּסִפְרוֹ "אֶהְבֵּת דּוּד" (דְּרוֹשׁ י"ג לְשַׁבַּת תְּשׁוּבָה) נִפְקָ"מ נּוֹסְפוֹת וּמִשָּׁם הַרְבֵּ
הַגְּדוֹל מִהַר"ש אֶלְגַּאזִי ז"ל שֶׁמִּתְנַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא מִדִּין בָּנִים וְכוּ', ע"ש.

וְלִהְלֶכְהָ נְפֶסֶק כְּרַבִּי מֵאִיר שְׂיָפָה צְעָקָה גַּם לְאַחַר גְּזֵר דִּין (עֵינֵי "מְשָׁנָה
 בְּרוּרָה" סִימָן תַּכַּח אוֹת כַּה וְ"כַף הַחַיִּים" שָׁם אוֹת נ).

מְבִיאִים מֵהַגְּאוֹן מְטַשְׁעֵבִין זַצ"ל. שְׁלֶכֶן מְבַקְשִׁים "אֶלְקָא דְמֵאִיר עֲנִי",
 כִּי הֵהֱלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר, שְׂאֲפִילוּ יַחֲיד יָכוֹל לְקְרוֹעַ גְּזֵר דִּינוּ עַל יְדֵי
 תְּשׁוּבָה, וְלִהְפֹךְ מֵרַע לְטוֹב גַּם לְאַחַר גְּזֵר דִּין*.

* דברי הגאון מטשעבין הובאו ב"דף על הדף" סנהדרין (שם) מקובץ "מוריה" (שנה
 כ' גליון א-ב עמ' צה) לגאון רבי אברהם שפירא. ונעתיק קטע מדבריו לעניננו,
 "...בפרט דקי"ל כר"מ דס"ל דאפי' ביחיד ג"כ נקרע גז"ד אחרי תשובה. ולפי"ז
 י"ל מה שמתפללים באמרנו אל' דמאיר ענני דמקור התפילה הוא מש"ס ע"ז דף
 י"ח ועי' בשו"ת מהרש"ם ח"ב סי' קנ"ט עיין שם. ולפי"ז אפ"ל שזהו לשיטתו
 דס"ל דאפי' ביחיד אתהפוך לטב אפי' ח"ו לאחר גז"ד".

לקמן מדברי המהרש"ם שנזכרו בדבריו, כפי שהובאו ב"דף על דף" (עמ"ס ע"ז
 יח, במעשה דר"מ ד"ה "אמר אלהא דמאיר ענני, שבקוה"), "בשו"ת מהרש"ם (ח"ב סו"ס
 קנ"ט) כתב לבאר מה דאמרינן הכא דאפשר להנצל בעת צרה ע"י תפילה ד"אלקא
 דמאיר ענני", ע"פ מש"כ בספר אבני שוהם עה"ת בסו"פ ואתחנן בהא דאיתא
 בר"ה (טז ע"ב) דשלשה ספרים נפתחים וכו' צדיקים גמורים נכתבין ונחתמין
 לאלתר לחיים, רשעים גמורים נכתבים ונחתמין לאלתר למיתה, בינונים תלויים
 ועומדים מר"ה ועד יוה"כ. ובפייט איתא "שלשה ספרים מנוקדים", וביאר זאת
 ע"פ מש"כ הטור (או"ח סי' תקפ"ב) גבי זכרינו לחיים דצריך לומר בשו"א תחת
 הלמ"ד ולא בפתח, דבפתח משמע לא חיים, כדאיתא בנדרים (יא ע"א) דבאומר
 לחולין (הל' בפתח) הוי כאומר "לא חולין" [ואי אמרינן דמכלל לאו אתה שומע הן
 נאסר כמו שאומר קרבן יהא], וממילא מבאר את לשון הפייט דשלשה ספרים
 מנוקדים, וכן הפייט במוסף ר"ה "עד כמה הם חיים הם למות אם לחיים חי חי
 יזכור", דבאמת בכל הספרים נכתב תיבת "לחיים", אלא שבספרן של צדיקים
 גמורים מנוקד לחיים בשו"א, ובספרן של רשעים מנוקד לחיים בפת"ח, ושל
 בינונים נכתבים בר"ה בלא נקודות, וביה"כ חותמין הנקודות.

עַל דְּרַךְ אֹרֹךְ וְעוֹמֵק מַחְשְׁבֹתוֹ שֶׁל רַבִּי מַאִיר

הִנֵּה בְּצוּקֵי הָעֲתִים, רַחֲמָנָא לִיְצִלוּ, וּבְעֵידוֹן שֶׁל הַסְּתָרָה, מִתְקַשֶּׁה הָאָדָם לְהִבִּין מַה זֹאת עָשָׂה לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וַיִּשְׁנֵם מִצָּבִים שֶׁל מְבוּכָה שְׁגָם אֵינּוּ יוֹדֵעַ עַל מַה לְהִתְפַּלֵּל וְאִיךָ לְמַצּוֹא פֶתַח הַצֵּלָה מִהַמִּיצָר אֶל הַמְּרַחֵב [וְעַיִן מוֹעֵד קָטָן (יח ע"ב) "כִּי הָא דְרַבָּא שְׁמַעִיה לְהַהוּא גְבַרְא דְבָעֵי רַחֲמִי" וְכוּ' וְעַיִן סֵפֶר חֲסִידִים (סִימָן תִּשְׁמַט)].

וְצַדִּיקִים הָיוּ מִתְפַּלְלִים בְּעֵתוֹת כָּאֵלוֹ וּמְבַקְשִׁים מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שִׁיְאִיר עֵינֵיהֶם לְרֵאוֹת שֶׁהַמָּצָב הַנָּתוּן הוּא הַטּוֹב בְּיֹתֵר בְּעֵבֹרָם. וּבְכָל מָצָב עָלִינוּ לְהֶאֱמִין בְּאַמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה הַכֹּל לְטוֹבֵתָנוּ, וְלִרְתֹק אֶת רְצוֹנָנוּ לְרְצוֹן הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, עַל דְּרַךְ הַמּוֹבָא בְּ"אוֹרְחוֹת חַיִּים" לְרַבֵּינוּ הָרַא"ש זִיעַ"א (לְיוֹם רְבִיעֵי אוֹת סט) "רְצָה בְּאֲשֶׁר יִרְצָה יוֹצְרֵךְ".*

ועפ"ז ממשיך המהרש"ם שם לבאר את הגמ' כאן במהות התפילה ד"אלקא דמאיר ענני", דהנה כל מה שכתב הטור שצ"ל לחיים בשו"א ולא בפתח, היינו דוקא לרבי יהודה דפליג אדרבי מאיר וקיי"ל כוותיה דאית ליה דמכלל הן אתה שומע לאו, וכמו שאם אמר לחולין בפתח משמע לא חולין, כמו כן אם אומר לחיים בפתח משמע לא חיים, אבל לר"מ דפליג ע"ז וס"ל דבעינן תנאי כפול ולא אמרינן דמכלל הן אתה שומע לאו, א"כ לשיטתו גם אם נכתב לחיים בפתח ה"ז מתפרש לטובה, וזה מה שמתפללים להשי"ת שאף שנגזר מיתה ר"ל [היינו שמנוקד בפתח], מ"מ "אלקא דמאיר ענני", דלשיטתו אף אם נכתב לחיים בפתח אי"ז משמע מיתה". ע"ע ב"דף על הדף" שם, מה שהעיר בזה.

* ועין לרבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל באגרת ("אור יחזקאל" מכתב רה) שמשמע שיש בדבריו של הרא"ש רווח סגולי להשיג תכליתו בפשלות, עין שם.

כח אור למאיר אלקא דמאיר ענני

וְכַאֲשֶׁר הָאָדָם חַי בְּהִכָּרָה זֶה – שְׁכָל מֵה שְׁעוֹשָׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא לְטוֹבָתוֹ, אֵין לוֹ כָּל עֶצֶב וּבְנִקָּל יִקְבַּל אֶת גְּזֵרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּכְכֹל שְׂיִקְבַּל אֶת גְּזֵרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יִמְתִּיק אֶת הַגְּזֵרָה וַיִּקַּל וְאִף יִמְנַע מִמֶּנּוּ הַמְּשִׁיךְ הַצֶּעֶר*.

וְעַל דֶּרֶךְ זֶה נִרְאֶה לֹמַר גַּם בַּבְּקִשָׁה "אַלְקָא דְּמַאִיר עֲנִנִי", שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֵאִיר אֶת עֵינַי לְרְאוֹת שְׁהַמְצָב הַנֶּתוּן הוּא לְטוֹבָתִי, וּבְזֶה יִעֲנֵנִי.

ומסופר על הצדיק רבי ישראל קרדונר זצ"ל מחסידי ברסלב שפעם בהיותו ביער להתבודדות, התגבר הקור ושמעו אותו מתפלל: רבוננו של עולם או בטובך תן לי מעיל שאתחמם בו, או תן לי בטובך דעת ושכל להבין שאיני צריך מעיל...

* וידוע מאמרו של החזון איש זצ"ל ("קובץ אגרות" ח"א אגרת לו) "כי באמת אין כל עצב בעולם למי שמכיר את אור אורו של האמת". וידועים אמרתו של רבי נחמן מברסלב זצ"ל ("לקוטי מוהר"ן" מהד"ק סי' ד, אות א') "כשאדם יודע שכל מארעותיו הם לטובתו, זאת הבחינה היא מעין עולם הבא, כמש"כ (תהלים נו, יא), "בה' אהלל דבר בא' להים אהלל דבר". וזאת הבחינה היא מעין עולם הבא, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (פסחים נ ע"א), "ביום ההוא יהיה ה' אחד" וכו'. והקשו: וכי האידנא לאו הוא אחד? ותרצו חכמינו, זכרונם לברכה, האידנא מברכין על הטובה הטוב והמטיב, ועל הרעה דין אמת. ולעתיד כלו הטוב והמטיב, שיהיה שם ה' ושם אלקים אחדות אחד" (וכו' עין שם בדרכים המביאים לכך).

ומכלל דבריהם הקדושים נלמד שכאשר האדם מודע לכך שלפי האמת המאורע הנוכחי הוא הטוב עבורו, אין מקום לעצב כלל.

ולענין שעל ידי קבלת הדין זוכה לישועה, עיין לרבינו יונה ב"שערי תשובה" (שער רביעי אות יב) "...ואם תמצא את החוטא תלאה ותקרה אותו צרה ויצדיק עליו את הדין ויקבל המוסר באהבה, יהיה זה לו למגן מן היסורים הרבים הראויים לבא עליו" עיין שם בהרחבה.

אַלְקָא דְמַאִיר עֵינַי אֶזְרָא לְמַאִיר כַּט

וּבְאִפְּן נּוֹסָף, עַל דְּרַף מַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה (עִירוּבִין, רֵאָה לְשׁוֹן הַגְּמָרָא בַּהֶעֱרָה לְקַמְזוּ), שְׁלֵעֲצָם חֲכָמְתוֹ שֶׁל רַבִּי מַאִיר לֹא יְכַלּוּ חֲבֵרָיו שְׁבִדּוֹרוֹ לְעֲמוּד עַל סוּף דַּעְתּוֹ.

וּמִכָּאֵן יֵשָׁא הָאָדָם קַל וְחֹמֶר, וּמָה שְׁבִכַח תַּנְאִים קְדוּשִׁים לְעֲמֹד עַל עוֹמֶק חֲכָמַת חֲבֵרָם, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שְׂאִין בְּכַח אָדָם לְעֲמוּד בְּקֶצֶר דַּעְתּוֹ עַל הַנְּהַגַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נוֹתֵן הַחֲכָמָה, וּבְזָה יִהְיֶה סְמוּךְ וּבְטוֹחַ שְׁגָם אִם אֵינּוּ רוֹאֶה אֶת הַטּוֹבָה, הַדְּבָר לְטוֹבָתוֹ וּלְתוֹעֵלָתוֹ*.

---

* אמרו רז"ל (עירוובין יג ע"ב) "אמר רבי אחא בר חנינא, גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שאין בדורו של רבי מאיר כמותו, ומפני מה לא קבעו הלכה כמותו שלא יכלו חבריו לעמוד על סוף דעתו, שהוא אומר על טמא טהור ומראה לו פנים, על טהור טמא ומראה לו פנים. תנא, לא רבי מאיר שמו אלא רבי נהוראי שמו, ולמה נקרא שמו רבי מאיר, שהוא מאיר עיני חכמים בהלכה".

ולהבין מהו לשון "על סוף דעתו"? ועוד, כיון שלא עמדו על סוף דעתו, איך האיר עיניהם בהלכה, הרי ההלכה לא נפסקה כמותו?

ונראה להסביר את הענין על השפעת האור על החושך. כי הנה הדבר ידוע שבמצב של חושך נעלמים הפרטים מעיני האדם והכל נראה כחטיבה אחת. ובהעלת האור מתברר שאין כאן חטיבה אחת שחורה אלא פרטים שונים. וככל שמתעצם האור, מתגלים פרטים נוספים. נמצא שהאור ענינו גילוי. ורבי מאיר ששמו אור – מאיר ונהוראי, ראה באורו פרטים נוספים עמוקים ונסתרים בטהור ובטמא, מה שאין כן אחרים שלא האיר להם כמותו, לא יכלו לעמוד עליהם.

והנה אמרו רז"ל במסכת סנהדרין (לח ע"ב) "אמר רבי יוחנן, כי הוה דריש רבי מאיר בפירקיה הוה דריש תילתא שמעתא, תילתא אגדתא, תילתא מתלי. ואמר רבי יוחנן, שלש מאות משלות שועלים היו לו לרבי מאיר ואנו אין לנו אלא שלש, אבות יאכלו בוסר ושיני בנים תקהינה. מאזני צדק אבני צדק. צדיק מצרה נחלץ ויבא רשע תחתיו".

ל אור למאיר אלקא דמאיר עניני

וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא בְּעַל הַחֲכָמָה וְהוּא שֶׁהָאִיר לְרַבֵּי מֵאִיר לְרֵאוֹת מֵה
שְׂאֲחָרִים אֵינָם רוֹאִים, כִּי בְּרִצּוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ יָאִיר אֶת עֵינֵינוּ בְּמִצְבָּנוּ,
שֶׁנִּפְקַח אֶת עֵינֵינוּ וְנִרְאָה שֶׁהַכֹּל לְטוֹבֵתָנוּ.

ועי' רש"י (דף טל ע"א, ד"ה אבות יאכלו בוסר) שמשמע ששלושת המשלים הללו, שהם משלושה פסוקים, הם ענין אחד. ועל דרך זה יש לומר שכל שלוש מאות המשלים שהיה נוהג להמשיל היה ענין אחד. ומסבירים בזה, כי כאשר בא רבי מאיר להסביר את הדבר, הוצרך להביא על כך משל. אלא שלעומק חכמתו, גם לא ירדו גם לעומק המשל, ולכן הביא על כך משל נוסף, וכך משל אחרי משל – שלוש מאות משלים, עד שיקרב לשכלו של השומע. [כך משמע מדברי ה"צמח צדק" מליובאוויטש זצ"ל בספרו "דרך מצוותיך" (דף קח ע"א), ונעתיק קטע מדבריו "...והענין, כי מפני עומק חכמתם ברזי התורה וסודותיה לא אפשר לתלמידים להבין ולהשכיל דברי קדשם בתעלומות חכמה אלא אם כן יאמרו להם משל, והוא מה שיעלימו עומק המכון והחכמה ההיא באיזו דבר אחר שהוא דגמת דבר חכמה ההיא ועפ"י הבנת הדגמה יצטיר בלב התלמיד שמץ מיני' מתעלומת החכמה שבנמשל. ובהיות לסבת עומק תעלומת החכמה כי רבה היא, הנה גם הדגמה שלה היא למעלה מהשכלתם ותבונתם אשר לזאת יצטרך המשל למשל, ר"ל דגמה לדגמה ולפי ערך חכמה שלמה המלך ע"ה היה נצרך לג' אלפים משלים שיוריד עומק תעלומת חכמתו ברבוי הורדות זו אחר זו ממשל למשל עד כי במשל ודוגמא האחרונה הי' אפשר לבני אדם להשיגם במחם ותבונתם, ורבי מאיר הוה סגי לי' להסביר חכמתו על ידי ג' מאות משלים והורדות". ועין שם שמרחיב לדבר במהות המושלים והמשלים ועל פי סוד.]

על דרך זה נראה ליישב, שאמנם היתה תורת רבי מאיר מאירה פניהם בהלכה, וכל דיבור שיצא מפיו וכל משל ומשל, היה מקרב אותם להבנה נוספת בתורת השם, על דרך האור שכלל שהוא עולה מתגלים פרטים חדשים. אמנם "לסוף" דעתו לא הגיעו. נמצא שדרכו הגיעו לפסיקת הלכות [בדומה "לפירות הנושרים" כמו"מ בהלכה] אבל לעצם ההבנה באותה ענין הנידון, בזה לא עמדו.

אַלְקָא דְמַאִיר עֲנַנִי אֶזְרַל לְמַאִיר לֹא

עַל דְּרַף דְּבַרֵי רַבֵּי מַאִיר שֶׁהִשְׁכִּינָה מְצֻטְעָרַת בְּצַעֲרָנוּ

אָמְרוּ חַז"ל בַּמִּשְׁנָה (סְנֵהֲדָרִין פָּרָק ו' מִשְׁנָה ה') "אָמַר רַבֵּי מַאִיר, בְּזִמְנֵי שְׂאָדָם מְצֻטְעָר, שְׁכִינָה מָה הֵלְשׁוֹן אוֹמֶרֶת (כַּבֵּיכּוֹל) קַלְנֵי מֵרֵאשִׁי, קַלְנֵי מְזֻרְעֵי. אִם כֵּן הַמְּקוֹם מְצֻטְעָר עַל דָּמָם שֶׁל רִשְׁעִים שֶׁנִּשְׁפָּהוּ, קַל וְחֹמֶר עַל דָּמָם שֶׁל צְדִיקִים". וְכוּ' עַיִן שָׁם.

וּבִפְרוּשׁ "דָּף עַל הַדָּף" (סְנֵהֲדָרִין מו' ע"א) מֵבִיא בְּאוֹר מִשָּׁם רַבֵּי יִצְחָק אֲרִיָּה אֶרְלִיךְ שְׁלִיט"א, עַל דְּרַף דְּבַרֵי רַבֵּי בָּעַר – הַמַּגִּיד מִמְּעֻזְרִיטְשׁ זִיעַ"א, בְּפָסוּק (תְּהִלִּים קיח, ה) "מִן הַמִּצָּר קָרָאתִי יְיָ עֲנֵנִי בַמֶּרְחָב יְיָ", שָׂאֵם אָנוּ קוֹרְאִין מִן הַמִּצָּר לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא עַל צְרוּתֵינוּ אֲלָא עַל הַצַּעַר שֶׁיֵּשׁ לְשִׁכְנָה הַקְדוּשָׁה עַל יְדֵי זֶה, אִז "עֲנֵנִי בַמֶּרְחָב יְיָ", כִּי כַּאֲשֶׁר אֲנַחְנוּ מִבְּקָשִׁים שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲשֶׂה לְמַעַנּוּ שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ כַּבֵּיכּוֹל צַעַר, אִם כֵּן עַל זֶה אֵין שׁוּם מְקַטְרָג, וְשִׁפִּיר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל בְּקִשְׁתָּנוּ וְעוֹנָה לָנוּ. "וְזֶה מָה שְׂאָנוּ מִבְּקָשִׁים "אַלְקָא דְמַאִיר" שֶׁאָמַר שְׁכַשְׁיֵשׁ לִי צַעַר אִז הִשְׁכִּינָה מְקוֹנְנַת וְאוֹמֶרֶת קַלְנֵי מֵרֵאשִׁי קַלְנֵי מְזֻרְעֵי, "עֲנֵנִי", כְּדֵי שֶׁלֹּא תִצְטָרֵף לֹמַר קַלְנֵי מֵרֵאשִׁי קַלְנֵי מְזֻרְעֵי, וְאִז שִׁפִּיר זוֹכִים שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יְקַבֵּל בְּקִשְׁתָּנוּ. וְדו"ק וְדַבְרֵי חָכָם פִּי חַן".

לְעַנֵּין שְׂאֵמִירַת "אַלְקָא דְמַאִיר עֲנַנִי" בְּלִשׁוֹן אֲרַמִּי

נִרְאֶה לְהַבִּין בְּטַעַם אֲמִירַת "אַלְקָא דְמַאִיר עֲנַנִי" בְּלִשׁוֹן אֲרַמִּי, וְלֹא בְּלִשׁוֹן הַקְדָּשׁ, כְּגוֹן: אֱלֹקֵי רַבֵּי מַאִיר, אוֹ הָאֱלֹקִים הַמַּאִיר יְעֲנֵנִי, וְהַרִי אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבָרְכָה שְׂאִין מְלֵאכֵי הַשְּׂרֵת מִשְׁתַּמְּשִׁים בְּלִשׁוֹן

לב אור למאיר אלקא דמאיר ענני

אַרְמִי לְרַב פְּחִיתוּתוֹ*, וְאִם מְשׁוּם שְׂיִתְכֹן שֶׁהַשׁוֹמֵר הָיָה מְדַבֵּר בְּלִשׁוֹן
אַרְמִי, וְלִכֵּן דִּבֶּר עִמּוֹ כִּי, מִדּוּעַ אֲנַחְנוּ לֹא אוֹמְרִים בְּלִשׁוֹן הַקִּדְּשׁ הַמְּבָרָר?
וְנִרְאֶה לוֹמֵר בְּדַרְךְ אֶפְשָׁר, שְׂרָצָה רַבִּי מֵאִיר לְהוֹרוֹת לְעַצְמוֹ שְׂכָל כְּוִנָּתוֹ
בְּלִתִּי לְהֵשֵׁם לְבִדּוֹ, וְכִדִּי לְהַחֲדִיר לְהַפְרָה שְׂאִינוֹ סוֹמֵךְ עַל אֶף כַּח – וְלֹא
עַל בַּר אֱלֹהִין סְמִיכְנָא [שֶׁהֵם הַמְּלֹאכִים (עֵין תְּרַגּוּם אִיּוֹב ב, א וְעוֹד)] אֲלֵא בְּאֵלֵהָא
קְשׁוּט – בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ לְבַד, הַזִּכִּיר הָאֲמִירָה בְּלִשׁוֹן אַרְמִי, שְׂמֵלְאֲכִי
הַשִּׁירָת לֹא נִזְקָקִים לוֹ.

וְאוּלַּי גַּם מִטַּעַם זֶה גַּם אֲנַחְנוּ מִבְּקָשִׁים בְּלִשׁוֹן בְּקִשָּׁה זֹו שֶׁבִקֵּשׁ רַבִּי
מֵאִיר, לְהוֹרוֹת שְׂכָל כְּוִנָּתֵינוּ בְּבִקְשַׁת הַיְשׁוּעָה הִיא רַק מֵהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ
בְּעַל הַכַּחוֹת כּוֹלֵם וְלִשְׁלוֹל כָּל כְּוִנָּה לִישׁוּעָה מֵהַכַּחוֹת שְׂתַחֲתִיו.

וְהִנֵּה בְּדוּמָה לְזֶה נִרְאֶה לְפָרֵשׁ גַּם עַל הַמוּבָא בְּמַסְכַּת בְּרָכוֹת (ס ע"ב),
"אָמַר רַב הוֹנָא, אָמַר רַב, מְשׁוּם רַבִּי מֵאִיר, וְכֵן תָּנָא מְשִׁמִּיהַ דְּרַבִּי
עֲקִיבָא, לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם רְגִיל לוֹמֵר, "כָּל דְּעָבִיד רַחֲמָנָא, לְטַב עָבִיד".
וּמְשִׁיף בְּמַעֲשֵׂה הַיְדוּעַ שְׂכַאֲשֶׁר רַבִּי עֲקִיבָא הִגִּיעַ לְעִיר אַחַת, וּבְנֵי
אוֹתָהּ עִיר לֹא רָצוּ לְאַרְחוֹ. אָמַר, "כָּל דְּעָבִיד רַחֲמָנָא, לְטַב".

הֲלֹךְ וַיֵּשֶׁב בְּשָׂדֵה. הָיָה עִמּוֹ תְּרַנְגוּל וְחַמּוֹר וְנֵר, וּבָא חֲתוּל וְטָרַף אֶת
הַתְּרַנְגוּל. וּבָא אַרְיָה וְטָרַף אֶת הַחַמּוֹר. וּבָא רֹיחַ וְכִבְּתָהּ אֶת הַנֵּר. אָמַר
רַבִּי עֲקִיבָא, "כָּל דְּעָבִיד רַחֲמָנָא, לְטַב".

* כְּמוּבָא בַכְּמָה מִקוֹמוֹת עֵינַן שַׁבַּת (יב ע"ב) וּבְסוּטָה (לג ע"א). ע"ע בְּסִפְרֵנוּ צְדָקָה
שְׂמַעוֹן (פ"ד ה' ע"ב-יג) וְחַשִּׁיבִי לִשׁוֹן מִגּוֹנָה (ע"י ר"א ש"ש בְּרָכוֹת פֶּרֶק הִיא קוֹרָא אוֹת ב
וּבִזְה"ק פ' לך לך הוּבָא בְּפִרֵי חֲדָשׁ או"ח ס' קא).

אַלְקָא דְמֵאִיד עֲנִי אֶזְרַל לְמֵאִיר לַג

בְּאוֹתוֹ לִיְלֵה בָּאוּ גִיסוֹת וְשָׁבוּ אֶת כָּל בְּנֵי הָעִיר. וְרַבִּי עֲקִיבָא נִצֵּל. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא – וְזֶה הַלְשׁוֹן הַמּוֹבָא בְּגִמְרָא "לָאוּ אָמַרְי לְכוּ, כָּל מַה שְׁעוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵכֵל לְטוֹבָה".

הֵנָּה כָּאֵן הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּלְשׁוֹן הַקְּדוֹשׁ – "הֵכֵל לְטוֹבָה" וְלֹא אָמַר בְּלְשׁוֹן אֲרַמִּי – "כָּל דְּעֵבִיד רַחֲמָנָא, לְטִב". וְעַל דְּרַף הַנְּזָכָר, נִרְאֶה לֹאמַר גַּם כָּאֵן, שְׂכַאֲשֶׁר חִזַּק בְּעֲצָמוֹ אֶת בְּטַחוֹנוֹ בְּהַשֵּׁם, הֶעֱדִיף לֹאמַר בְּלְשׁוֹן שְׂאִין מְלֵאכֵי הַשָּׁרֵת מְזַדְּקִים לוֹ, כְּדֵי שְׂכַל כְּוִנַּת הַלֵּב תִּהְיֶה בְּלִתֵּי לְהַשֵּׁם לְבַדּוֹ.

[וְהֵנָּה רַבּוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא הָיָה נַחוּם אִישׁ גַּם זֶה (עֵינַן בְּרֻכּוֹת כ"ב ע"א; חֲגִיגָה יב ע"א וְעוֹד) וְרַבִּי עֲקִיבָא שְׂמֵשׁ אוֹתוֹ כ"ב שָׁנָה וְלָמַד מִמֶּנּוּ לְדְרוֹשׁ בְּרַבּוּי וּמִיעוּטֵי (שְׁבוּעוֹת כו ע"א). וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה (תַּעֲנִית כ"א ע"ב וְסִנְהֶדְרִין קח ע"ב) עַל נַחוּם אִישׁ גַּם זֶה שְׂמַנְהֵגוּ הָיָה לֹאמַר עַל כָּל עֲנִין שְׂאֵרַע עֲמוֹ: "גַּם זֶה לְטוֹבָה". וְלִהְבִּין מַה רָאָה רַבִּי עֲקִיבָא לְשָׁנוֹת מְלֵשׁוֹן רַבּוֹ וְלֹאמַר בְּלְשׁוֹן אַחֵר?*

---

* ובפרט דקימ"ל (ברכות מז ע"א. שבת טו ע"א. בכורות ה ע"א) שחייב אדם לשנות בלשון רבו. צא ולמד מהלל הזקן שהיה מגזע דוד המלך (כמובא בהקדמת הרמב"ם לפיה"מ), ואעפ"כ לא זז מלשון רבותיו, הגם שהושפעו מלשון נוכרית, כמובא רמב"ם בפיה"מ עמ"ס עדויות (פ"א מ"ג) "שמעיה ואבטליון הם רבותיהם של שמאי והלל כמו שמבואר באבות, והיו גרים ונשאר בשפתם לעגי שפת העובדי כוכבים, והיו אומרים אין במקום הין, והלל היה אומר כן מלא אין כמו ששמע מהם, והוא מה שאמרו רבותינו ז"ל חייב אדם לומר בלשון רבו ויש מי שקורא מלא הן מלא הין, ואומר שהשינוי כאילו הוא בין הן להין" וכו', ע"ש. ובפרט בענין זה, ששמע מדברי ספר יוחסין וכן בעיון יעקב (תענית שם) שרבי עקיבא למד לומר הכל לטובה מנחום איש גם זו, עיין שם.

לד אור למאיר אלקא דמאיר עניני

ונראה לומר, שבענינים כאלו שהם עבודת הלב בחזוק הבטחון בהשם, אין לחקות את רבו, אלא לומר בלשון משלו.

ובכל זאת לשון ההשענות והתקנה להשם יתברך שכל מה שעושה הכל לטובה, נשאר לדורות כסגנונו של רבי עקיבא, ולא מצינו שצדיקי הדורות חדשו לשון משלהם. וגם רבי מאיר אמר בלשון זה, וכפי שמשמע בלשון הגמרא בברכות: "אמר רב הונא, אמר רב, משום רבי מאיר, וכן תנא משמיה דרבי עקיבא, לעולם יהא אדם רגיל לומר, כל דעביד רחמנא, לטב עביד". ומשמע שרבי מאיר היה נוהג גם הוא לומר "כל דעביד רחמנא, לטב עביד" ורב היה אומר משמו באותו לשון, ורב הונא משמו באותו לשון, וכן נפסק ב"שלחן ערוך" (אורח חיים סימן רל סעיף ה) "לעולם יהא אדם רגיל לומר: כל מה דעביד רחמנא, לטב עביד". ויש להבין מדוע כל אותם קדושים לא אמרו לשון משלהם, ובחרו בלשון רבי עקיבא?

ונראה להסביר הענין על דרך המשך הגמרא בברכות (סא ע"ב), "ואמר רב הונא אמר רב משום רבי מאיר, לעולם יהיו דבריו של אדם מועטין לפני הקדוש ברוך הוא, שנאמר (קהלת ה, א) אל תבהל על פיך ולבך אל ימהר להוציא דבר לפני האלהים כי האלהים בשמים ואתה על הארץ על כן יהיו דבריו מעטים".

ומקשים, מה בא רבי מאיר לחדש בזה ששב על לשון הכתוב (ועין מהרש"א).

ויתכן לומר בדרך אפשר, שהוא המשך לנזכר לעיל, כלומר, שרבי מאיר בא להזהירנו באמירת דברים על הנהגת השם יתברך, ורק אנשים גדולים פנחום איש גמזו ורבי עקיבא שלהם הזהירות הנכונה, נתן כח לחדש סגנון משלהם בדברים מעין אלו, אבל שאר בני אדם, כיון שעלולים להכשל בדברים

אַלְקָא דְמֵאִיר עֲנִי אֶזְרָא לְמֵאִיר לֵה

מֵיִתְרִים*, רָאוּי לָהֶם לֹמֵר בְּלִשׁוֹן הַחֲכָמִים – כָּל מֵאן דְּעָבִיד רַחֲמָנָא לְטַב עָבִיד,
וְלֹא לְחִדֵּשׁ סְגֻנוֹנוֹת קְבוּעוֹת.

אַמְנֵם גַּם כְּשֶׁאֹמֵר בְּלִשׁוֹן קְבוּעָה זֹו, יֹאמֵר זֹאת בְּכֹוֹנַת לְבוֹ.

וְנִרְאֶה עוֹד לְהַעִיר, שְׁמֵלִישׁוֹן הַגְּמָרָא "אֹמֵר רַב הוֹנָא, אֹמֵר רַב, מְשׁוּם רַבִּי מֵאִיר,
וְכֹן תָּנָא מְשִׁמִּיהָ דְרַבִּי עֲקִיבָא, לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם רָגִיל לֹמֵר, כָּל דְּעָבִיד רַחֲמָנָא,
לְטַב עָבִיד". מְשִׁמַּע שְׂרַבִּי מֵאִיר הָיָה אֹמֵר כְּךָ דְרָךְ קְבַע, מַה שְּׂאִין כֹּן "אַלְקָא
דְּמֵאִיר עֲנִי" שְׁמַצָּאנוּ שְׁאֹמֵר זֹאת רַק לְשׁוֹמֵר (בְּמַעֲשֵׂה הַמוּבָא בְּמַסְכַּת ע"ז) וּמְכַל
מְקוֹם, לֹא מְצִינוּ שְׁאֹמֵר כֹּן דְרָךְ קְבַע.]

---

* ע"ד דאי' במגילה (יח ע"א), "אמר רבה בר בר חנא אמר רבי יוחנן, המספר בשבחו
של הקדוש ברוך הוא יותר מדאי, נעקר מן העולם (וכו' וע"ש עוד בהמשך הגמ').
וכן עי' ברכות (לג ע"ב) בעובדא דרבי חנינא.

וכאמור, אין זה סותר לעבודת הלב שבזה יזכור את שבחי השם יתברך. וכן
בעצם חידוש לשון בזה, נראה לחלק בין דרך רגילות, וכלשון חז"ל "לעולם יהא
אדם רגיל לומר" לבין סיפור שבחי השם יתברך שעשה עמו, שמהלל ומשבח
להשם יתברך, שבזה יכול להשתמש בלשון עצמו, כמובן עם זהירות שלא יבהל
ברוחו להוסיף דברים שאין לו הבנה בהם – כי ה' בשמים והוא על הארץ.

ולהלכה עי' שו"ע (או"ח קיג ט) וברמב"ם (פ"ט מהל' תפילה ה"ז) והו"ד בבית יוסף
(סי' קיג). עע"ש בב"י באופנים המותרים בזה ואכמ"ל. ועי' לגחיד"א בחומת אנך
(דניאל ג, לב) לענין סיפור שבחים שעשה עמו הבוית"ש ששרי.

לו אָזר לְמִאֲזַר אֵלֶקָא דְמִאֲזַר עֲנִי

אור צדיקים ישמח

לְעַנְיָן הַדְּלָקָת נֵר לְכַבוֹד רַבִּי מֵאִיר בְּעַל הַנֶּס זִיע"א

יְדוּעַ הַמְּנַהֵג וּמְפָרֵס הוּא בְּכָל תְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל, לְהַדְלִיק נֵר לְכַבוֹד רַבִּי מֵאִיר בְּעַל הַנֶּס וּלְבַקֵּשׁ מֵהַשָּׁמַיִם יְתִבְרַךְ יְשׁוּעָה בְּזַכּוֹתָו, לְכָל הַנְּצָרָה. וּמְנַהֵג זֶה נִזְכָּר בְּסִפְרֵי הַפּוֹסְקִים, וּמַעֲט מְדַבְּרֵיהֶם לְקַמֵּן.

רַבִּי יְהוּדָה אֶסְאֵד בְּשׁו"ת "יְהוּדָה יַעֲלֶה" (חֵלֶק א' יוֹרֵה דְעָה סִימָן שֵׁט"ו), מְבִיא שְׁהַעוֹלָם נִהְגוּ לְהַדְלִיק נֵר לְכַבוֹד נִשְׁמַת רַבִּי מֵאִיר, כְּדִי לְעוֹרֵר בְּפַעַל אֶת שְׁמוֹ – רַבִּי מֵאִיר, וּכְמוֹ נֵר הַמֵּאִיר כֵּן יֵאִיר לָנוּ זְכוּתוֹ. וְכֵן עַל דְּרָךְ מֵאִמְרֵי חַז"ל (שְׁהוּבָאוּ לְעִיל) שֶׁרַבִּי מֵאִיר הִיָּה מֵאִיר עֵינַי חֲכָמִים בְּהַלְכָה וְכו' (וְרָאָה הָעֶרְה) *.

* בפירוש "דף על הדף" (עירובין יג ע"ב ד"ה "לא ר"מ שמו אלא רבי נהוראי" וכו') הביא מדברי הפוסקים לענין המשנה נדבת מעות רבי מאיר בעל הנס, מהדלקת נרות לצדקה לעניים, ונעתיק דבריו, "תיקן הגאון מוה"ר יהושע לייב דיסקין זצ"ל אב"ד דבריסק דאף אם אדם נדר מעות לשם הדלקת נרות לזכר נשמת רבי מאיר בעל הנס, בכל זאת מותר לשנות המעות ולתתם לעניי ארץ ישראל, שאצלם זה ענין פקוח נפש, ואין להדליק מהני מעות נרות בחו"ל לזכר נשמת רמבעה"נ.

ורעשו כנגדו הגאונים חכמי הדור ובראשם אב"ד דק"ק בראד הגאון עולם מוה"ש קלוגער זצ"ל, ותו"ד דאין להגאון מבריסק לגזור לבטל נדר דאורייתא דנדר הנודר לשם הדלקת נרות, ולהעביר המעות לצורך ענין ארץ ישראל, וטעמו ונימוקו עמו. "דכוונת הנודר לזכות נפשו ע"י מצוה זו להגין עליו ולהצילו מצרתו בשעתו ע"י זכות רבי מאיר וכו', דזהו הסגולה להדליק נר לנשמת רבי מאיר להנצל מצרה ולהגן עליו", וממילא אין לשנות דעתו ולתת המעות אפי' לצורך של פיקו"נ של עניי ארץ ישראל.

והגאון מהר"י אסאד זצ"ל (בשו"ת יהודה יעלה ח"א יו"ד סי' שט"ו) מסכים עם הגאון מוהרי"ל דיסקין זצ"ל ודוחה דברי הגאון מוהרש"ק זצ"ל, וכתב בזה"ל: "נודר לנשמת ר"מ בעה"נ מהיכן יצא מקור מקומו סגולה זו דאור הנר יפה לו דוקא להציל ולהגין על הנודר כן להדליק לשמו, הנה בש"ס מס' ע"ז דף י"ח דמשם נובע מקור המנהג, ר' מאיר עצמו בחייו אהני זכותיה לכל הקוראים בשמו להשי"ת אלקא דמאיר ענני, גם בלא שום מעשה בפועל לשמו, ומה גם אחרי מותו דגדולים צדיקים במותם יותר מבחייהם.

ומה שנהגו העם בזה להדליק נר לכבוד נשמתו, נ"ל מעצמם הרגילו בנרות כדי לעורר בפועל את שמו ר' מאיר, כמו נר המאיר, כן יאיר לנו זכותיה וכו', וכן אז"ל בפרטות עליו במס' עירובין דף י"ג ע"ב ולמה נקרא שמו ר' מאיר שהיה מאיר עיני החכמים בהלכה, א"כ הדלקת נר רק לזכר שמו ונשמתו של רבי מאיר עושים לעורר בזה זכותו דר"מ להגן עליו, פשיטא מילתא א"כ דטפי עדיף לעשות פעולה טובה מצוה דאורייתא ממש בשביל לעלוי נשמת ר' מאיר בעה"נ לעורר בזה זכותו דר"מ להגן עליו בזכות מצוה זו, כגון צדקה לעניים גוררת זכותיה דר"מ עליו ביותר, ומה גם במצוות החזקת העניים לומדי תורה, ואם נהגו לכבדו ולעורר זכותו בנרות בלבד משום לשון נופל על לשון ודמיון שמו ונשמתו נר המאיר לנשמת ר' מאיר, ק"ו בנר מצוה ממש אחת ממצות ה', וק"ו בן בנו של ק"ו בתורה אור, ר"ל להחזיק ידי לומדי תורה במעות הנודר לנשמת ר"מ בעה"נ שהוראת שמו גם בחייו היה ע"ש כך שהיה מאיר עיני חכמים בהלכה וכו'.

ויותר כבוד עושה הנודר בזה לנשמת ר"מ בעה"נ לעשות ממעותיו מצוה רבה דאורייתא חיי נפשות ויותר סגולה הוא בזה לעורר זכותיה דר"מ עליו, ולפי"ז אנן סהדי שאלו ידע הנודר כי יותר זכות הוא לו ויותר עילוי הוא לנשמת ר"מ אם עושה במעות נדרו איזה מצוה דאורייתא צדקה והחזקת ת"ח, ודאי הוי יהיב דעתיה טפי לנדור הכי מאי דטבא ליה. ודומה א"כ לנדרי שגגות שסבר להדליק נרות לנשמת ר"מ בעה"נ מועיל לו יותר עפ"י סגולה מאילו היה נודר צדקה וכיוצא בו, ואילו ידע כי נהפוך הוא היה נודר טפי למצוה דאורייתא לתועלת עצמו שזה יותר סגולה לכך, אלא ליביה אנסיה, וניחא ליה לנודר בתקנתינו שיתן מעות שנדר על נרות לגבאים דמפקחים בצרכי עניי ארץ הקודש" עכ"ל.

אור עדיקים ישמחה אור למאיר לט

על שם נירון קיסר – סבו של רבי מאיר, שהתגיר.

נראה לתת טעם בהדלקת הנר לרבי מאיר, על דרך המובא במסכת גיטין (נו ע"א וברש"י שם) על נירון קיסר שהיה מצאצאי עשו, וכאשר מלך רומי חשב שישאל מרדו בו, שלח אותו לעלות לירושלים ולהחריבה. בהגיעו סמוך לירושלים, קסם נירון קסמים בקשתו לצד מזרח, והחץ פנה לכיון ירושלים. המשיך נירון וירה את חצו לצד מערב ושוב החץ פנה לכיון ירושלים. כך עשה בארבע רוחות השמים ותמיד החץ נפל על ירושלים. לא הסתפק נירון במסרים הברורים הללו ופנה לילד יהודי ובקש ממנו שיאמר לו פסוק, הילד אמר פסוק ביחזקאל (כה, יד) "ונתתי את נקמתי באדום ביד עמי ישראל" וגו' [משמעות הפסוק, שישאל ינקמו את נקמת השם יתברך באדום. אך הילד היה מגמגם בלשונו (עין רש"י) והשתמע ממנו כאלו הנקמה בישראל תהא ביד אדום, כך נראה משמע במפרשים. אמנם עין "ענף יוסף" על "עין יעקב"]. אמר נירון, הקדוש ברוך הוא רוצה להחריב את ביתו, ולכן מבקש לקנח את ידו ביי? ובידעו שהבחירה בידו, נמלט משם, התגיר וזכה שיוילד ממנו רבי מאיר בעל הנס זיע"א.

ומה שזכה בשכר עמידתו בנסיון זה לרבי מאיר, הוא על דרך המובא בבבא בתרא (ד ע"א), על הורדוס, שברשעתו הרג את כל החכמים, והותיר רק את בבא בן בוטא, אך סמא את עיניו. ועין שם בהרחבה, שכאשר שאל אם יש לו תקון על מעשיו, השיב לו בבא בן בוטא, שבהריגת החכמים כפה אורו של עולם, שנאמר על התורה (משלי ו, כג) "כי נר מצוה ותורה אור", ולכן התקון לזה שיעסק באורו של עולם, שהוא בית המקדש שנאמר (ישעיה ב, ב) "ונהרו אליו כל הגוים".

וְנִרְאָה לומר גם לענייננו, שכיון שנירון קיסר נמנע מהחרבת המקדש, שהוא אור, זכה שיצא ממנו אור – חכם העוסק בתורה הנקראת אור. ומה גם ששם העצם שלו הוא אור – "מאיר", "נהוראי". ושם התאר שלו הוא חכם, כמאמר חז"ל (גיטין סז ע"א), "איסי בן יהודה היה מונה שבחן של חכמים: רבי מאיר – חכם וסופר".

ועוד שם בגמרא, יש אומרים, שבבא בן בוטא השיב לו, שבהריגת החכמים סמא את עינו של עולם, שנאמר (במדבר טו, כד) "והיה אם מעיני העדה" ולכן ילך ויתעסק בעינו של עולם, שנאמר (יחזקאל כד, כא) "הנני מחיל את מקדשי גאון עזכם מחמד עיניכם".

ועל דרך זה נראה, שכיון שנירון קיסר עמד בנסיון ולא החרیب את בית המקדש הנקרא "מחמד עיניכם", זכה ל"עיני העדה". ובפרט רבי מאיר, שאמרו עליו (ערובין יג ע"ב), "תנא, לא רבי מאיר שמו אלא רבי נהוראי שמו, ולמה נקרא שמו רבי מאיר? שהוא מאיר עיני חכמים בהלכה".

ואמרו זכרונם לברכה (עין יומא פג ע"ב), שרבי מאיר "דייק בשמא" – על ידי שמו של אדם ידע את ענינו. ואולי אפשר לענייננו בדרך רמז, שלכן מצינים את כבוד רבי מאיר בהדלקת נר, שהוא לשון נירון – סבו שעמד בנסיון, והיה מההולכים בחשך שראה אור גדול.

וידוע שהנר הוא הכלי לאור. ועל דרך זה אולי נרמז בשמו "נרון" שבאותו עת שעמד בנסיון ונמלט מן העברה, הכין את הכלי – הנר, לאור שיופיע ביפעת אור גדול, הוא נכדו רבי מאיר.

[עוד ראה בפרק "תפלות ובקשות" מדברי הבעש"ט זיע"א, לענין סגלת הדלקת

הנר לרבי מאיר בעל הנס לבית הכנסת, בעת צרה וצוקה ותבוא לו ישועה]

צְדָקַת הַצְדִּיק

לְעֵנִין נְתִינַת צְדָקָה לְכָבוֹד נְשִׁמַּת רַבִּי מֵאִיר בַּעַל הַנֶּס זִיע"א

יִשְׂרָאֵל הַקְדוֹשִׁים וְאוֹהֲבֵי הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא, נִהְגוּ לְנִדָּב צְדָקָה לְעֵלוֹי נְשִׁמַּת רַבִּי מֵאִיר בַּעַל הַנֶּס, וּמִנְהַג זֶה יְדוּעַ מִקְדַּמַּת דָּנָא בְּכָל תְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַזְכִּיר בְּנְתִינַת הַצְדָּקָה "אֶלְקָא דִּמֵּאִיר עֵנִי" וּלְבַקֵּשׁ מֵהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ יְשׁוּעָה בְּזָכוֹת רַבִּי מֵאִיר בַּעַל הַנֶּס. וְכַמוּבָא בַּסְפָּרִים, מְדוּרֵי דוֹרִים.

וּנְאָמְרוּ בְּזֶה כַּמָּה טַעָמִים, וּכְדִלְקָמָן.

עַל דֶּרֶךְ שִׁיטַת רַבִּי מֵאִיר שֶׁיִּשְׂרָאֵל נִקְרָאִים בָּנִים לְמָקוֹם גַּם כְּשֵׁאִינָם עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם וְאֶפִּילוֹ שֶׁהֵם בַּדְּרָגָה הַפְּחוּתָה בְּיוֹתֵר.

אָמְרוּ חַז"ל (בְּבֵא בַּתְּרָא י ע"א) לְעֵנִין נְתִינַת צְדָקָה, "תְּנִיא, הִיָּה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, יֵשׁ לוֹ לְבַעַל הַדִּין [– רָשָׁע אוֹ עוֹבֵד כּוֹכָבִים. רַש"י] לְהַשִּׁיבָךְ וְלוֹמֵר לָךְ, אִם אֱלֹהֵיכֶם אוֹהֵב עֲנִיִּים הוּא, מִפְּנֵי מַה אֵינוֹ מְפָרְנֵסְךָ? אָמַר לוֹ, כִּדֵּי שְׁנִצּוֹל אָנוּ בָּהֶן מְדִינָה שֶׁל גִּיהֵנָם.

וְזוֹ שְׂאֵלָה שָׂאֵל טוֹרְנוֹסְרוֹפּוֹס הָרָשָׁע אֶת רַבִּי עֲקִיבָא, אִם אֱלֹהֵיכֶם אוֹהֵב עֲנִיִּים הוּא מִפְּנֵי מַה אֵינוֹ מְפָרְנֵסְךָ?

אָמַר לוֹ, כִּדֵּי שְׁנִצּוֹל אָנוּ בָּהֶן מְדִינָה שֶׁל גִּיהֵנָם.

מב אור למאיר עקרית העניין

אמר לו, [אדרבה] זו שמתבתן לגיהנם! אמשל לך, משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שפעס על עבדו וחבשו בבית האסורין, וצוה עליו שלא להאכילו ושלל להשקותו. והלך אדם אחד והאכילו והשקהו. כששמע המלך, לא כועס עליו?! ואתם קרויין עבדים, שנאמר (ויקרא כה, נה) כי לי בני ישראל עבדים.

אמר לו רבי עקיבא, אמשל לך משל, למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שפעס על בנו וחבשו בבית האסורין, וצוה עליו שלא להאכילו ושלל להשקותו. והלך אדם אחד והאכילו והשקהו. כששמע המלך, לא דורון משגר לו?! ואנן קרויין בנים, דכתיב (דברים יד, א) בנים אתם לה' אלהיכם.

אמר לו, אתם קרויים בנים וקרויין עבדים. בזמן שאתם עושין רצונו של מקום אתם קרויין בנים, ובזמן שאין אתם עושין רצונו של מקום אתם קרויין עבדים, ועכשו אין אתם עושין רצונו של מקום.

אמר לו, הרי הוא אומר (ישעיה נח, ז) הלא פרס לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית, אימתי עניים מרודים תביא בית? האידנא. וקאמר, הלא פרס לרעב לחמך."

הנה כי כן משמע מדברי חז"ל אלו שרבי עקיבא סובר כרבי מאיר, שישאל נקראים בנים בכל מצבם – גם הירוד ביותר, כנזכר לעיל. [ועין שם ב' בן יהודע] שמדיק מלשון הגמרא, שסברת רבי מאיר, היא של עצמו ולא ששמעה מרבו רבי עקיבא].

עֲדָתָהּ הַנְּעִידִיק אֶזֶר לְמֵאִיר מִג

וּמָה שֶׁלְּבִסּוֹף הַשִּׁיב לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא בְּדֶרֶךְ אַחֲרָת, עֵינַי מִהֶרְשֶׁ"א (דְּבוּר
הַמִּתְחִיל "אָמַר לוֹ זֶה הִיא" וְכוּ') שֶׁמִּשְׁמַע כִּי כִּיּוֹן שֶׁהַמִּין הִתְעַקֵּשׁ שֶׁלֹּא לְקַבֵּל
שְׂיִשְׂרָאֵל נְחֻשְׁבִים בָּנִים בְּכָל מְצַבָּם, הֵבִיא לוֹ רֵאֵיהָ נּוֹסֶפֶת, הָרוּמֹזֶת לְכָךְ
שֶׁחִיל הַמֶּלֶךְ גּוֹבִים מֵהֶם וְרוֹדִים בָּהֶם. עֵינַי שָׁם עַל פִּי הַגְּמָרָא שָׁם. [וְעוֹד
עֵינַי בְּ"בֶן יְהוּדָע" שָׁם, לְעֲנִין טַעֲנַת טוֹרְנוֹסְרוּפּוֹס מִהֶפְסוּק, שֶׁבְּאַמַּת אֵינָה רֵאֵיהָ.]
הַחֵיד"א בְּכֻמָּה מְקוֹמוֹת בְּסַפְרֵיו, עוֹמֵד עַל מֵאִיר חַז"ל זֶה, לְשִׁיכּוֹ לְשִׁיטַת
רַבִּי מֵאִיר בְּמִסְכַּת קְדוּשִׁין, שֶׁגַּם כְּאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל אֵינָם עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ שֶׁל
מְקוֹם, וְגַם בְּמִצְבֵּים יְרוּדִים וְשִׁפְלִים בְּיוֹתֵר, תְּמִיד נִקְרְאוּ בָּנִים לְמְקוֹם.
וְלִכֵּן גַּם אִם נִכְשַׁל בְּעֲנִיִּים מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁאֵינָם מֵהַגְּנִים, יֵשׁ לוֹ שְׂכָר.

וְעַל דֶּרֶךְ זֶה נִרְאֶה לָתֵת טַעַם שְׁנוּדָרִים דּוֹקָא עַל שֵׁם רַבִּי מֵאִיר, שֶׁהוּא
אֲשֶׁר קָרְאוּ בָּנִים, וְעַל פִּי דְבָרֵי הַחֵיד"א שֶׁגַּם בְּכֵאלוּ יֵשׁ מֵעֲלֵת שְׂכָר
(וְרֵאֵה הַעֲרָה)*.

* וְהִנֵּה אֵיטָא בְּמַס' בְּבֵא בְּתֵרָא (ט ע"ב) "וְאִמַר רַבִּי יִצְחָק, מֵאִי דְכִתִּיב רּוּדָף צְדָקָה
וְחִסְדֵי יִמְצָא חַיִּים צְדָקָה וְכַבּוּד, מִשׁוּם דְּרוּדָף צְדָקָה יִמְצָא צְדָקָה? אֵלֵא לּוֹמַר לָךְ,
כֹּל הַרוּדָף אַחַר צְדָקָה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמְצִיא לוֹ מַעוֹת וְעוֹשֶׂה בְּהֵן צְדָקָה. רַב
נַחֲמָן בְּרִי יִצְחָק אָמַר, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמְצִיא לוֹ בְּנֵי אָדָם הַמְּהוּגְנִים לַעֲשׂוֹת
לְהֵן צְדָקָה, כַּדִּי לְקַבֵּל עֲלֵיהֶם שְׂכָרוֹ. לֵאפוֹקִי מֵאִי? לֵאפוֹקִי מִדְּרֹשׁ רַבָּה [וְעִי'
מִסָּה"ש דְּבַב"ק אֵיטָא רַבָּא], דְּדֹרֵשׁ רַבָּה, מֵאִי דְכִתִּיב (יִרְמִיָּה יח, כג) וַיְהִי מוֹכְשֵׁלִים
לְפָנֶיךָ, בַּעַת אַפְךָ עֲשֶׂה בָהֶם, אָמַר יִרְמִיָּה לְפָנֶי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם
[אִפִּילוֹ] בַּשַּׁעַת שְׂכּוּפִין אֵת יִצְרָן וּמִבְּקִשִׁין לַעֲשׂוֹת צְדָקָה לְפָנֶיךָ, הַכְּשִׁילָם בְּבֵנֵי
אָדָם שֶׁאֵינָן מֵהוּגְנִין, כַּדִּי שֶׁלֹּא יִקְבְּלוּ עֲלֵיהֶן שְׂכָר."

וְהַגְּאוּן חֵיד"א הֵרַחִיב בְּכֻמָּה מִסְפְּרֵיו [עֵינַי "רֵאשׁ דּוּד" (פֶּרֶשׁת שׁוֹפְטִים, מִדְּבָרֵיו הַבְּאֵנו
לְעִיל), "אֵהֶבֶת דּוּד" (דְּרוֹשׁ י"ג לְשַׁבַּת תְּשׁוּבָה) "פְּנֵי דּוּד" (פֶּרֶשׁת רֵאֵה אוֹת טו"ב), "חֹמֶת
אֲנִךְ" (פֶּרֶשׁת שׁוֹפְטִים אוֹת א), "דְּבַשׁ לְפִי" (מַעֲרַכַת צ אוֹת יד) וְעוֹד.] לְקֶשֶׁר הַמַּחְלוּקַת

בין רבי יצחק לרב נחמן בר יצחק, עם המחלוקת בין רבי מאיר לרבי יהודה לענין אם ישראל נקראים בנים כשאינם עושים רצונו של מקום, על דרך דברי רבי עקיבא לטורנוסרופוס, ונעתיק קטע מדבריו (מ"ראש דוד" שם) "...הא למדת דמצות הצדקה היא בעבור שאנו נקראים בנים, ודומה למלך שכעס על בנו וכו', והשתא לתת צדקה לאנשים שאינם הגונים תלוי בפלוגתא דרבי מאיר ורבי יהודה, דלרבי יהודה אם אינם נוהגים מנהג בנים אין קרויים בנים, ולפי זה אינם יכולים לעשות צדקה לשאינם הגונים, דדמי למלך שכעס על עבדו וכו', אך לרבי מאיר יכולים לעשות צדקה גם לשאינם הגונים, דגם הם נקראו בנים, ודומה למלך שכעס על בנו וכו', והשתא רבי יצחק סבר כרבי מאיר, דבכל אופן נקראו בנים, ומשום הכי דריש ימצא צדקה, שממציא לו מעות לעשות צדקה, דכל שהכסף בידו ולו נתן את ישראל, בא בשכרו אף אם נתן לשאינם הגונים, דכלהו בנים מיקרו כסברת רבי מאיר דהלכה כמותו, ורב נחמן בר יצחק סבר כרבי יהודה, דלא מיקרו בנים אלא כשהם הגונים, ומשום הכי דריש שממציא לו בני אדם המהוגנים". עיין שם בהרחבה.

ועוד עיין בספרו "אהבת דוד" (דרוש י"ג לשבת תשובה) שהזכיר כנ"ל ומה שהקשה בזה ולכן הוסיף, "ויראה דדרשת רבא יש מקום להעמידה כר"מ והוא דלר"מ הכל נקראים בנים ויכול לעשות צדקה לכל אחד אשר בשם ישראל יכונה. אמנם אם אינו עושה צדקה כי אם לשאינם הגונים דוקא ואינו עושה צדקה עם ההגונים ויראי שמים האי ודאי אינה נחשבת צדקה. ואפשר דהכי דריש רבא דאמר ירמיה רבש"ע אפילו בשעה שכובשין יצרם ומבקשים לעשות צדקה כלומר שאינם כובשי יצר לעשות תשובה אלא לפרט זה לעשות צדקה ולהוציא ממון והם במרדם על עונותיהם הכשילים בבני אדם שאינם מהוגנים שלא יעשו צדקה עם ההגונים אלא דוקא עם שאינם מהוגנים שהם רשעים כמותם ואוהבים אותם ולהם עושים צדקה ובכי האי גונא אינם מקבלים שכר. ונמצא שהם כופים יצרם והיצר קשור עמהם וז"ש ויהיו מוכשלים שיהיו עם יצה"ר הנקרא מכשול גם בצדקה שרומז לפניך כמ"ש התוס' שלא יעשו צדקה אלא לבני אדם שאינם מהוגנים ובכי האי מודה ר"מ שצדקה כזו כלא חשיבא. אבל אם עושה צדקה עם כל אדם בין הגון בין שאינו הגון הנה שכרו אתו דהכל נקראים בנים וזהו סברת רבי יצחק דאמר ממציא לו מעות לעשות צדקה. ומשו"ה לא פריך הש"ס ורבי

עַל דֶּרֶךְ שְׁהַגְאָלָה תְהִיָּה בְזֻכּוֹת שְׂיִטַּת רַבִּי מֵאִיר.

וּבְאֶפֶן נֹסֵף, הֵבִיא רַבֵּינוּ יוֹסֵף חַיִּים בְּ"בֶן יְהוֹדָע" (ראש השנה לב ע"ב) מִשֵּׁם "אַמֶּת לִיעֶקֶב" לְבָאֵר שְׁהַגְאָלָה תְהִיָּה עַל יְדֵי הַצְדָּקָה וְעַל דֶּרֶךְ שְׂיִטַּת רַבִּי מֵאִיר בְּעַל הַנֶּסֶם, שֶׁבְכָל מִצְבַּי יִשְׂרָאֵל קְרוּאִים בְּנִים (וְרֵאָה הָעֶרְהָ).*

יצחק מאי דריש בקרא דירמיה דנקל הדבר לומר דגם הוא דרש כרבא. אך בחלקו"ת ישית למו להני אינשי דירמיה. ורבא אתי נמי כר"מ וכדאמרן... ע"ש עוד ובאופן נוסף וכן ב"חומת אנך" על פסוק "צדק צדק תרדוף" (דברים טז, כ). ועוד כתב בספרו "דבש לפי" (מע' צדקה אות יד) "צדקה – כתבו המפרשים דכדי שלא תהיה הצדקה עם אדם שאינו הגון זאת העצה היעוצה שיתן צדקה להרבה עניים כי בין כלם יהיה ודאי הגון וז"ש (תהלים קיב, ב) פזר נתן לאביונים – רבים ודאי צדקתו עומדת לעד כי בכללם ודאי יהיה הגון ואני הדל כתבתי בדרושים דר' יצחק דאמר פ"ק דבתרא דממציא לו מעות לעשות צדקה חולק וסבר דכל שעושה צדקה והוא מכוין למצוה הגם שיהיו בני אדם שאינם מהוגנים היא רצויה ויחשבה לו צדקה דקי"ל כר"מ דישאל בכל אופן נקראים בנים והצדקה שעושה עמהם היא העולה".

* ונעתיק מדבריו "אמר ר' יוחנן – ומשם עתידין ליגאל שנאמר (ישעיה נב, ב) התנערי מעפר קומי שבי ירושלם. כלומר מן טבריה יגאלו. והנה הרב אמת ליעקב ניניו ז"ל (כדף צא) כתב טעם נכון מדוע יתגלה המשיח תחלה בעה"ק טבריה תוב"ב, שהגאולה תהיה על פי סברת רבי מאיר ע"ה דסבירא ליה גם באין עושין רצונו של מקום קרויין בנים, ולכך תועיל הצדקה דהוי משל למלך שכעס על בנו וכו'. ובזה פירש הטעם דמנהג ישראל לנדור צדקה על שם רבי מאיר, ולכן המשיח שיבא במהרה בימינו אמן בזכות הצדקה יתגלה בטבריה דהוא אתריה דמור, אף על גב דרבי יהודה פליג, ולכן אמר רבי מאיר בעת פטירתו הא משיכון דידכון דלא על עצמו אמר אלא על משיח העקרי. ובזה פירש המאמר דאמר הקב"ה אני מדבר בעדם בזכות הצדקה שעושין זה עם זה נגאלין הדא הוא דכתיב (ישעיהו סג, א) אני מדבר בצדקה רב להושיע. וקשה מיכאל למה נעלמה ממנו סגוריא זו של צדקה, אך משום דהצדקה לא תועיל לסברת רבי יהודה

בזמן שאין עושין רצונו של מקום וקיימא לן רבי מאיר ורבי יהודה הלכה כרבי יהודה לכך לא טען אותה מיכאל, יעויין שם, ודברי פי חכם חן. ואנא עבדא תרצתי בזה דקדוק גדול שיש במדרש הנזכר למעלה, באותה שעה מיכאל סניגורן של ישראל משתתק שנאמר (דניאל יב, א) בעת ההיא יעמוד מיכאל, ואין יעמוד אלא שתיקה שנאמר (איוב לב, טז) עמדו ולא ענו עוד, וכיון שהוא משתתק אומר הקב"ה מיכאל נשתתקת ואין אתה מלמד סנגוריא על בני, חייך שאני מלמד ומדבר עליהם בצדקה ומושיען שנאמר (ישעיהו סג, א) אני מדבר בצדקה רב להושיע עד כאן לשונו, כנזכר בילקוט ישעיה סימן ס"ג יעויין שם. ויש לשאול כיון דבאמת נשתתק למה אמר לו הקב"ה מיכאל נשתתקת דנראין דברים אלו לשון יתר חס ושלום ללא צורך, גם מה שאמר לו ואין אתה מלמד סנגוריא על בני מה צורך לומר לו כן אחר שאמר לו נשתתקת. ופירשתי בס"ד כי ידוע דמיכאל הוא שר החסד דאחוז במדת החסד, וידוע כל מלאך שמו מורה על מדה האחוז בה, ולזה אמר לו מיכאל נשתתקת פירוש כיון שאתה מיכאל שאחוז במדת החסד היה לך ללמד סנגוריא מצד החסד שעושין זה עם זה שהוא מדה שאתה אחוז בה ואיך נשתתקת, ופירש לו טענה עוד ואין אתה, הידוע שאתה שר החסד, מלמד סנגוריא על בני דייקא שהיה לך לטעון שיש להם דין בנים ואב שמחל על כבודו כבודו מחול.

ולפי זה הגאולה שתהיה בזכות הצדקה היא בנויה על פי סברת רבי מאיר דוקא ולא כפי סברת רבי יהודה ולכן הביא רבי יוחנן על זה פסוק התנערי מעפר, דראש וסוף ב' תיבות אלו הוא הרים וידוע אות ה"א תתחלף באל"ף ונמצא הרים אותיות מאיר גם הרים עם האותיות מאיר דעל פי סברתו התנערי מעפר קומי. ובזה יובן (תהלים קכא, א) אשא עיני אל ההרים, רצונו לומר אשא עיני לצפות לגאולה בשביל ההרים הוא סברת רבי מאיר שרמוז בהרים, אך באמת מאין יבא עזרי מאחר דקיימא לן רבי מאיר ורבי יהודה הלכה כרבי יהודה לזה אמר (שם פסוק ב) עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ, והאי כללא לא אתמר גבי שמייא וכמו שכתב הרב הנזכר משום דטעמא דלא קבעו הלכה כמוהו למטה מפני שלא ירדו חביריו לסוף דעתו (ערובין יג ע"ב) ודבר זה לא שייך גבי שמייא. נמצא מטבריא עתידין ליגאל. ונראה לי לכן טבריא אותיות אר"י ט"ב כלומר חודש אב שמזלו ארי יהיה טב לישראל כי יש לדרוש טבריא באל"ף דהמבטא שוה".

יְשִׁיחָנָה לְאַחֵרִים...

עַל הַפְּסוּק (בְּרֵאשִׁית לֵב, ח) "וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּצֵר לוֹ", פִּרְשׁ רַש"י "וַיִּירָא – שָׁמָּא יֵהָרֵג, וַיֵּצֵר לוֹ – אִם יֵהָרֵג הוּא אֶת אַחֵרִים". וּבִסְפָר "פְּרִדָּס יוֹסֵף" (שָׁם אוֹת ו) מֵבִיא שְׁרוּמְזִים בְּזֶה לְרַבִּי מֵאִיר שֶׁנִּקְרָא "אַחֵרִים" (עֵין הוֹרִיזוֹת יג ע"ב), וְחֲשַׁשׁ יַעֲקֹב אֲבִינוֹ עָלָיו הַשְּׁלוֹם שָׁאֵם יֵהָרֵג אֶת עֲשׂוֹ, יֵהָרֵג, חֲלִילָה, גַּם רַבִּי מֵאִיר שֶׁיֵּצֵא מִנְרוֹן קִיסָר – מִצְּאֲצָאֵי עֲשׂוֹ.

וְעֵין שָׁם שְׁמַעִיר מִשָּׁם סֵפֶר "בֵּית מִשָּׁה" (אוֹת יב) עַל דֶּרֶךְ צַחוּת, כִּי הִנֵּה עַל הַפְּסוּק (מִשְׁלֵי יב, כה) "דִּאָגָה בְּלֵב אִישׁ יִשְׁחָנָה" אָמְרוּ בַּגְּמָרָא (סְנֵהדְרִין ק ע"ב) "יְשִׁיחָנָה לְאַחֵרִים". וּמַעֲתָה שֶׁרַבִּי מֵאִיר נִקְרָא "אַחֵרִים", לְכֹן נִהְגוּ בְּכָל תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה שְׁנוֹתָנִים צְדָקָה לְקַפֵּת רַבִּי מֵאִיר בְּעַל הַנֶּס.

עַל דֶּרֶךְ עֲצַת רַבִּי מֵאִיר לְאַרְיִכוֹת יָמִים וְהַצְלָה מִמּוֹת לְחַיִּים בְּזִכּוֹת הַצְדָקָה.

בַּמִּדְרָשׁ פֶּרֶשׁת חַיִּי שָׂרָה (בְּרֵאשִׁית רַבָּה נט, א) וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים (בְּרֵאשִׁית כד, א), כְּתִיב (מִשְׁלֵי טז, לא) עֲטָרַת תְּפִאֲרַת שִׁיבָה בְּדֶרֶךְ צְדָקָה תִּמְצָא. רַבִּי מֵאִיר אָזַל לְמַמְלָא, רָאָה אוֹתוֹן כְּלָן שְׁחוּרֵי רֹאשׁ, אָמַר לָהֶם, תֹּאמְרוּ, מִמִּשְׁפַּחַת בֵּית עָלֵי אַתֶּם, דְּכְתִיב (שְׁמוּאֵל-א ב, לג) וְכָל מִרְבֵּית בֵּיתְךָ יָמוּתוּ אֲנָשִׁים, אָמְרוּ לִיהִי רַבִּי הַתְּפִלָּל עָלֵינוּ, אָמַר לָהֶם לְכוּ וְטַפְלוּ בְּצְדָקָה, וְאַתֶּם זֹכִים לְזִקְנָה, מַה טַּעֲמִיָּה, עֲטָרַת תְּפִאֲרַת שִׁיבָה. וְהֵיכָן הִיא מְצוּיָה, בְּדֶרֶךְ צְדָקָה תִּמְצָא. מִמִּי אַתָּה לָמַד מֵאַבְרָהָם, שְׁכָתוּב בּוֹ (בְּרֵאשִׁית יח, יט), וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט, זָכָה לְזִקְנָה, וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים.

ובספר "סדר הדורות" (חלק תנאים ואמוראים - אות י) מביא מעשה מ'ספר קטן מעשיות", שרבי מאיר הציל את רבי יהודה הענתותי ממיתה משנה. "מעשה ברבי מאיר, היה רגיל שלא לצאת מבית הכנסת עד ד' שעות. יום אחד התפלל שחרית והקדים לצאת. ותמה בעצמו, מה יום מיומים שהקדמתי לצאת, שמא הקדוש ברוך הוא עושה נס היום על ידי.

ומעט רגע ראה ב' נחשים, ששואל אחד את השני, לאן הולך? אמר לו, שלחני ה' להרוג את יהודה הענתותי ואשתו ובניו ואנשי ביתו. אמר לו חברו, מפני מה?

אמר לו, מפני שממיו לא עשה צדקה מנכסיו. וכששמע רבי מאיר כן, אמר בלבו, אלך אצלו, שמא אוכל להמליט אותו ובני ביתו.

הלך רבי מאיר בדרך אחר. כיון שהגיע רבי מאיר בנחל, פגע בנחש שרצה לעבור, להרוג את ר' יהודה הענתותי, וגזר עליו שלא יעבור הנחל בלתי רשותו.

הלך רבי מאיר לבית ר' יהודה ענתותי וכסה פניו שלא יכירהו. כיון שראה אותו, אמרו אין זה אלא גנב שרוצה לגנב נכסינו.

כששמע רבי מאיר, הלך ונחבא באבוס הגמלים. וכשישב ר' יהודה לאכול עם בני ביתו בא רבי מאיר וישב עמם. התחילו בניו לריב עמו ורצו לגרשו ולהוציאו מן הבית. אמר להם, איני זז מכאן עד שאכל כי רעב אנכי. נתנו לו לאכול ולשתות. נטל רבי מאיר אחר כף לחם אחד מן השלחן, ואמר לר' יהודה, טול זה הלחם ותנהו לי, ואמר זאת לך לצדקה. אמר ר' יהודה, לא דיך שאכלת לשבע ועדין אתה מבקש יותר?

עֲדָתָהּ הַמַּעֲבִידִים אֶזְרָא לְמֵאִיר מִט

מָה עָשָׂה רַבִּי מֵאִיר, כִּבְּה אֶת הַנֵּר וְהִסִּיר אֶת הַצָּעִיף מֵעַל פָּנָיו וְהִבְהִיק
הַבַּיִת לְאוּרֹוֹ שֶׁל רַבִּי מֵאִיר.

כְּשֶׁרָאוּ כָּף הַכִּירוּהוּ שֶׁהוּא רַבִּי מֵאִיר מִיַּד עֲמָדוֹ עַל רַגְלֵיהֶם לְפִי־סוֹ.
נָטַל רַבִּי יְהוּדָה הַלֵּחֶם וּנְתָנוֹ לְרַבִּי מֵאִיר, וְאָמַר לוֹ, זֶה לָּךְ לְצַדָּקָה.
וְאָמַר לוֹ רַבִּי מֵאִיר, קַח אֶת אֲשֶׁתְּךָ וּשְׁלַח אוֹתָהּ בְּמָקוֹם אַחֵר, וּבְנִיךָ
בְּמָקוֹם אַחֵר, וּבְנוֹתֶיךָ תּוֹצִיא מִן הַבַּיִת. וְכֵן עָשָׂה. וְנִשְׁאַר בַּבַּיִת רַבִּי מֵאִיר
וְר' יְהוּדָה.

כִּיּוֹן שֶׁעָבְרוּ ב' שָׁעוֹת בַּלַּיְלָה, הִתִּיר רַבִּי מֵאִיר אֶת הַנֶּחֱשׁ וְעָבַר הַנַּחֲל
וּבָא לְבֵיתוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה. וַיֵּצֵא רַבִּי מֵאִיר לְצַרְכָּיו. וְנִכְנַס הַנֶּחֱשׁ בַּבַּיִת
רַבִּי יְהוּדָה וּבִקֵּשׁ לְהִרְגוֹ.

מִיַּד נִכְנַס רַבִּי מֵאִיר לַבַּיִת וּמָצָא הַנֶּחֱשׁ.

אָמַר לוֹ, מָה טִיבְךָ לְכָאן?

אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלַחְנִי לְהִרוֹג אֶת רַבִּי יְהוּדָה וּבְנֵי בֵיתוֹ.

אָמַר לוֹ רַבִּי מֵאִיר, לְמָה?

אָמַר לוֹ, מִפְּנֵי שְׁכָל יָמָיו לֹא עָשָׂה צַדָּקָה.

עָנָה לוֹ רַבִּי מֵאִיר, וְהֵלֵא אָמַשׁ הָאֶכִּילָנִי וְהִשְׁקָנִי מִלַּחְמוֹ וַיֵּינֹו וְעוֹד נִתֵּן
לִי לָחֶם צִדָּה לְדַרְךָ! צֵא מִן הַבַּיִת כִּי אֵין לָךְ רִשׁוּת לְשַׁלוֹט בָּהֶם לְשׁוֹם
דְּבַר רָע. הוֹצִיאֹו מִן הַבַּיִת בְּעַל כְּרַחוּ וְסִגְר הַדְּלַת בְּפָנָיו.

וְאָמַר לְר' יְהוּדָה הַשְּׁמֵר לָךְ שְׁלֹא תִפְתַּח הַדְּלַת עַד לְמַחָר.

לְאַחַר שֶׁעָבַר שָׁעָה אַחַת בָּא הַנֶּחֱשׁ בְּעֶרְמָה וְנִדְמָה לְר' יְהוּדָה בְּקוֹל
אֲשֶׁתּוֹ, וְאָמַר לְר' יְהוּדָה, פִּתַּח לִי בְּעֲלִי אֶת הַדְּלַת שְׁהָרִי צָנָה וְקוֹר גָּדוֹל
עוֹמֶדֶת עָלַי.

אמר לו רבי מאיר, אל תפתח. כי אין אשתך חוצה.
 עמד מעט וקרא הנחש בקול בנו הגדול, ואמר לו, פתח לי אבא כי
 מתירא אני שלא יאכלוני חיות רעות.
 אמר לו רבי מאיר, אל תחוש, כי זה הקורא אינו בנה. לך שכב ואל
 תפתח לו.

גם קרא הנחש בפעם ג', ונדמה לו כקול בניו ובנותיו. ובכל זאת התרהו
 רבי מאיר: לא תשמע לקולו ולא תפתח.
 כשראה הנחש שלא היה יכול להרוג את רבי יהודה, נזדעזע ונבהל
 ונחבט לארץ בקרקע, ואמר, אוי שהעליונים גוזרים ותחתונים מבטלין
 והפיל עצמו ומת.

לאחר ב' שעות באו אשת רבי יהודה ובניו ובנותיו.
 ואמר רבי מאיר לר' יהודה, שאל להם אם באו הלילה לקרא אותך?
 ואמרו, לא יצאנו מפתח הבית שנכנסנו אמש.

אמר רבי מאיר לר' יהודה, בוא ואראך מי היה הקורא בלילה.
 יצאו ומצאו הנחש מת על מפתן הבית. ומיד התחילו לתן שבח והודיה.
 ואמר רבי יהודה, ברוך המקום שעשה לי הנס, והודה לרבי מאיר ונשבע
 שכל עני שיבוא לא יחזירנו ריקם."

אולי על דרך שהציל רבי מאיר על ידי צדקה את בני עלי מקצור ימים
 ושנים וכן את רבי יהודה הענותותי ממיתה משנה, אפשר להוסיף טעם
 להזכרת שם רבי מאיר בנתינת צדקה.

לְזַכֵּר רַבִּי מֵאִיר בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ טִבֵּת

הִנֵּה בְּרַבּוּתֵינוּ זְכוֹרוֹנָם לְבִרְכָה מְצִינּוּ כַּמָּה הַנְּהָגוֹת לַעֲשׂוֹת לְכַבוֹד נְשִׁמַּת
רַבִּי מֵאִיר בַּעַל הַנֶּס בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ טִבֵּת. בָּהֶם:

הַדְּלָקַת נֵר לְכַבוֹד נְשִׁמַּתוֹ

כִּתְב רַבֵּינוּ הֶבֶן אִישׁ חַי זִיעַ"א (שָׁנָה רֵאשׁוֹנָה סוּף הַלְכוֹת חֲנֻכָּה), "וּמְנַהֲגֵנוּ
לְהַדְלִיק שֶׁמֶן לְמֵאוֹר לְכַבוֹד נְשִׁמַּת רַבִּי מֵאִיר בַּעַל הַנֶּס זִיעַ"א, בְּיוֹם
רֵאשׁ חֹדֶשׁ טִבֵּת". [עוֹד עֵין שָׁם בְּתֵכֵן דְּבָרָיו בְּמַעֲלַת הַשְּׂמֻחָה בְּחֲנֻכָּה וּבִפְרָט
בְּשַׁבַּת חֲנֻכָּה וּבְרֵאשׁ חֹדֶשׁ וּבְשִׂמְחָה שְׁבַמְעַלַת הַלֵּל בְּחֲנֻכָּה וְכוּ'] וְכֵן הוּבָא
בְּ"כַף הַחַיִּים" (סִימָן תר"ע).

לְתַת צְדָקָה לְכַבוֹד נְשִׁמַּתוֹ

כִּתְב רַבֵּינוּ אַבְרָהָם פִּלְאֲגִי זִיעַ"א "וְלִי ... נִרְאָה, כִּי כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל
רְאוּי שְׂיִהְיֶה מִתְנַדֵּב בְּחֲנֻכָּה כְּפִי יְכָלְתוּ לְעֲלוּי נְשִׁמַּת רַבִּי מֵאִיר בַּעַל הַנֶּס
זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָה, שְׂהִזְמֵן הַזֶּה רְאוּי לַעֲשׂוֹת בּוֹ כֵּן, וְשִׂיתֵן הַכֶּסֶף בְּיַד גַּבְאֵי
קַפַּת רַבִּי מֵאִיר בַּעַל הַנֶּס. וְאִם אֵין לוֹ יְכָלַת לְתַת כֶּסֶף, שְׂיִקַּח לְפָנָי הַיְכַל
ה' מֵעֵט שֶׁמֶן אוֹ נֵר, וְיִדְלִיק לְעֲלוּי נְשִׁמַּתוֹ שֶׁל הַצְּדִיק.

וְאֵת זֶה לְמִדַּתִּי מִמָּה שֶׁכָּתַב מֵהַרְשֵׁ"א זְכוֹרוֹנוֹ לְבִרְכָה (בְּחֻדוֹשֵׁי אֲגָדוֹת בְּפָרָק
קמ"א דְּעִבּוּדָה זָרָה יח ע"א) שֶׁשָּׂאֵל שָׁם, כִּי־צַד הָיָה מִיַּחַד עָלָיו רַבִּי מֵאִיר אֶת

גב אור למאיר לזכר רבי מאיר בראש חדש טבת

שם בורא עולם בימי חייו, מאחר שמקבלים אנו שאין הקדוש ברוך הוא מיחד שמו על הצדיקים בחייהם, שכן כן אומר הפסוק "אלהי אברהם ופחד יצחק" (בראשית לא, מב ועין שם בפרוש רש"י), כלומר איך אמר אלהא דמאיר והזכיר שם אלקים עם שמו ביחד? וענה על כן, שלא אמר אלהא דמאיר, אלא בתור סימן בעלמא בשמו, ולא היתה לו פונה כלל בעבור עצמו, אלא בעבור השם יתברך, שבקש לומר אלהא דמאיר לארץ ולדרים עליה הוא יעננו, או שבקש לומר אלהא דמאיר לנו במלכות יון בנס של נרות חנכה, כלומר שהתכוון לאלוקים שמאיר לעולם הזה או שהוא מאיר ומציל אותנו במלכות יון. מוכח מכאן, שהנסח הזה, לומר בשעת מצוקה "אלהא דמאיר עננו", מתקן הוא בעבור נס חנכה, ובזה ראוי בימי החנכה להיות מתנדב לעלוי נשמת הצדיק, לעורר זכותו עלינו ועל כל ישראל אחינו.

ובכך שרבי מאיר לא תלה, כלומר, לא בקש בעבור הזכות שלו העצמית אז גרם לכך שדוקא מתפללים בזכותו כמו שאמרו חז"ל (עין ברכות י ע"ב) שמי שאינו תולה הזכות בעבור עצמו, תולים אחרים הזכות בעבורו*.

---

* ונראה לציין בדומה לזה עוד על צדקת רבי מאיר, דלא החזיק טיבותא לנפשיה, לענין שעבר על דעתו מפני דעת חבריו, כדאיתא בשבת (קלד ע"א) "תניא, אין טורפין יין ושמן לחולה בשבת. אמר רבי שמעון בן אלעזר משום רבי מאיר, אף טורפין יין ושמן. אמר רבי שמעון בן אלעזר, פעם אחת חש רבי מאיר במעיו ובקשנו לטרוף לו יין ושמן ולא הנחנו. אמרנו לו, דבריך יבטלו בחיידך! אמר לנו, אף על פי שאני אומר כך וחבירי אומרים כך, מימי לא מלאני לבי לעבור על דברי חבירי".

לְזַכֵּר רַבִּי מֵאִיר בְּרֵאשִׁי הַיּוֹם הַזֶּה אֲזַר לְמֵאִיר נג

וּמִזֶּה הַלְשׁוֹן שֶׁל מֵהַרְשֵׁ"א מוֹכַח גַּם כֵּן, שְׂאִין צָרִיךְ לֹמַר אֱלֹהֵא דְרַבִּי מֵאִיר עֲנֵנוּ, אֱלֹהֵא דְמֵאִיר עֲנֵנוּ, וְהוּא כְּפִי שְׂכַתְבֵּי הָרַב רַבִּינוּ שְׂמִשׁוֹן מֵאוֹסְטְרוֹפּוֹלִי זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה בְּסֵפֶר קַרְנִים, כִּי עַל פִּי הַסּוּד הַגִּימְטְרִיאָה שֶׁל הַלְשׁוֹן הַזֶּה "אֱלֹהֵא דְמֵאִיר עֲנֵנוּ" פְּעַמִּים, הִיא כְּמִנְיֵן הַכְּלָבִים הַנִּדְבָּקִים תַּחַת קְלָפוֹת טִבֵּת, שֶׁהֵם תַּתְקַמ"ד עֵינַי שָׁם*.

* הגם שאין לנו עסק בנסתרות, להשלמת הענין, נראה להעתיק מדברי ספר קרנים (מאמר ו), למקובל הקדוש רבי אהרן אברהם ז"ר צרוך זיע"א מקרדינא שבספרד, עם ביאור "דן ידיו" לרבי שמשון מאוסטרופולי זיע"א. "טבת הוא סוד הטובה והמת בו נדבק בשכינה הנקראת אתי כמו שמוכח בפסוק גדלו לה' אתי ומיתת האזרחי מוכיח והוא הבשורה טובה כמו שנרמז בו והוא המצטל קליפה שכנגדו מסוד הדין באת ונמתקנה בחסד, וכאשר בא לענפו אז נכנע מפני הקדושה בסוד האש המרמז בו ובקליפה נדבקים בו עזי נפש תשעה מאות וארבעים וארבעה והמה יונקים מהכלב הרע בעל לפון אשר תחתיו שלשה עשר מאות, וארבעה כלבים בשמו והתנא ר' מאיר מוכיח שמצטלו בסוד שם של ארבע, וענין הרמז אלף וששה והוא רותת בדמו וקבלה אשכנזית קבלתי בלחישת מסוד רשת דם והבן מאוד".

ופירש דבריו רבי שמשון מאוסטרופולי בפירושו "דן ידיו", א. טבת הוא סוד הטובה וכו', פירוש חדש טבת מורה טובה טבת מלשון טובה. ב. והמת בו נדבק בשכינה הנקראת אתי וכו', פירש דע כי טבת גי' ת"א וזהו אתי והיא השכינה הקדושה כנודע, בסוד גדלו לה' אתי לידוד הוא ת"ת אתי זה עטרת כנודע וק"ל. ג. ומיתת האזרחי מוכיח והוא הבשורה הטובה וכו', פירש מיתת אברהם הנקרא איתן האזרחי שמת בטבת כנודע מספרי המקובלים בסוד תקצר בשבה טובה ר"ת למפרע טבת והוא הבשורה טובה כנודע, וזה שנרמז בו ר"ל בקרא כדפירשתי. ד. והוא המצטל קליפה כנגדה וכו', ר"ל יש בקליפה ג"כ נקראת טבת בסוד (ובת טבת) הכתוב בספר דניאל והיא באה מלינוור השמאלי שבצינה שדינין מתערין מינה כנודע ושם סוד נקודת לרי (כזה) כנודע נקודת שבא הוא סוד הגבורה, כי שבא אותיות באש, כי באש ה' נשפט וכאשר הקליפת טבת הולך לרך חסד אזי נכנעת ונשפלת, ואין לקליפה תקומה כלל, ואז אש הגבורה סוד שבא באשו באת ושורפת, וז"ש מסוד הדין באת ונמתקנה בחסד, וכאשר באת לענפו ר"ל גבורה הוא ענף בינה הנודע אזי אז נתכנע מפני הקדושה בסוד האש המרמז בו ר"ל אש המרמז בשבא כדפירשתי שבא אותיות באש וק"ל. ה. ובקליפה נדבקים

כלבים עזי נפש תשעה מאות וארבעים וארבעה והמה יונקים בו פירוש עזי נפש יונקים ונדבקים בה תתקמד כלבים הנקראים עזי נפש והמה יונקים מהכלב הרע הנקרא בעל כפון כלב הנקרא חזיר כמו שכתב הקדוש לקמן סוד ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב, יחרץ אותיות חזיר, כלב אשר תתקד כלבין כמספרו דהיינו כלב גי' תתקד כזה, כלב כ' פעמים כ' הוא ת' ל פעמים ל הוא ט' מאות, הרי תתקד ב פעמים ב הרי ד' בין הכל תתקד הרי כלב מספרו ממש שלשה עשר מאות וארבע וזהו שכתב הקדוש אשר תחתיו י"ג מאות וארבע כלבים בשמו ר"ל בשמו כלב ממש מספר זה תתקד וק"ל, והתנא ר' מאיר מוכיח וכו', פירוש וכוונתו ידוע וכוונתו ידוע לאיתא בגמרא בע"א שנתן ר' מאיר סימן כשתאמר אלהא דמאיר ענני אלהא דמאיר ענני ינאל מכלב, ויש נוסחאות בתלמודא דידן שגרסינן אלהא דמאיר ענני ענני אלהא דמאיר ענני ענני, וסודו הנפלא והכונה כי ב' פעמים אלהא דמאיר ענני אלהא דמאיר ענני גמטריא שלו עולה ממש תתקמד כמנין כלבים הנדבקים תחת קליפת טבת, והוא בגימטריא רשת דם, ואם הגירסא כפל ב' פעמים אלהא דמאיר ענני אלהא דמאיר ענני אזי מספרו ממש תתקד כמספר הכלבים שתחת בעל כפון והוא מספר מכוון ממש אות בלות ודוק: ז. בסוד שם של ארבע וענין הרמז שבו אלף ושה וכו', פירש וכוונתו שר' מאיר ביטל הכלבים הללו בסוד שם של הויה העולה תתרו, ודע מספרו כזה שם ס"ג כזה יוד הי ואו הי וזה מספרו יוד פעמים יוד עולה תהי פ' הי עולה רכה וו פעמים ואו עולה קנו הי פ' הי עולה רכה ס"ה עולה תתרו, ובזוהר שיר השירים דף ב' ע"ג וז"ל, שיר תתרו באתון גליפאן לשמא קדישא וכו', ע"ש, והנה סוד זה שהמבטל קליפת הכלבים עד שהדם שפך מעליהם בסוד רותת דם שכתבו המקובלים והדם רותת בארץ וזהו סוד שכתב הקדוש בעל מאירות עינים כלב רותת ודמו נשפך והבן זה מאד ויש בזה הענין רזין דרזין סתרי דסתרין, ומפני סכנת נפש אסור לגלותם כלל, ועיין בספרי מחנה דן עניינים נוראים נפלאים תראה משם בעהש"י, וז"ש שבו אלף ושה בו דייקא כדפירשתי כי בשם ידוד כנ"ל נרמז תתרו בסוד (ולקחו מעפר שריפת החטאת) ס"ת אותיות תתרו למפרע, ואין להאריך בסודות נפלאים כי אין מקומו כלל. ח. והצלה אשכנזית קבלתי בלחישה מסוד רשת דם פירש כמו שפירשתי למעלה רשת דם גמטריא תתקמד שהמה נדבקים בסוד הקליפה טבת הרמז בת טבת והוא בסוד הכלבים הנדבקים בשכח הקליפה נקראים אנשי דמים, ומשפך דם נדה לסוד כלב רע הנקרא בעל כפון הגם שמקבלים מהם כחם ידוע כי בעל כפון גמטריא שכח בסוד ולא שכח לעקת וגו', כי דורש דמים וגו', ואין להרהר בסוד נפלא זה ונורא, וכבר מוזהר אתה שאל תבין הדברים כהווייתן ופשוטן חלילה וחס ורזי דרזין גדולות עיין בס' מחנה דן, והבן מאוד מאוד.

לְזַכֵּר רַבֵּי מֵאִיר בְּרֵאשׁ הַחֹדֶשׁ טִבֵּת אֶזְרַל לְמֵאִיר נַה

לְפִיכֹה, מֵה טוֹב שֶׁהִנְדָּבָה הַזֶּה אוֹ הַשְּׁמֵן לְמֵאִיר יַעֲשֶׂהוּ בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ טִבֵּת, שֶׁהוּא חֲנֻכָּה לְפִי הַהֶסְבֵּר שֶׁל מֵהֶרְשֵׁ"א, וְטִבֵּת לְפִי הַסּוּד שֶׁל רַבֵּינוּ שְׁמִשׁוֹן, לְהַכְנִיעַ הַקְּלָפוֹת. וְדַבֵּר בְּעֵתוֹ מֵה טוֹב"*.

אמנם לענין שאברהם אבינו עליו השלום נפטר בטבת, הבאנו בספרנו "משמיע ישועה" [תולדות רבי ישועה בסיס זיע"א - פרק לישיבה של מעלה] שהעירו שבגמ' בר"ה (י ע"ב) לא משמע כן, ע"ש. וביארו באופנים שונים, ונציין מעט מראה מקומות שעמדו על כך, עי' בפירוש "פרשת אליעזר" לספר הקרנים; וב"בן יהוידע" (עמ"ס ר"ה שם); "סדור יעב"ץ" (לחדש טבת); "בת עין" (דרושים לחנכה); "רגל ישרה" (מע' ט, אות טו) לבעל ה"בני יששכר" ועוד.

* מדבריו הביא גם אביו הקדוש רבינו חיים, בספרו "מועד לכל חי" (סימן ז"ך אות עא) "כיוצא בזה המציא לנו חידוש זה בני נאמן אברהם אוהבינו" בספרו והוכיח אברהם פרק יב דף מז ע"א, דראוי והגון לכל בר ישראל שיתנדב בימי חנוכה ובפרט ביום ראש חודש טבת לקופת התנא האלה"י רבי מאיר בעל הנס זיע"א, וישלחו המעות לאדמת קדש קרתא דשופריא טבריה תבנה ותכונן, ליד חכמי ורבני עיר הקודש הנזכרת, והוא דבר גדול בימים האלה לעשות כזאת, ויראה פועל ה' מפלאות תמים דעים, עיין שם בטוב טעם ודעת, והן אמת דבכל עת ובכל זמן חיובא רמיא עלן להיות דעתן עליו בכל עסקנו ובכל מעשה ידינו, ועל כל צרה שלא תבא להפריש לעילוי נשמת הצדיק רבי מאיר בעל הנס זיע"א, ולשלוח המעות למכון שבתו, כי ממקומו הוא יפן ברחמיו להתפלל בעדינו. לפני שוכן מעונה, ומידע ידוע שאין תפילתו חוזרת ריקם, כל שכן וקל וחומר בחנוכה, ושבח לה' יתברך דגם אשר הם חיים הצדיקים היושבים שם מתפללים בעד המתנדבים, ולומדים בעד הצלחתם, וזכות גדול צריך כדי שיזכה האדם להתנדב לשם שב"ו, נפש היפה גם חסידא רבי מאיר בעל הנס זיע"א, והוא בדוק ומנוסה דאשר הם מבני היכלא דמלכא יש להם הארה גדולה מהצדיק, ובעינינו ראינו ואבותינו ספרו לנו כמה ענינים נפלאים שאירע לשלוחי עיר הקודש טבריה תבנה ותכונן במהרה בימינו, שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך, ואין כאן מקומו להאריך בזה".

סְעוּדָה לְכָבוֹד נְשֻׁמָתוֹ

וּסְפָר הַמַּגִּיד רַבִּי בְּרוּךְ רוֹזֵנְבְלוּם שְׁלִיטַ"א, שְׁמַקְדֶּמֶת דִּנְא נְהַגוּ בְּקַהְלוֹת פָּרַס לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה לְכָבוֹד רַבִּי מַאִיר בַּעַל הַנֶּס בַּחֲנֻכָּה.

הִנֵּה בְּנוֹסֶף לְקִשְׁר שֶׁל רַבִּי מַאִיר בַּעַל הַנֶּס לַחֲנֻכָּה וּלְרֵאשׁ חֹדֶשׁ טִבֵּת [וּלְכָל הַחֹדֶשׁ] שֶׁהֵבִיא רַבִּי אַבְרָהָם פְּלֶאגִי, נִאֲמָרוּ טְעָמִים נוֹסָפִים, עַל דְּרוֹךְ הַפֶּשֶׁט, וּכְדִלְקָמֶן.

רַבִּי מַאִיר מְכַנִּיעַ כַּחוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ

בְּשׁו"ת "מִילֵי דְחֶסֶד וְתָא" (פָּרַק כ – חֹדֶשׁ טִבֵּת אוֹת נג), נִשְׁאַל רַבִּי חַיִּים הַכֹּהֵן זצ"ל: "מָה פֶּשֶׁר הַמְּנַהֵג שֶׁהֵבִיא הַבֵּן אִישׁ חַי לְהַדְלִיק נֵר לְעַלְוֵי נְשֻׁמַת רַבִּי מַאִיר בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ טִבֵּת, וְהֵאֵם בְּב' הַיָּמִים?"

וְהַשִּׁיב, "כִּיּוֹן שֶׁטִּבֵּת הוּא חֹדֶשׁ קָשֶׁה שֶׁנֶּטַל עֵשׂוֹ לְחֶלְקוֹ, מִדְּלִיקִים בְּב' יָמֵי רֵאשׁ חֹדֶשׁ נֵר לְרַבִּי מַאִיר בַּעַל הַנֶּס לְהַאִיר הַחֹדֶשׁ בְּצִרוּף אוֹר חֲנֻכָּה הַמַּאִיר בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ זֶה. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁהוּא גַם יֵאָרְצִיט דְּרַבִּי מַאִיר, אֲבָל הַמְּנַהֵג לְהַחֲשִׁיב הַיֵּאָרְצִיט בִּי"ד אִיר" [וְעֵין שָׁם, שִׁיֵּאָרְצִיט שֶׁל רַבִּי מַאִיר אֵינוֹ יְדוּעַ].

עוֹד עֵין שָׁם (תְּשׁוּבָה נד) שֶׁמִּדְּלִיקִים דּוֹקָא לְרַבִּי מַאִיר שֶׁנִּקְרָא רַבִּי נְהוֹרָאֵי – לְהַאִיר, וְלָכֵן מִדְּלִיקִים בָּא' טִבֵּת דּוֹקָא. עֵין שָׁם.

רַבֵּי מֵאִיר – מֵהַצְדִּיקִים שֶׁיֵּצְאוּ מֵעֵשׂו, מְכַנִּיעַ כַּחוֹ

וְנִרְאֶה בְּדֶרֶךְ אֶפְשָׁר לְהוֹסִיף טַעַם שְׁמֵדִלִיקִים דְּוִקָּא לְרַבֵּי מֵאִיר, עַל דֶּרֶךְ הַטַּעַם שֶׁהוּבָא לְכַךְ שֶׁדְּוִקָּא עוֹבְדֵיהּ הִנְבִּיא עָלָיו הַשְּׁלוֹם הַתְּנַבָּא דְּוִקָּא עַל עֵשׂו, שֶׁנֶּאֱמַר, "חֲזוֹן עוֹבְדֵיהּ כֹּה אָמַר אֲד' אֱלֹקִים לְאָדוֹם" וְגו' (עוֹבְדֵיהּ א, א).

וְאָמְרוּ בְּגִמְרָא (סְנֵהֲדִין טל ע"ב) "אָמַר רַבֵּי יִצְחָק, אָמַר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. יָבֵא עוֹבְדֵיהּ הַדֶּרֶךְ בֵּין שְׁנֵי רִשְׁעִים וְלֹא לָמַד מִמַּעֲשֵׂיהֶם, וַיִּנְבֵּא עַל עֵשׂו הַרְשָׁע שֶׁדָּר בֵּין שְׁנֵי צְדִיקִים וְלֹא לָמַד מִמַּעֲשֵׂיהֶם. אָמַר אֶפְרַיִם מִקְשָׁא תְלָמִידוֹ שֶׁל רַבֵּי מֵאִיר מִשּׁוֹם רַבֵּי מֵאִיר, עוֹבְדֵיהּ גַּר אֲדוּמֵי הִיא, וְהֵינּוּ דְאָמְרֵי אֵינְשֵׁי, מִנִּיהּ וּבִיהּ אָבָא נִיזִיל בֵּיהּ נִרְגָּא" – כְּלוּמַר, אֶת הַיָּד שֶׁל הַגְּרִזֵּן הַכּוֹרֶת עֲצִים, עוֹשִׂים מֵעַז... וְכֵן עוֹבְדֵיהּ לְאָדוֹם וְכֵן דָּוִד שֶׁיֵּצֵא מֵרוּת הַמוֹאֲבִיָּה עַל מוֹאֲב. עַל פִּי רִשְׁ"י] וְעוֹד אָמְרוּ (סְנֵהֲדִין שָׁם וַיּוֹמַר לַח ע"ב) "אָמַר רַבֵּי אֶלְעָזָר, צְדִיק דָּר בֵּין שְׁנֵי רִשְׁעִים וְלֹא לָמַד מִמַּעֲשֵׂיהֶם, רִשָּׁע דָּר בֵּין שְׁנֵי צְדִיקִים וְלֹא לָמַד מִמַּעֲשֵׂיהֶם; צְדִיק דָּר בֵּין שְׁנֵי רִשְׁעִים [אֲחָאב וְאִיזְבֵּל – רִשְׁ"י] וְלֹא לָמַד מִמַּעֲשֵׂיהֶם – עוֹבְדֵיהּ. רִשָּׁע דָּר בֵּין שְׁנֵי צְדִיקִים וְלֹא לָמַד מִמַּעֲשֵׂיהֶם זֶה עֵשׂו".

חֲזִינָן שֶׁהַכַּח לְהַכְנִיעַ אֶת עֵשׂו מִצְדִּיקִים שֶׁיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ.

וְעַל דֶּרֶךְ זֶה נִרְאֶה לֹמַר בְּדֶרֶךְ אֶפְשָׁר שְׁמַהֲיוֹת רַבֵּי מֵאִיר, מְבַנֵּי בְּנֵי שֶׁל גִּירוֹן קוֹיֶסֶר – שֶׁהָיָה מְבַנֵּי בְּנֵי שֶׁל עֵשׂו (וְכַדְלָקְמוֹ), יֵשׁ לוֹ הַכַּח לְקַחַת חֲדָשׁ זֶה מֵעֵשׂו, וְלָכֵן מִדְּלִיקִים דְּוִקָּא לְרַבֵּי מֵאִיר.

וּבְפִירוּשׁ מְצִינּוּ בְּמִדְרָשׁ, שֶׁרַבֵּי מֵאִיר דּוֹרְשׁ עַל נְפִילַת אָדוֹם [עַל דֶּרֶךְ

נח אור למאיר לזכר רבי מאיר בראש חודש טבת

שְׁעוֹבְדֵיהֶּ הַתְּנַבֵּא עַל אָדוֹם], כְּמוֹבֵא בַּמְדָּרָשׁ (תְּנַחוּמָא וַיֵּצֵא ב וְכֵן בּוֹיָקְרָא רַבָּה כַּט, ב. ועוד. והובא גם ברמב"ן פְּרִשְׁת וַיֵּצֵא בְּרֵאשִׁית כח, ח) "אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה וְרַבִּי חֵלְבוֹ וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי בְּשֵׁם רַבִּי מַאִיר, מְלַמֵּד שֶׁהָרָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לִיעֲקֹב שָׂרָה שֶׁל בָּבֶל עוֹלָה וַיּוֹרֵד, שֶׁל מְדֵי עוֹלָה וַיּוֹרֵד, וְשֶׁל יוֹן עוֹלָה וַיּוֹרֵד, וְשֶׁל אָדוֹם עוֹלָה וַיּוֹרֵד, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לִיעֲקֹב אֵף אַתָּה עוֹלָה, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִתְיָרָא יַעֲקֹב אָבִינוּ וְאָמַר שְׁמָא חַס וְשָׁלוֹם כְּשֵׁם שְׁלֵאלוֹ יְרִידָה אֵף לִי כֵן, אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאַתָּה אַל תִּירָא, אִם אַתָּה עוֹלָה אֵין לָךְ יְרִידָה עוֹלָמִית, לֹא הָאֱמִין וְלֹא עָלָה".

הֵנָּה כִּי כֵן הַדְּרָשָׁה עַל יְרִידָתָהּ שֶׁל אָדוֹם [וְדָרְשָׁה נּוֹסֶפֶת שְׁמִבִּיא רַשְׁבִּי מִשֵּׁם רַבִּי מַאִיר לְעַנְיָן נְפִילַת אָדוֹם, עֵינֵי שָׁם] נִמְסְרוּ מִרַבִּי מַאִיר, שְׁכִינּוֹן שֶׁהוּא מַעֲשׂוֹ, דּוֹרֵשׁ דּוֹקָא הוּא בְּמַפְלַת עֲשׂוֹ. עַל דֶּרֶךְ הָאֱמוּרָה.

לְהַזְכִּיר זְכוֹת רַבִּי מַאִיר וְשִׁכְרָה סְבוּ שְׁעֵמֶד בְּנִסְיוֹן

כְּאֱמוּרָה, בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ טַבַּת עוֹשִׂים כְּמָה פְּעֻלוֹת, בָּהֶם גַּם צְדָקָה [וּבְכֻמָּה עֲדוֹת גַּם סְעוּדָה] לְטוֹבַת נְשִׁמַּת רַבִּי מַאִיר. אֲמַנָּם בְּעֶקֶר נִזְכָּר הַדְּלָקַת הַנֵּר. וְאוּלַי אֶפְשָׁר לְהִטְעִים בְּזֶה, עַל פִּי הַנִּזְכָּר לְעֵיל, שֶׁרַבִּי מַאִיר הָיָה צְאָצָא שֶׁל גִּירוֹן קִיסָר, שְׁעֵמֶד בְּנִסְיוֹן לְבַלְתִּי לְהַחְרִיב אֶת בֵּית קְדֻשָׁנוּ וְתַפְאֲרָתָנוּ. וְהֵנָּה בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה אֶרֶע הַמְּצוֹר עַל יְרוּשָׁלַיִם עַל יְדֵי מְלֶךְ בָּבֶל, וְהִיָּתָה זוֹ תַחֲלַת הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת תְּרַבֵּן בֵּית רֵאשׁוֹן [וְכִידוּעַ, שְׁלֶכֶן יֵשׁ בּוֹ צְדָדִי חֲמָרָה יוֹתֵר מִשָּׂאֵר תַּעֲנִיּוֹת (עֵין "בֵּית יוֹסֵף" סִימָן תִּקְנֵי מִשֵּׁם אַבּוּדְרָהֶם). מִשׁוּם שֶׁהוּא תַחֲלַת הַפְּרַעֲנוֹת (וְעֵין ל"חֲתָם סוֹפֵר" בְּדְרוּשָׁיו "תּוֹרַת מֹשֶׁה" ל' בְּאֶדָר וְעוֹד)].

לְזַכֵּר רַבֵּי מֵאִיר בְּרֵאשׁ הַחֹדֶשׁ טִבַּת אֲזוּר לְמֵאִיר נֹט

יֹוצֵא אִם כֵּן, שְׂאֵלוֹ חֲלִילָה נִירוֹן קִיסָר לֹא הָיָה בּוֹחֵר לְחֹזֵר בּוֹ, הָיָה הוּא תַחֲלֵת הַחֲרֻבַת הַבַּיִת. וּמַעֲתָה שְׂבַחַר בְּטוֹב, זָכָה שְׂיֻצָא מִמֶּנּוּ רַבֵּי מֵאִיר בְּעַל הַנֶּס. וּזְכוּת זוֹ בָּאָה לוֹ עַל יְדֵי שְׂעָמַד בְּנַסְיוֹן, שְׂעַל יְדֵי כֶּף הָיָה הַנַּסְיוֹן לְהַרְיֵמוֹ עַל נֶס.

אֲזוּרוֹ שֶׁל רַבֵּי מֵאִיר נֶגַד חֲשֻׁכַת יוֹן

עוֹד נִרְאָה לְהַצִּיעַ בְּזִהִירוֹת וּבְדַרְךְ אֶפְשָׁר, קֶשֶׁר בֵּין חֹדֶשׁ טִבַּת לְרַבֵּי מֵאִיר בְּעַל הַנֶּס, עַל דַּרְךְ הַמּוֹבָא בְּסַפְרִים, שְׂקֻלַּפַת יוֹן הִיא עֲרוֹב שֶׁל טוֹב וְרַע, וְלִכֵּן סַכְנַתָּה גְדוֹלָה אִף מִגֹּ' קֻלְפוֹת הַטְּמֵאוֹת, שְׂמֵהֶם בּוֹדֵאֵי יִרְחַק הָאָדָם, מֵה שְׂאִין כֵּן כְּאֲשֶׁר אֵינוֹ מִבְּחִין בֵּין טוֹב וְרַע.

וְהִנֵּה בְּחֹדֶשׁ טִבַּת תִּרְגְּמָה הַתּוֹרָה לְיוֹנִית, וְכַמּוֹבָא בְּ"שְׂלַחַן עָרוֹף" (סִימָן תַּקַּפ סְעִיף ב) "בְּשִׁמוֹנָה בְּטִבַּת נִכְתָּבָה הַתּוֹרָה יוֹנִית בִּימֵי תַלְמֵי הַמֶּלֶךְ וְהָיָה חֲשׂוֹף בְּעוֹלָם שְׁלֹשָׁה יָמִים".

הִנֵּה כִּי כֵּן בְּחֹדֶשׁ זֶה נַעֲשֶׂה עֲרוֹב טוֹב בְּרַע עַל יְדֵי הַיּוֹנִים, שְׂנַמְשְׁלוֹ לְחֲשׂוֹף (עֵינֵי בְּרֵאשִׁית רַבָּה ב, ד וְכֵן מַד, יז) וּמַעֲשִׂיהֶם גָּרְמוּ לְחֲשׂוֹף בְּעוֹלָם.

וְעַל רַבֵּי מֵאִיר אָמְרוּ בְּגִמְרָא, שְׂהָיָה בְּבַחֲיִנַת "תּוֹכּוֹ אֶכַל וְקֻלְפָּתוֹ זֶרֶק"*, כְּלוּמַר, שְׂיֻדַּע לְבַרֵּר הַטּוֹב מִהָרַע מִבְּלֵי שְׂיַפְגַּע.

* וְזֶה לְשׁוֹן הַגַּמ' (חַגִּיגָה טו ע"ב) "אֲשַׁכַּחֲיָה רַבָּה בַר שִׁילָא לֹא לִיָּהּ. אִמַּר לִיָּהּ, מֵאִי קָא עֲבִיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אִמַּר לִיָּהּ, קָאמַר שְׂמַעְתָּא מִפּוּמִיָּהּ דְּכוּלְהוּ רַבָּנִין וּמִפּוּמִיָּהּ דְּרַבֵּי מֵאִיר לֹא קָאמַר. אִמַּר לִיָּהּ, אִמַּאִי. מִשׁוּם דְּקָא גַּמַר שְׂמַעְתָּא מִפּוּמִיָּהּ דְּאַחַר. אִמַּר לִיָּהּ, אִמַּאִי, רַבֵּי מֵאִיר רִמּוֹן מִצָּא, תּוֹכּוֹ אֶכַל, קְלִיפְתּוֹ זֶרֶק. אִמַּר לִיָּהּ, הַשְׂתָּא קָאמַר, מֵאִיר בְּנֵי אֹמַר, בְּזַמְנֵי שְׂאָדָם מִצְטַעַר, שְׂכִינָה מֵה לְשׁוֹן

ס אור למאיר לְאָפֶר רַבִּי מֵאִיר בְּרֵאשׁ תְּדֵשׁ טִבַּת

מֵעֵתָהּ, רַבִּי מֵאִיר, שְׁבִרר אֶת הַטּוֹב מֵהֲרַע וַיֵּצֵא בְּשָׁלוֹם בְּלִי פְגַע, הוּא תִקּוּן לְעֵרוֹב בֵּין טוֹב לְרַע, שְׁנַעֲשֵׂה בְּחֻדֶּשׁ זֶה. וְאוּלַי גַּם זֶה טַעַם לְהֵאִיר בְּחֻדֶּשׁ זֶה לְכַבּוֹד רַבִּי מֵאִיר, כִּי הוּא הֵאִיר אֶת הַחֻדֶּשׁ שֶׁהַחֲשִׁיכוֹ הַיּוֹנִים. וְשָׁמוּ נֶאֱמָה לוֹ: מֵאִיר וְנִהוּרָאִי, לְמוֹל יוֹן הַנְּקָרָאֵת חֲשָׁךְ.

וּמִדְּלִיקִים נִרוֹ בְּרֵאשׁ חֻדֶּשׁ שֶׁהוּא גַם חֲנֻכָּה שְׁנִקְבַע עַל רַחֲמֵי הַשֵּׁם הַרְבִּים שְׁעָמַד לָנוּ בְּצָרְתָנוּ וּמָסַר אֶת יוֹן הַרְשָׁעָה בְּיַדְנוּ, שְׁמִצּוֹתָהּ בְּאוֹרָהּ, נִגְדַת חֲכָמַת יוֹן שֶׁהִיא חֲשָׁךְ*.

רַבִּי מֵאִיר הוּא הַפֶּךְ שֶׁל "לְשִׁכְחֶם תּוֹרָתְךָ וּלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵּי רְצוֹנְךָ"

עוֹד לְעֵנִין שְׁרַבִּי מֵאִיר הוּא הַמְּנַגֵּד לְחֲכָמַת יוֹן.

אומרת, קלני מראשי קלני מזרועי, אם כך הקדוש ברוך הוא מצטער על דמן של רשעים, קל וחומר על דמן של צדיקים שנשפך."

* עתה שלח לנו חכם ניסים אלמליח שליט"א מדבריו של רבי דוב הכהן קוק שליט"א בענין זה, "כי יש לנו רשות להוסיף בקודש ולומר ביאור חדש על מנהג זה, והוא, כי ידוע שבספר תורה של רבי מאיר כתוב "כתנות אור" ולא "עור" כמבואר במדרש בראשית רבה (פ"כ ס"ו כט), ובמגילת תענית מבואר, שבחודש זה היה חושך בעולם ג' ימים, מפני שתרגמו את התורה ביום ח' בטבת לשפה היונית, ובתשעה בו גזרו תענית [והיינו יום פטירת עזרא הסופר כמבואר בסליחות], ובעשירי בו סמך מלך בבל על ירושלים. וענין היונים הוא חושך, להשכיחם תורתך, להחשיכם תורתך, ונמצא שבהדלקת הנר בראש חודש טבת לכבוד רבי מאיר, יש כעין הקדמת תרופה למכה, וריבוי אור כדי להציל מן החושך שהחשיכו עיניהם של ישראל בחודש הזה, כאשר נכתב במדרש "חושך זו גלות יוון" ועל כן מרבים באור."

לְזַכֵּר רַבִּי מֵאִיר בְּרֵאשִׁית הַדָּשׁ טִיבַת אֶזְרָל לְמֵאִיר סא

הִנֵּה כְּאִמּוֹר יוֹן עֲנִינָה חֲשׂוֹךְ. וְנֹאמַר בְּנִסְחָה "עַל הַנְּסִימִים" שְׁאוֹתָהּ אִמָּה רְשָׁעָה עֲמָדָה עַל יִשְׂרָאֵל "לְהַשְׁכִּיחַם תּוֹרַתְךָ". וְרִמְזוּ בְּזוֹהַ (עֵינַי "בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר" מֵאִמֶּר ד' אוֹת נז) שְׁשַׁרְשׁ אוֹתֵינִי 'שְׁכַח' הוּא 'חֲשׂוֹךְ'. וְעַל פִּי זֶה מִסְבִּירִים מִדְרָשׁ פְּלִיאָה (הוֹבֵא בְּסִפֵּר "דְּמִשְׁקָא אֶלְיֵעֶזֶר") "שְׁאֵלוּ אֶת רַבִּי מֵאִיר מֵאִי 'וְחֲשׂוֹךְ', אִמֶּר לָהֶם זֶה 'וְשַׁכַּח' וְכוּ'.

עוֹד מוֹבֵא בְּסִפֵּרִים (עֵינַי "דְּגַל מַחְנֵה אֶפְרַיִם" פֶּרֶשֶׁת בֵּא – שְׁמוֹת י, כג; "חֲתָם סוֹפֵר" בְּרֵאשִׁית מֵה כז; "בֵּן יְהוֹדָע" סִפְּה נב ע"ב וְעוֹד) שְׁחֲשָׁה אוֹתֵינִי כְּחֵשׁ. וְכַחֵשׁ מִשְׁמַעוֹ שְׁקָר וְכֵן מִשְׁמַעוֹ חֲלָשָׁה.

וְהִנֵּה אָמְרוּ חַז"ל (גִּיטִין סז ע"א), "אִיִּסִי בֶּן יְהוּדָה הָיָה מוֹנֵה שְׁבָחַן שֶׁל חֲכָמִים: רַבִּי מֵאִיר – חָכֵם וְסוֹפֵר". וּפִרְשׁ בְּ"בֵן יְהוֹדָע" שְׁחָרִיפּוֹת וְזִכְרָהּ הֵם תְּכוֹנּוֹת הַפְּכִיּוֹת וְאֵינָם בָּאִים יַחַד בְּאָדָם אֶחָד (רֵאָה בְּהַעֲרָה), שׁוֹנֵה הָיָה רַבִּי מֵאִיר שֶׁהָיָה גַם חָרִיף וּפְקִיחַ וְגַם בְּעַל זְפָרוֹן מִיַּחַד*.

---

* וְנַעֲתִיק מִלְּשׁוֹנוֹ (ד"ה, רַבִּי מֵאִיר חֵכֵם וְסוֹפֵר), "פִּירְשׁ הֵרֵב עֵינָיו יַעֲקֹב ז"ל, מֵה שֶׁאִמֶּר סוֹפֵר הֵינּוּ זֶה שְׁבָחוֹ, שֶׁהָיוּ דְבָרֵי תוֹרָה מִיּוֹשְׁרֵינִי אֲצִלוּ, שֶׁהָיָה לוֹ זִכְרָה גְדוּלָה שִׁיּוּכָל לְכַתּוֹב שְׁלֹא מִן הַכְּתָב כְּדֹאִיתָא בְּמַגִּילָה דְּף י"ח ע"ב ע"ש. וְנ"ל בְּס"ד, לְפִי זֶה לְהַכִּי נִקִּיט שְׁתֵּי שְׁבָחִים אֵלוֹ בְּהַדִּי הַדִּי, מִפְּנֵי שֶׁהֵם הַפְּכִיִּים כְּפִי הַטְּבַע, וְלֹא שְׁכִיחָא שֶׁהָיוּ נִמְצָאִים בִּיחַד אֲצִל אָדָם אֶחָד, כְּמוֹ שֶׁכְּתָב הֵרֵב בֵּינָה לְעֵתִים בְּמֵאִמֶּר שְׁמוּאֵל לְרַב יְהוּדָה, שִׁינָא פֶּתַח פּוּמָךְ קָרִי, פֶּתַח פּוּמָךְ תְּנִי, כִּי הֵיכִי דַתְתַּקִּיִּים בִּידֶךָ, דְּכְפִי הַטְּבַע מִי שֶׁהוּא חֵכֵם וְחָרִיף גְדוּלָה, לֹא יִהְיֶה לוֹ זִכְרָה גְדוּלָה וְנִמְעוּלָה בִּיּוֹתֵר, מִפְּנֵי כִּי שְׁתִּים אֵלוֹ הַפְּכִיִּים הֵם, זֶה יִהְיֶה מַחְמַת יוֹבֵשׁ בְּמוֹחַ, וְזֶה יִהְיֶה מַחְמַת לְחוֹת בְּמוֹחַ, וְלֹכֵן אִמֶּר לוֹ כִּיּוֹן דַּאתָּה שִׁינָא חָרִיף, קִשָּׂא שִׁיּוּכָה לְךָ כַּח הַזְּכִירָה, לְכַךְ תַּעֲשֶׂה דְבַר שִׁיבִיאֶךָ לְיַדִּי זִכְרָה, וְהוּא פֶּתַח פּוּמָךְ וְכוּ' עַד כֹּאֵן דְּבֵרִיו יַע"ש. וְלֹכֵן רַבִּי מֵאִיר שֶׁהָיָה גְדוּלָה בְּשְׁתִּים כְּאֶחָד, שֶׁהָיָה חֵכֵם גְדוּלָה זָךְ

סב אור למאיר לְאָפֶר רַבִּי מֵאִיר בְּרֵאשׁ תּוֹשׁ טַבַּת

נִמְצָא שְׂרָבִי מֵאִיר – הַנִּקְרָא אֹר, הָיָה חָרִיף וּפְקַח שֶׁהוּא הֵפֶךְ מִבְּחִינַת חֵלְשָׁה שְׂכָלִית, וְהִכְחָשָׁה – לְמוֹד עָקָם וּסְבָרוֹת שְׂקָר, הַנִּרְמָז בְּחֻשְׁךְ, וְגַם זְכָרָן שֶׁהוּא הֵפֶךְ הַשְׂכָּחָה הַנִּרְמָזָת גַּם הִיא בְּחֻשְׁךְ.

וּמֵאִירִים אֵת הַחֲדָשׁ הַזֶּה בְּאוּרוֹ שֶׁל רַבִּי מֵאִיר, לְגַרְשׁ חֲשֻׁכַת יוֹן שְׂרָצוּ לְפָגֶם בְּיִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי שְׂכַחַת הַתּוֹרָה וְהִכְחָשָׁת לְמוֹדָה וְהַחֲלָשָׁת חֲרִיפוֹתָהּ. וּמוֹבָא בְּרַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה שְׂמֵאֵז שְׁעֲמָדָה מְלָכוֹת יוֹן הַרְשָׁעָה עַל יִשְׂרָאֵל וּבִהֲשַׁפְּעָתָם, נִתְדַלְדְּלָה הַתּוֹרָה וְהַחֲלוּ מַחֲלוֹקוֹת בֵּין הַחֲכָמִים [וְכוּי', כְּפִי שֶׁהִבְאֵנוּ בְּסִיעֵתָא דְשְׂמִיא בְּסִפְר "צְדָקָת שְׂמֵעוֹן" (עִין פֶּרֶק א' הָעֵרָה ז, וּבְפֶרֶק ו הָעֵרָה קו וְעוֹד)].

וּמֵאִירֶךְ רָאִינוּ לְעֵיל מְדַבְּרֵי חַז"ל (עֲרוּבִין יג ע"ב), שֶׁנִּקְרָא שְׁמוֹ רַבִּי מֵאִיר "שֶׁהוּא מֵאִיר עֵינֵי חֲכָמִים בְּהִלְכָה". וְגַם בְּזֶה הָיָה הַמְּנַגֵּד לְחֲכָמַת יוֹן.

בְּחֲנֻכָּה מֵאִירִים גַּם אֵת הַנְּשָׂמוֹת הַנְּפוּלִים. וּלְדַעַת רַבִּי מֵאִיר גַּם הֵם קְרוּיִים בְּנִים.

אָמְרוּ בְּגִמְרָא (שַׁבַּת כ"א ע"ב) "אָמַר רַבִּי זִירָא אָמַר רַב, פְּתִילוֹת וּשְׂמָנִים שְׂאֲמָרוּ חֲכָמִים אֵין מְדַלִּיקִין בְּהֵן בְּשַׁבַּת, מְדַלִּיקִין בְּהֵן בְּחֲנֻכָּה, בֵּין בַּחּוּל בֵּין בְּשַׁבַּת". וְכֵן נִפְסַק לְהִלְכָה (רַמְבַּ"ם הַלְּכוֹת חֲנֻכָּה פֶּרֶק ד' הַלְּכָה ו; טוֹר וְשִׁלְחוֹן עֲרוּךְ סִימָן תִּרְעָג סְעִיף א).

וְעַל פִּי זֶה כָּתְבוּ בְּסִפְרֵי חֲסִידוֹת לְחֲנֻכָּה (עִין "תְּפִאֶרֶת שְׁלֵמָה"; "דְּבָרֵי חַיִּים" וְעוֹד) שֶׁבְּחֲנֻכָּה עוֹלָיִם כָּל הַנְּשָׂמוֹת הַנְּדָחִים עַל יְדֵי הַפָּגֶם הַיְדוּעֵ. וְגַם הַנְּדָחִים

הַשְּׂכָל וְקַל הַהֲשַׁכְּלָה חֲרִיף וּפְקַח, וְהִיָּה גַם כֵּן סוֹפֵר שִׁישׁ כּו כַּח זְכוּרָה דֶּרֶךְ פְּלֵא, שֶׁלֹּא הִיָּה נֶצְרֵךְ לְכַתּוּב סִפְר תּוֹרָה מִתּוֹךְ הַכְּתָב, וְזֶהוּ שֶׁבַח הָעֲצוּם.

בְּיֹתֵר מִתְעַלִּים בְּנֵר חֲנֻכָּה. וּמִסְבִּירִים עוֹד בַּסְּפָרִים, שְׂאֵף עַל פִּי שְׂאִין
שְׂכִינָה לְמִטָּה מִעֲשָׂרָה טַפְחִים בַּחֲנֻכָּה, מִצּוֹתָהּ לְמִטָּה מִעֲשָׂרָה טַפְחִים,
לְרִמּוֹ גַם עַל הַנְּמוּכִים בְּיֹתֵר, שְׂיִשׁ לָהֶם תִּקְנָה בַּחֲנֻכָּה.

גַּם מוֹבָא בַּסְּפָרִים לְקִשְׁר עֲנִין נֵר חֲנֻכָּה לְהִיּוֹתָנוּ בָּנִים לְמָקוֹם [וְנִרְמַז בְּכַמָּה
אֲנָפִין, וּכְגוֹן עַל דֶּרֶךְ מֵאִמֵּר הַגְּמָרָא (שַׁבַּת כג ע"ב) "אָמַר רַב הוֹנָא, הָרַגִּיל בְּנֵר
הַיּוֹן לִיה בָּנִים תְּלִמִּידי חֲכָמִים", וְכֵן בַּתְּפִלַּת עַל הַנְּסִים "וְאַחַר כֵּךְ בָּאוּ בְּנֵיךְ".
וְעוֹד] וּמִעֲצָם הִיּוֹת מִצְוָה זֹו חֲבִיבָה עַל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, גַּם עַל הַפְּחוּתִים
בְּיֹתֵר, שְׁנֹזְהָרִים בְּנֵר חֲנֻכָּה.

וְהִנֵּה לְעֵיל (בְּעִמּוּד יז) הַזְּכָרָנוּ אֶת שְׂיִטַּת רַבֵּי מֵאִיר בַּמְּסַכָּת קְדוּשִׁין (לו ע"א)
שְׂיִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים בָּנִים לְאָבִינוּ שְׂבִשְׂמִים, בְּכָל מִצְב, גַּם כְּשֵׁאִינָם נוֹהֲגִים
כְּבָנִים וְאַפִּילוּ הֵם מִשְׁחִיתִים וְכו'. וְהִבְאֵנוּ שְׂכָךְ נִפְסַק לְהִלְכָה.

וּבְזֶה נִרְאָה טַעַם נוֹסֵף בְּהַעֲלוֹתָנוּ זְכוֹרֹן הַתְּנָא הַקְּדוּשׁ רַבֵּי מֵאִיר בַּחֲנֻכָּה,
שֶׁהִיא הַעֵת לְהַעֲלוֹת כָּל הַנְּפוּלִים, עַל דֶּרֶךְ שְׂקִבַּע שְׂיִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים בָּנִים
לְמָקוֹם בְּכָל מִצְבָּם הָרוּחָנִי, וַיֵּשׁ לָהֶם עֲלֶיהָ כְּקִרְבַּת בָּנִים לְאָבִיהֶם.

לְהוֹרוֹת שְׂהִלְכָה כְּרַבֵּי מֵאִיר, שְׂיִפָּה צְעָקָה גַּם
לְאַחַר גִּזְר דִּין

הִנֵּה לְאַחַר הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים שְׁנַחֲתָמוּ סְפָרֵי הַגִּזְר דִּין וְנִשְׁלַחוּ לְמַמְנִים (עין
בְּזֶהר הַקְּדוּשׁ פְּרִשְׁת וַיְחִי רכ ע"א) עוֹמְדַת לָנוּ זְכוּתוֹ שֶׁל רַבֵּי מֵאִיר, שְׂקִבַּע שְׂגַם
לְאַחַר גִּזְר דִּין יָפָה צְעָקָה לְאָדָם (רָאָה לְעֵיל עִמּוּד כה), לְרַחֵם עָלֵינוּ וְגַם אִם
חָלִילָה נִגְזַר הַדִּין לְרָעָה, בְּכַח קְבִיעַת רַבֵּי מֵאִיר, תִּהְיָ פֶתַח הַצֵּלָה לְהַפְּוֹ
הַכֵּל לְטוֹבָה. זִיעַ"א.

סד אור למאיר לזכר רבי מאיר בראש חדש טבת

ובפרט למובא בספרי חסידות על מאמר הפתוב בפרשת וישב (בראשית לח, כד-כו) "ויהי כמשלש חדשים" וגו' [עין לרבי שמואל שמעלקי מניקלשבורג ב"דברי שמואל" (שם); "בת עין" (שם); "אמרי אמת" (לחנפה תרס"ז); "עקדת יצחק" מאלקסנדר (וישב שם אות ב); ועוד. זיע"א] שבמהלך כמשלש חדשים מראשית השנה, נבחן האדם אם עמד בתשובתו שקבל בימים הנוראים, שמצות החנפה ממתיקה את הדין בזה.

ונראה לומר בדרך אפשר שזכות רבי מאיר בעל הנס, שלשיטתו יפה צעקה לאדם גם לאחר גזר דין וגם ביחיד, וכך נפסק להלכה, מסייעת גם לזה שמרחפת עליו הקטרוג מחמת שלא תקן מעשיו, ובזכות רבי מאיר יש לו תקנה אם ישוב ויתקן את אשר עוית, וממילא ישנה את גזר דינו, גם לאחר זמן המבחן של שלושה חדשים אלו ויהפך את הגזרה הרעה לטובה.

ולכן אפשר שגם מטעם זה מזכירים את התנא הקדוש רבי מאיר עליו השלום בימי חנפה הקדושים, לעורר זכותו.

[ובספרי חסידות, בהם מהנזכרים לעיל, מובא שבחנפה נקבע סוף החתימה. ועל פי דרכנו, זכרון רבי מאיר, לתת תקנה לאדם שגם אם חלילה נחתם דינו לרעה, יזכור שבכח הצעקה יכול לקרע גזר דינו].

**חדש טבת, כנגד אשר שענינו למוד משנה,
והקשר לרבי מאיר בעל הנס.**

ונראה להציע בדרך אפשר קשר נוסף בין רבי מאיר בעל הנס לחדש טבת, על דרך שכתב הגר"ח פלאג'י ב"מועד לכל חי" (חדש טבת סימן כח

לזכר רבי מאיר בראש חדש טבת אזור למאיר סה

אות ו), "טבת בחינת נצח, ויתאמץ יותר שלא להפסיק בתלמוד ולא יעשה בטול תורה, וישתדל לגמל חסד עם העניים ותופסי התורה, ולעסק בתורה לשמה בחדש הזה יותר ממה שנזהר בשאר חדשי השנה, ובחדש הזה מה טוב אם ישלים ח"י פרקי משנה בכל יום, אפילו אם אין לו פנאי ידחק עצמו, יען שבטו אשר, כמו שכתוב בספר עמודי שמים דף קמט ע"ב, ואשר שמנ"ה, מצילו מגיהנם כנודע*, ומה גם בימים האלה

* פונת דבריו הקדושים, שבספרים רמזו בכרפת אשר (בראשית מט, כ) "מאשר שמנה לחמו" שמנה אותיות משנה. וכמוכא ב"מדרש תלפיות" (ענף אפוד) בשם ספר "מזבח יעקב", בשם האריז"ל, והגאון חיד"א הזכירם בכמה מקומות [עין "מדבר קדמות" (מערכת א אות נא - אשר); "עבודת הקדש" - "מורה באצבע" סימן ב אות מב); שם הגדולים" (ספרים מערכת ת' אות נו) ועוד], שאשר בן יעקב עומד בפתח גיהנם וכל מי הלומד משנה הוא מצילו, וזהו מאשר שמנה לחמו, שמנה אותיות משנה. [והביאו גם ה"חפץ חיים" בספרו "תורת הבית" (פרק ו) ועוד ספרים] ועוד עין ב"שם הגדולים" (שם) בהרחבה בסגלת למוד המשנה, ובתוך דבריו הביא מדברי מורנו הרב מוהר"א נחום, שפאשר נולד אשר, אמרה לאה אמנו עליה השלום (בראשית ל, יג) "באשרי כי אשונני בנות", וכונה בזה ברוח הקדש שעל ידי המשנה נצולים מהגיהנם. ועוד עין שם על דרך זה מדברי הרב "אספקלריא המאירה" (בסוף הספר) שעל ידי המשנה יבוא משיח צדקנו ויהפך הגיהנם לגן עדן, ואתחלתא דגאלה - אשר. ורמזים נוספים על דרך ברפת אשר, שבכח המשנה נצולים מהגיהנם ונגאלים. ועוד כתב הגאון חיד"א בהמשך דבריו "וכתב הגאון מהר"ר שעפ"טל בן הגאון הרב של"ה בצנאה הנדפסת בסוף ספר יש נוחלין דפוס אמשטרדם, למוד גמרא ופרוש תוספות חיוב כמו הנחת תפלין. למוד כל המשניות הוא דבר גדול וקבלה בידי שאינו רואה פני גיהנם מי שהוא בקי במשניות וצריך להיות בקי בגמרא ובפרט באלו המסכתות: ברכות ענין גדול. מסכת שבת ענין מפא. מסכת כתובות כולל כל התלמוד. מסכת חלין מסכת עבודת אלילים מסכת נדה כלל גדול. זהו תרף אמרי קדוש ביום צוותו על בניו. ושם האריך בלמוד הדינים עין שם בארך. ומה שכתב שקבלה בידו שהבקי

סו אור למאיר לְזַכֵּר רַבִּי מֵאִיר בְּרֵאשׁ תּוֹשׁ טִבַּת

שֶׁהוּא תְּקוּן גָּדוֹל לְפָגַם הַבְּרִית כְּדִלְקָמָן (עֵינֵי שָׁם לְעֵנֵי יְמֵי הַשׁוֹבְבִים), וְמֵה טוֹב נִמְי שִׁיתָן שְׁמֵן לְמֵאֹר בַּחֲדָשׁ הַזֶּה כְּבִרְכָתוֹ שֶׁל אֲשֶׁר וַיַּעֲלֶה לְרִצּוֹן".
וְעַל דֶּרֶךְ דִּבְרֵי הַקְּדוֹשִׁים נִרְאָה לְהַצִּיעַ קֶשֶׁר עִם רַבִּי מֵאִיר:

"סֵתָם מִשְׁנֵה רַבִּי מֵאִיר"

חֲדָא, מֵה שְׁהִזְהִיר בִּיּוֹתֵר בְּלִמּוּד הַמִּשְׁנָה, וְרַמְזוּ בְּבִרְכַת יַעֲקֹב אָבִינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם עַל כָּף, הֵינָה קִיּוּמָא לָן (סְנֵהֲדִרִין פּו ע"א) סֵתָם מִשְׁנֵה רַבִּי מֵאִיר. וְשִׁפִּיר הַקֶּשֶׁר בֵּין רַבִּי מֵאִיר לְחֲדָשׁ זֶה.

"מֵאִיר" בְּבִרְכַת אֲשֶׁר

וְעוֹד, שֶׁחֲדָשׁ טִבַּת שְׁבִטוֹ אֲשֶׁר, וּבְבִרְכַת מִשְׁנֵה רַבִּינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם לְאֲשֶׁר (דְּבָרִים לֵג, כֵּד), אָמַר "בְּרוּךְ מְבָנִים אֲשֶׁר, יְהִי רְצוֹן אֲחִיו" וְגו', וְכָתַב בְּבַעַל הַטּוֹרִים "מְבָנִים אֲשֶׁר יְהִי רְצוֹן – רָאשֵׁי תִבּוֹת 'מֵאִיר'. עַל שֵׁם שֶׁהַשְּׁמֵן שֶׁהוּא מֵאִיר פְּנִיָהּ וּמֵאִיר לְמִנּוֹרָה". וְלְעֵנֵינוּ נִרְאָה לְהַצִּיעַ רְמֵז גַּם לְרַבִּי מֵאִיר בְּעַל הַיָּס זִיע"א. וְאוּלַי אֶפְשָׁר לְהוֹסִיף שְׁגָם מִטַּעַם זֶה רָאוּי לְתַרְם שְׁמֵן לְמֵאֹר בַּחֲדָשׁ זֶה, כְּנִרְמֵז לְעֵיל 'מֵאִיר' בְּבִרְכַת הַשְּׁמֵן הַמֵּאִיר.

בְּמִשְׁנֵיּוֹת אֵינוּ רוֹאָה פְּנֵי גִיּוֹהֵם כֵּן רָאִיתִי בְּסִפְרֵי חֲזוֹן נַחוּם סֵדֵר קְדָשִׁים לְמוֹרְנוּ הָרַב מִר קְשִׁישָׁא כְּמִהָר"א נַחוּם זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה שְׁמָצָא בְּמִדְרַשׁ תַּלְפִּיּוֹת מִשֵּׁם הָרַב הָאֶר"י זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה לְאַחַר פְּטִירָתוֹ שֶׁל אָדָם כְּשֶׁדִּנְיָן אוֹתוֹ לְגִיּוֹהֵם קוֹרָא לְכָל שְׁבִט וְשִׁבְט שִׁיִּצִּילָהּ וְאֵין עוֹנָה וּכְשֶׁקוֹרָא לְאֲשֶׁר מְשִׁיב קְרָאֵת מִשְׁנֵה מִיָּמֶיךָ אִם אוֹמֵר לוֹ הֵן מִיָּד מוֹצִיא אוֹתוֹ מִגִּיּוֹהֵם בְּזִכּוֹת הַמִּשְׁנָה, וְזֶה שֶׁאֵמַר הַכְּתוּב מֵאֲשֶׁר שְׁמָנָה לְחֵמוֹ אוֹתִיּוֹת מִשְׁנָה וְהוּא נוֹתֵן מַעֲדָנֵי מֶלֶךְ – עֵדֵן שֶׁלְמַעֲלָה וְכו'". עֵינֵי שָׁם בְּהִרְחָבָה בְּכָל זֶה.

תפלות ובקשות

נראה להוסיף כמה תפלות מספרים וסופרים, המזכירים את זכות רבי מאיר בעל הנס בבקשה.

"לרפואה ולכל דבר".

הגאון חיד"א בספרו "עבודת הקדש" (- "פף אחת" לב)

הריני מתנדב שמן למאור לעילוי נשמתו של רבי מאיר בעל הנס, כדי שהקדוש ברוך הוא בזכות רבי מאיר בעל הנס, יצילני לי ולמשתי מכל חולי ומכל כאב, ונהיה בריאים וישנים ורעננים ושיקטים. ויצילנו מכל צרה ומכל מיני פורענות. ויארך ימינו בטוב וישנותינו בנעימים לעבודתו ותפלה. אלהא דרבי* מאיר ענני (ג"פ). אקרא לאלהים עליון לאל גומר עלי:

חנני אדני כי אלה אקרא כל היום (תהלים פו, ג). עזרנו אלהי ישענו על דבר כבוד שמך והצילנו וכפר על חטאתינו למען שמך (שם עט, ט). עשה למען ימינה, עשה למען תורתך, עשה למען קדושתך. יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגאלי (שם יט, טו).

* יש לגרוס "אלהא דמאיר ענני" – ראה לעיל הערה (בעמוד יג).

בַּעַת הַדְּלָקַת הַנֵּר לְהַצִּלָּה מִסַּכָּנָה

מספר "פתר שם טוב" (חלק ב' דף יז ע"ג. מובא ב"מקור מים חיים" וישלח א)

בְּשֵׁם הַבַּעַל שֵׁם טוֹב זֹלֵה"ה, דָּאֵם אָדָם בָּא לְסַכָּנָה וְצָרִיךְ לָנֶס, אָזִי יִתֵּן
חַ"י גְּדוֹלִים בְּשָׁבִיל גְּרוּת לְבֵית הַכְּנֻסֶת, וַיֹּאמֶר בְּפֶה מְלֵא:

**אֲנִי מְנַדֵּר אוֹתָן חַ"י גְּדוֹלִים לְגִירוֹת בְּשָׁבִיל נְשֻׁמַּת רַבֵּינוּ מֵאִיר
בַּעַל הַנֵּס, אֱלֹהֵא דְמֵאִיר עֲנֵנוּ, אֱלֹהֵא דְמֵאִיר עֲנֵנוּ [וַיִּפְרֹשׁ
בְּקִשְׁתּוֹ בַּפְּרָטִיּוֹת בּוֹ בַלְשׁוֹן שֶׁהוּא מְדַבֵּר וְאַחַר כֵּן יֹאמֶר] וַיִּבְכֶּן יְהִי רְצוֹן
מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּשֵׁם שְׁשֻׁמְעָתָ אֶת תְּבִלַּת
עֲבָדֶךָ מֵאִיר וְעֲשִׂיתָ לָּזוֹ נְסִים וְנִפְלְאוֹת כֵּן תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי וְעִם כָּל עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל הַצְּרִיכִים לְנִסִּים נִסְתָּרִים וְנִגְלִים אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן:**

בַּעַת נְתִינַת צְדָקָה

עֵין לְרַבֵּי אֱלִיעֶזֶר פֶּאפּוֹ (בַּעַל הַ"פְּלֵא יוֹעֵץ") בְּסִפְרוֹ "חֶסֶד לְאֶלְפִים" (סִימָן צב)

שֶׁכָּתַב בְּתוֹךְ דְּבָרָיו לְעֲנִין מִצּוֹת הַצְּדָקָה, "וְקֹדֶם נְתִינַת הַצְּדָקָה יֹאמֶר:

**לְשֵׁם יְחִוּד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתוֹה, הֲרִינִי נוֹתֵן צְדָקָה
לְעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ, וְלְעֲלוֹי שְׁכִינַת עוֹזְנוּ, וְלְכַפֶּרֶת
עוֹזְנוֹתִי וְעוֹזְנוֹת אֲבוֹתַי, וְלְעֲלוֹי נְשֻׁמְתָם, וְלְעֲלוֹי נְשֻׁמַּת רַבֵּי מֵאִיר
בַּעַל הַנֵּס, בְּדִי שְׁזוֹבוֹת רַבֵּי מֵאִיר בַּעַל הַנֵּס יִגַּן בְּעֲדֵינוּ, שְׁנַעֲבֹד אֶת
בוֹרְאָנוּ עֲבוֹדָה שְׁלֵמָה עֲבוֹדָה תְּמָה, לְאֶרֶךְ יָמִים וְשָׁנוֹת חַיִּים,
אֱלֹהֵא דְמֵאִיר עֲנֵנוּ (ע"ז יח, א-ב), 'אֲנִי בְּצַדֵּק אֶחְזֶה פָּנֶיךָ' (תהלים יז, טו):**

”לְעוֹרֵר רַחֲמִים אִם יִזְכֶּה לְהוֹלִיד בֶּן זָכָר”

תפילות שהביא הגאון חיד”א בספרו ”עבודת הקדש” (- ”כף אחת” ג)

(א) יום שתטבל האשה יתן שמן לעלוי נשמת רבי מאיר, ויאמר קדם:
הַרְיֵנִי מְנַדֵּב שֶׁמֶן זֶה לְמֵאֹר לְעֵילוֹי נְשַׁמַּת רַבִּי מֵאִיר בְּעַל הַיָּם.
כְּדִי שֶׁתִּקְדוּשׁ כְּרוֹךְ הוּא בְּזִכּוֹת רַבִּי מֵאִיר יִזְכְּנִי לְהוֹלִיד
הַלְיָלָה הַזֶּה הַבָּאָה לְשָׁלוֹם וְתִתְעַבֵּר אִשְׁתִּי (פְּלוֹנִית בַּת פְּלוֹנִית) מִבֶּן
זָכָר לְחַיִּים טוֹבִים וּלְקַיִמָּא זָרַע אֲנָשִׁים לְעִבּוּדָתוֹ וְתִבְרַךְ. אֱלֹהֵא
דְּרַבִּי* מֵאִיר עֲנֵנִי:

(ב) בְּלִילָה אַחַר קָרִיאַת שְׁמַע קֹדֶם שֶׁיִּשְׁכַּב יֹאמֵר זֶה ג' פְּעָמִים:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה (יכון קבלתו שיש בו ד' אותיות
אלף הא יוד הא כחו גדול פשוט או מורכב לכל דבר. סודו אהיה
מורה על סוד האלהות היה הוה ויהיה). שֶׁהַלְיָלָה הַזֶּה תִּתְעַבֵּר אִשְׁתִּי זֶה
(פְּלוֹנִית בַּת פְּלוֹנִית) מִבֶּן זָכָר וְחָכָם. וְנָתַתְּ לְאִמְתְּךָ זָרַע אֲנָשִׁים וְנִפְשֵׁי
חַכְמָה בְּכִתְּךָ הַגְּדוֹל לְעִבּוּדָתְךָ. בֶּן יְהִי רָצוֹן אָמֵן:

(ג) אִם נִרְאָה שֶׁנִּתְעַבְּרָה, כָּל מ' יוֹם יוֹם יִתֵּן פְּרוּטָה לְצַדָּקָה לְעֵלּוֹי
נְשַׁמָּתוֹ שֶׁל רַבִּי מֵאִיר כְּדִי שֶׁיְהִיָּה בֶּן זָכָר. אֱלֹהֵא דְרַבִּי* מֵאִיר עֲנֵנִי:

(ד) לְקַדֵּשׁ עֲצָמוֹ בַּמָּתָר לוֹ תָּמִיד, וּשְׁנִינֵיהֶם יִהְיוּ בְּמַחְשָׁבוֹת טְהוֹרוֹת
לְהוֹלִיד בֶּן זָכָר, וְלְהַמְשִׁיךְ נְשָׁמָה מִבְּחִינַת חֹסֵד. וַיְכַוֵּן שֵׁם שְׁדֵי וְצָרוּפִיו:

* יש לגרוס ”אֱלֹהֵא דְמֵאִיר עֲנֵנִי” – ראה לעיל הערה (בעמוד יג).

סגולה לזיוג הגון

מספר "קול חתן וקול כלה" (פרק ב סגולה ו) וספר "אמרי יחזקאל"

לתת צדקה לעלוי נשמת רבי מאיר בעל הנס, ולומר ג' פעמים:

אלקא דמאיר עני. רבון העולמים הזמן לבחורי ישראל שדוכין
בנקל ובתוכם אני פלוני בן פלוני.

סגולה למציאת אבדה

מספר "שירת דבורה"

לומר ג' פעמים המדרש (בר"ר נגיד), ולתת צדקה לעלוי נשמת רבי מאיר

אמר רבי בנימין הכל בחזקת סומין עד שהקדוש ברוך הוא

מאיר את עיניהם, מן הכא (בראשית כא, יט) ויפקח אלהים את

עיניה... ותלך ותמצא את החמת.

אלהא דמאיר עני. אלהא דמאיר עני. אלהא דמאיר עני.

בזכות הצדקה שאני נודב לעלוי נשמת רבי מאיר בעל הנס זכותו

יגן עלינו למצא את האבדה שאבדתי.

"תפלה במקום סכנה ולסטים"

הגאון חיד"א בספרו "עבודת הקדש" (- "כף אחת" יד)

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו. אלהי אברהם
איתן האזרחי איש החסד. ואלהי יצחק נאור
בגבורה הנעקד על גבי המזבח. אלהי יעקב איש תם כליל
תבארת אשר קראת שמו ישראל, והצללתו מעשו ומלכן הארמי
ומכל שונאיו, והוצאתו מצרה לרוחה ומאפילה לאורה. כן תצילני
היום ובכל יום ויום מכל פגעים רעים, ומאיש חמסים הנצרני,
ואימתך הגדולה תפיל על כל הבאים בנגדי שלא יוכלו להזיק לי
לא בגופי ולא במקמוני, וסתום פיית שזמני ושונאי וצוררי. וידבר
דוד ליי את דברי השירה הזאת ביום הציל יי אותו מכף כל איביו
ומכף שאול. ויאמר, יי סלעי ומצדתי ומפלטי לי. אלהי צורי
אחסה בו, מגני וקרן ישעי משנבי ומנוסי מושעי מחמם תשעני.
מהלל אקרא יי ומאיבי אושע. אנא יי התמלא רחמים ותושיעני
ותפליטני כי רחום אתה. לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה. יהיו
לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי.

ויפריש צדקה לעלוי נשמתו של רבי מאיר, ויאמר אלהא דרבי* מאיר
ענני. (ויחשב כי מכון למה שפון רבי מאיר בזה). ויאמר תהלים בנחת וכונה,
ובתפלה שאחר התהלים יאמר בכללה התפלה הנזכר ויועיל בעזרת השם:

* יש לגרוס "אלהא דמאיר ענני" - ראה לעיל הערה (בעמוד יג).

לְהַעֲלֶחָה וּשְׂמִירָה לַיּוֹצֵא לְדֶרֶךְ

מִסְפָּר "כַּף הַחַיִּים" (אַרְחַח חַיִּים סִימָן קי) עֵינַן שָׁם כַּמָּה הַנְּהַגוֹת לַיּוֹצֵא לְדֶרֶךְ,
וּבִתּוֹךְ דְּבָרָיו (ס"ק זר) הִבִּיא מִשָּׁם "קִמַּח סֶלֶת" (ס"ק י"ב) וְ"חֶסֶד לְאֶלְפִים".

"יִשְׁתַּדֵּל הַהוֹלֵךְ שֶׁיַּעֲשֶׂוּהוּ שְׁלִיחַ מִצְוָה אוּ יִקַּח בְּעַצְמוֹ אִיזָה מִטְּבַע וַיַּעֲשֶׂה
בוֹ סִימָן וַיֹּאמֶר,

**לְבִשְׂאָבָא לְמַקּוֹם פְּרוֹנִי בְּלֹא נֶדָר אֲתֵן זֶה לְצַדִּיקָה לְעֵלְוֵי
נְשִׂמַת רַבִּי מֵאִיר בְּעַל הַיָּם.**

פיוטים לכבוד רבי מאיר בעל הנס זיע"א

מספר "שירי נעים" אות יב

שיר שחבר הרה"ג סבא דמשפטים ראש"ל כמהר"ר ישא ברכה נר"ו [זצ"ל]
לכבוד התנא רבי מאיר בעל הנס זיע"א

ושמו חתום בראשי הבתים: אנכי יעקב [שאול] אלישר

<p>ק וְלִי שְׁמַעְתָּ כְּחֶסֶדְךָ, שִׁפְחָתִי כִפֵּי אֱלֹהִים, כְּבוֹאֵי לְקַבְּרֶתְךָ, וְכוֹתֶךָ יִגַּן בְּעַדֵּנִי, מִכָּל צָרָה הַצִּילָנִי, אֱלֹהֵי דְמֵאִיר עֲנֵנִי: ב רַב שְׂרַעְפֵי בְקֶרְבִי, וְגַם שְׂאוּל הוּא הַצֵּב"ו, אֵךְ לִזְמַת יַחֲרֵד לִבִּי, אֵל נָא רַפָּא נָא אֶת עֵינֵי, מִכָּל צָרָה הַצִּילָנִי, אֱלֹהֵי דְמֵאִיר עֲנֵנִי: א לִי יִפְעַת הוֹד זִיו תְּכַאֲרֶתְךָ, בְּפִלַח תְּרַמֵּן רַקְתְּךָ, וַיִּם בְּנִירַת חוֹמְתֶיךָ, כֹּל יִקַּר רְאֵתָה עֵינֵי, מִכָּל צָרָה הַצִּילָנִי, אֱלֹהֵי דְמֵאִיר עֲנֵנִי: י שֶׁר יַחֲזוּ פְּנִימוֹ, חֲסֵדֵי עֲלִיּוֹן נְסִיכְמוֹ, זְכוּתָם יִסֶּה עֲלֵימוֹ, מִצָּרָה חוֹשֶׁת וּפְרֵנִי, מִכָּל צָרָה הַצִּילָנִי, אֱלֹהֵי דְמֵאִיר עֲנֵנִי: ח חֲזִקִי עַמִּי תְּרִימוֹ גַם, עַל צִיּוֹן רַבִּי מֵאִיר בַּעַל הַנֶּסֶם, נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנֶס, יִבְנֶה בֵּיתִי וְאַרְמֹנִי, מִכָּל צָרָה הַצִּילָנִי, אֱלֹהֵי דְמֵאִיר עֲנֵנִי:</p>	<p>א הוֹן עוֹלָם וְאֵין שְׁנֵי, בְּךָ מִחֲסֵי צוּר מְגִנִּי, מִכָּל צָרָה הַצִּילָנִי, אֱלֹהֵי דְמֵאִיר עֲנֵנִי: ג כְּסִפְּהָ נִפְשׁ עֲנִיָּה, אֵל בָּרַם חֲמַד טְבֻרָה, מִתִּי אָבוֹא וְאוֹדָה יְהִי, מֵהֵר קִדְשׁוֹ יַעֲנֵנִי, מִכָּל צָרָה הַצִּילָנִי, אֱלֹהֵי דְמֵאִיר עֲנֵנִי: כ לִוּוּ בְדַמְעוֹת עֵינֵי, אִשָּׁא בְשָׂרִי בְשָׁנֵי, שְׁמַעְתָּ קוֹל תַּחֲנוּנֵי, שְׁוַעְתִּי וְתִרְפָּאנִי, מִכָּל צָרָה הַצִּילָנִי, אֱלֹהֵי דְמֵאִיר עֲנֵנִי: י רַדְתִּי אֵל תוֹךְ אֲנִיָּה, בְּעַמְקֵי שְׂאוּל וְתַחֲתִיָּה, וְתוֹצִיאֵנִי לְרִנָּה, טָרַם אֶקְרָא יַעֲנֵנִי, מִכָּל צָרָה הַצִּילָנִי, אֱלֹהֵי דְמֵאִיר עֲנֵנִי: י חִיד אָנִי וְגוֹעַ, בְּאַרְץ מְדַבֵּר אִשׁוּעַ, וּמֵאִיבֵי אִשׁוּעַ, בָּרוּךְ שׁוֹחֵה לְלִבְרִי, מִכָּל צָרָה הַצִּילָנִי, אֱלֹהֵי דְמֵאִיר עֲנֵנִי: ע לִי פִשְׁעֵי נָא תַעֲבֹר, אַרְךָ אַפִּים מִגִּבּוֹר, וְיִרְצוּנֵנִי אֵל תוֹךְ תְּבוֹר, וְאֵךְ חֲשֵׁךְ יִשׁוּבֵנִי, מִכָּל צָרָה הַצִּילָנִי, אֱלֹהֵי דְמֵאִיר עֲנֵנִי:</p>
---	--

עד אור לימאיר תבולות ובקשות

מספר "תולדות אהרן ומשה" (סי' מאיר בעל הנס)

באור החמה ואיר. התנא רבי מאיר: באור החמה ואיר. צדיק זה רבי מאיר:

מ	איר עיני חכמים, בהלכות ומעמדם, הוא איש צדיק ותמים התנא רבי מאיר:
א	מרו צדיק פי טוב הוא. נבואים מעשהו. אשרי עין ראתהו. צדיק זה רבי מאיר:
י	חיד ברורו היתה. נפשו זכה ונקיה. זה מבני עליה. התנא רבי מאיר:
ך	מזן מצא לקראתו. זרק את קלפתו. רק תוכו אבל אותו. צדיק זה רבי מאיר:
כ	ה' את חילו. ורצה את פעלו. אשרי חלקו וחבלו. התנא רבי מאיר:
ע	ת פדה השבויה. אחזתה של ברוריה. עשו לו גם משמיה. צדיק זה רבי מאיר:
ל	בו מלא תבונה. למד מוסר ובינה. היה מגן וצנה. התנא רבי מאיר:
ה	איר לעם נבונים. גזר להם דין פנים. בפל את המשטינים. צדיק זה רבי מאיר:
ו	היה לאפלים. איש חי רב פעלים. מישל כמה משלים. התנא רבי מאיר:
ס	זכר מהיר בתורה. בקדשה וטהרה. דרבו דרך ושרה. צדיק זה רבי מאיר:

מספר "השבת וזמירותיה" (לגר"א זכאי שליט"א ראש ישיבת "אור יום טוב")

(סימן אני מאיר חזק)

א	פתח פי ברנה בשיר ונגינה. לכבוד זה התנא, הוא רבי מאיר:
ב	כבד מכל נבוא, ראש ועמרת. פוקד כל עקרה, הוא רבי מאיר:
ג	חד כל חברתו, לא ידעו דעתו. מרב חכמתו של רבי מאיר:
ד	פאר בחכמה, בעמקו ימה. כל משנה סתומה, הוא רבי מאיר:
ה	הנפש מרה, זעם ועברה. ידור בעת צרה, לרבי מאיר:
ו	ען על כל פנים, לנו דין פנים. הסבימו נבונים, לרבי מאיר:
ז	בי הוא דאתי, לעדיפותיה. משום חזיתיה, לרבי מאיר:
ח	זקו וזמרו, שורים תאמרו. וגם הזמרו, ברבי מאיר:
ט	ברו גזרתו, ותקנתו. בתוב בתורתו, של רבי מאיר:
י	בין פזורינו, לעיר קדשנו. מהרה עננו, אלהא דרבי מאיר:

פיוטים לכבוד רבי מאיר בעל הנס זיע"א אור למאיר עה

מאת המחבר המלקט יצ"ו

(ע"ס א-ת ב-ש)

א	זר קדשתו יאיר לנו, תורתו תגן עלינו	ז	בותו תגן עלינו, עיני חכמתו יאירו עינינו
ב	ני אל חי נתננו, נשם בנים יקרא עלינו	ח	כם וסופר יקראוהו, סודו ולסוף דעתו לא יגיעו
ג	ם יחיד הזועק לאלקינו, רצונו יעשה וירפאהו	ט	וב אורו מאיר עינינו, נהור נהוראי ופעיתנו
ד	עת סברתו תקנתנו, קדשתו תטיב אחריתנו	י	מליץ טוב בעדינו מיאת השם אלקינו
ה	לכה בגזרותיו קבעוהו צדיק גזור והשם יקומנו	כ	תנות אור ילבשנו, לבוש צדקה יעטנו
ו	יגור אלקא דמאיר יענינו, פתח הצלה ומצואנו		

